

Torsdagen den 20 april

Kl. 12.00–17.22

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 30 mars justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2016/17:407

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:407 Åtgärder mot subversiv kriminell verksamhet

av Jeff Ahl (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 21 april 2017.

Stockholm den 18 april 2017

Justitiedepartementet

Anders Ygeman (S)

Enligt uppdrag

Johan Danelius

Expeditionschef

Interpellation 2016/17:453

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:453 Illegal jakt på rovdjur

av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 maj 2017.

Skälet till dröjsmålet är brist på tider i kammaren.

Stockholm den 18 april 2017

Näringsdepartementet

Sven-Erik Bucht (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 3 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till trafikutskottet:
RiR 2017:8 Trafikverkets underhåll av vägar

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition
2016/17:179 till näringsutskottet

Motion
2016/17:3707 till justitieutskottet

Polisfrågor

§ 5 Polisfrågor

Justitieutskottets betänkande 2016/17:JuU18
Polisfrågor
föredrogs.

Anf. 1 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! Då är det dags för oss i justitieutskottet att behandla de motioner som har väckts på polisområdet. På det området har många motioner väckts i många olika frågor. Det visar att vi som är ledamöter i Sveriges riksdag har ett stort intresse för att svenskt polisväsen och brottsbekämpning ska fungera väl.

Vi är naturligtvis inte överens om precis allt, men vi är mycket överens om att det behövs en väl fungerande polismyndighet och att medborgarna ska kunna känna ett stort förtroende för polisen. Det ger oss ett bra utgångsläge i våra diskussioner.

Vad gäller förtroende visade polisen tillsammans med en hel del andra yrkesgrupper vid terrordådet för snart två veckor sedan att de är väl förberedda för att hantera den typen av händelse. Trots all rädsla, oro och sorg för de drabbade kunde vi se att alla gjorde ett mycket fint arbete. För det är vi så stolta. Det visade att polisen var beredd och att de när de i de tuffaste av alla lägen behövdes fanns där. Varje ros som har överlämnats till polisen av medborgare som kände tacksamhet bär på mycket tilltro.

Samma känsla av tilltro för polisen, samtidigt som sorgen över dådet var stor, infann sig också för ett och ett halvt år sedan när en person valde att utföra ett attentat på en skola i Trollhättan där tre personer miste livet. Det var en annan extraordinär händelse där polisen också gjorde en mycket bra insats som de hade tränat för – precis som vi förväntar oss. Detta visar att de som säger att polisen i Sverige inte klarar någonting, inte kan någonting och inte finns där är fel ute.

Men vi vet också att det finns tillfällen när det finns en besvikelse när polisen inte löser fall på det sätt som man som drabbad hade förväntat sig att polisen skulle göra. Det kan till exempel handla om näringsidkare som

är utsatta för upprepade stölder eller annat som gör att lusten att driva en verksamhet vidare minskar. Det kan vara fråga om unga personer som gång på gång anmäler att de har blivit utsatta för saker, till exempel olika övergrepp på nätet. Eller det kan vara fråga om den enorma irritationen man kan känna när cykeln har stulits *igen* och man inte ens orkar anmäla eftersom chansen är så liten att anmälan skulle leda till något. Detta handlar mer om ett behov av resurstillskott än om något annat. Det är också något som polisen själv vittnar om.

Att prata om polisens resultat är inte helt enkelt. Jag skulle vilja säga något om sådant poliser ofta talar med oss politiker om. Det kan vara lite politiskt känsligt, men jag tänker att det måste sägas.

Visst är det så att visionen är att 100 procent av alla brott ska lösas, men jag tror att vi alla förstår att det finns många skäl till att det är svårt. Ibland hemfaller vi alla – ingen nämnd och ingen glömd – till en enkel politisk retorik där vi kräver att polisen ska lösa fler brott än vad de gör. Missförstå mig inte; vi tycker att fler brott ska lösas, och vi vill ha goda resultat. Men vad är det? Är det alltid den högsta siffran vi ska titta på, eller kan det vara fråga om något annat också?

Vi vet att det finns sätt att förbättra statistiken för lösta brott genom att till exempel fokusera på trafikbrott, som kan ge fina siffror fort. Men vi vill väl egentligen att polisen ska lägga mycket av sina resurser på vissa brott, till exempel övergrepp på barn. Det är arbete som är vansinnigt resurskrävande, utförs under lång tid och ger låga siffror i förhållande till satsade resurser – i motsats till exempelvis trafikbrotten. Men vi tycker väl ändå att det är rätt prioriterat av polisen att jobba på det sättet.

Vad jag menar är att vi måste orka titta bakom siffrorna. Jag vill inte att vi för att försöka övertrumfa varandra gällande polisens resultat i siffror gör felaktiga prioriteringar med polisens resurser. Det stämmer att siffror inte ljuger, men man kan tolka dem på lite olika sätt. Det måste vi också orka göra.

I går kom ett pressmeddelande från Polismyndigheten om att man från och med nu kommer att redovisa en del resultat öppet på hemsidan varje månad, så kallad öppnare resultatredovisning. Alla kan gå in på polisen.se. Jag har kikat på de resultat som polisen har lagt ut för årets tre första månader och där en jämförelse med förra året görs. Vi kan se att antalet ärenden som redovisats till åklagare har ökat med nära 6 procent. Av de bearbetade ärendena har andelen som redovisas till åklagare minskat en aning. Antalet öppna ärenden har ökat med nära 4 procent. Svarstiden på telefon till Polisens kontaktcenter var i medeltal 4 minuter och 25 sekunder, att jämföra med förra året, då den var 12 minuter – apropå att saker och ting blir bättre.

Den här debatten sker mitt i arbetet med våra vårändringsbudgetar. Regeringen har, som ni vet, aviserat ett tillskott på 700 miljoner för innevarande år och nästan 4 miljarder under fyra år för polisen och Säkerhetspolisen. Det behövs en ökning, helt enkelt, bland annat för att polisen under förra året anställde mer personal än vad man hade räknat med. Då måste vi skjuta till pengar. Dessutom vill regeringen höja antalet anställda inom polisen, både poliser och civilanställda, de närmaste åren. Det är också något som vi i den här salen är överens om, och vi är väl medvetna om den diskussion som råder om polisyrkets attraktivitet. De föreslagna tillskotten av pengar, och ett alltid aktivt polisförbund, gör att det nu borde finnas bra

möjligheter att hitta goda lösningar på lönefrågan för parterna. Diskussionerna om arbetsvillkor och arbetsmiljö för poliser är givetvis prioriterade.

Låt mig säga något om motionerna och motionsbehandlingen. Vi socialdemokrater står bakom våra reservationer, men jag kommer för tids vinande inte att yrka bifall till dem. En reservation gäller polisers rätt till kränkingsersättning. Skälet till att vi har valt att reservera oss handlar enbart om att det finns en utredning som tittar på frågan just nu, *Blåljusutredningen*. Det långa namnet är *Ett modernt straffrättsligt skydd för blåljuspersonal och andra samhällsnyttiga funktioner*. Utredningen arbetar just nu. Det handlar alltså inte om att vi inte tar frågan på allvar, utan det är precis tvärtom. Därför finns utredningen.

Det finns en hel del motionsförslag om vapen. Jag tänkte säga några saker om vapen.

Regeringen har gett Polismyndigheten i uppdrag att skapa förutsättningar för att motverka illegala vapen och explosiva varor. Det uppdraget ska redovisas om ett år. Regeringen har för avsikt att utfärda en ny vapenamnesti under nästa år.

Med anledning av att EU:s vapendirektiv är på gång kommer en utredare att få i uppdrag att analysera hur direktivet ska genomföras i svensk rätt. Då får utredaren också i uppdrag att titta på andra vapenrelaterade frågor med syfte att bibehålla skyddsnivån men förkorta handläggningstiderna, till exempel att vapenhandlare kan ges utökade arbetsuppgifter i okomplicerade vapenbytesärenden. Det är något som jag tror kan underlätta.

Förra månaden kom också resultaten som visar att Polismyndigheten har minskat ned väntetiderna när det gäller hantering av vapentillstånd. För jaktvapen är väntetiden under tre veckor, vilket är bra.

I går besökte några av mina kollegor i justitietskottet Noa, Nationella operativa avdelningen, inom polisen. De poliserna lyfte fram tre åtgärder som de säger skulle göra stor skillnad i polisarbetet. Det handlade om större möjligheter till kameraövervakning – där är en utredning på gång just nu – och bättre möjligheter att behålla personer i häkte vid vapenbrott, något som också är på gång i och med förändrad lagstiftning, samt den problematik som den så kallade blåljusutredningen tittar på.

Det kändes bra att vi levererade på de punkter som polisen nämnde i går.

Jag skulle vilja avsluta där jag började – med terrorismen.

I februari tillsatte regeringen en särskild utredare som ska se över den straffrättsliga terroristlagstiftningen. Det är viktigt att vi har en ändamålsenlig och effektiv strafflagstiftning. De nuvarande regleringarna har tillkommit vid flera olika tillfällen, och det har gjort att vi har fått en lagstiftning som inte är tillräckligt sammanhållen eller överskådlig. En systematisk översyn kommer att kunna ge oss en ny och bättre lagstiftning framöver.

Jag vill avslutningsvis lyfta fram det som justitie- och migrationsminister Morgan Johansson sa om att regeringen nu ska ta initiativ för att utreda att kriminalisera deltagande till stöd för en terrororganisation.

(Applåder)

Anf. 2 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Herr talman! För tids vinnande begränsar jag mig till att yrka bifall till reservation nr 3 trots att vi från Moderaternas sida har betydligt fler reservationer, både själva och tillsammans med andra.

Herr talman! Jag vill instämma i Elin Lundgrens berömmande ord om hur svensk polis har agerat sista veckan efter det fruktansvärda dåd som vi såg. När det väl gällde fanns man på plats. Man ingrep snabbt, man ingrep resolut och man ingrep på ett sätt som väckte respekt hos det svenska folket.

Det var bra för svensk polis att få det erkännande som man nu fick, ett erkännande inte primärt från vår sida utan från dem man är satt att tjäna: det svenska folket. Man är väl värd det beröm man har fått.

Samtidigt måste jag precis som Elin Lundgren påpeka att det någons också finns en vardag, där medborgarna förutsätter att saker och ting faktiskt händer när de har utsatts för brott – att man tar upp brottsanmälningar, att man faktiskt genomför brottsplatsundersökningar och att man försöker ge återkoppling till dem som har utsatts.

Här kan vi tyvärr konstatera att vi under en lång följd av år har sett en minskning och att vi i dag ligger på väldigt låga siffror när det gäller just brottsupplösning. Sedan kan vi diskutera statistik och hur statistik ska utformas, men enligt den statistik vi har tillgänglig har upplösningen aldrig varit så låg som den är nu. Därför förväntar vi oss såklart en förbättring.

Polisen har genomgått och genomgår fortfarande en omorganisation. Det har sagts att den är klar nu, men mycket pekar på att det är lite mer än hälften som är klart. Mycket av arbetet återstår.

Det är viktigt att polisen får arbetsro, att det finns klara och tydliga rutiner och att det finns ett klart och tydligt ledarskap så att polisen i vardagen kan fortsätta att jobba på ett så positivt sätt att man fortsätter att få det svenska folkets positiva gensvar.

Det finns en hel del som vi som politiker kan göra för att underlätta detta. Vi har den inflammerade lönefrågan, som har tagits upp. Vi ska som politiker naturligtvis inte ge oss in i lönerörelser, men det står fullständigt klart att ju fler som noterar och observerar att löneläget är dåligt och att attraktiviteten för yrket därför är låg, desto mer måste vi politiker ta höjd för att kunna justera detta.

Från Moderaternas sida gjorde vi detta som första parti redan i budgetpropositionen i höstas. Flera har kommit efter. Det är positivt; det är bra. Man måste som politiker ta budgetmässigt ansvar för att detta ska gå att lösa. Regeringen har inte gjort det – än så länge – trots den så kallade ökningen av budgeten som kom häromdagen, som jag ska återkomma till.

Vi behöver ta höjd för att satsa mer mot den nya tidens brottslighet, den internetrelaterade brottsligheten. Här släpar polisen efter kunskapsmässigt. Det finns naturligtvis människor som är duktiga på det, men de är alldeles för få. Det är också alldeles för ofta som den specialiserade kunskapen används till alldeles för basala ändamål därför att grundkunskapen i hela organisationen är för låg.

Här måste det göras en kraftigare satsning. Vi pekade redan i vår budgetmotion till budgetpropositionen på behovet av detta och anslog mer medel. Jag tror att vi måste ta ännu större höjd, för den här typen av brottslighet exploderar. Den blir alltmer raffinerad, och allt fler utsätts för den. Den

är svårutredd. Det kan vi bara möta genom att öka kompetensen och kunskapen i organisationen.

När vi stöder svensk polis innebär det stödet att vi också ska ha modet att ställa krav. Därför vill jag återkomma till att vi självklart ska ha synpunkter på polisens effektivitet vad gäller vissa delar. Vi ska ha synpunkter vad gäller brottsupplärning. Det är inte primärt ett sätt att kritisera polisen, utan det är ett sätt att stödja polisen i polisens utveckling.

Polismyndigheten är en av grundpelarna i vår demokrati. Det är den myndighet som ska stå för trygghet. Den ska ingripa när saker som de som hände förra veckan händer. Det innebär att vi som politiker måste hantera polisen med stor seriositet. Där är jag lite bekymrad över regeringspartiernas hoppande, de utfästelser man gör och det man i praktiken åstadkommer. Det gör mig bekymrad.

Den förra regeringen antog ett mål om en miniminivå på 20 000 poliser. Anledningen till detta var att man inte ska kunna använda polisen som en budgetregulator. Det vill säga att när pengar behövs någon annanstans kan man snabbt gå ned i antal anställda. Därför var det målet viktigt.

För den här regeringen var en av de första åtgärderna att ta bort det målet. Även om man från regeringens sida talar om fler poliser ser vi i praktiken att vi i dag inte ens har målet 20 000 poliser uppfyllt. Vi har färre än 20 000 poliser i denna dag.

Därför är målet fortsatt viktigt. Riksdagen har tillkännagett detta, vilket regeringen uppenbarligen struntar i. Det är beklagligt.

Viss seriositet kan jag konstatera när samma regering som inte vill ha ett minimimål på 20 000 poliser säger att man nu ska ha 10 000 fler poliser.

Ja, jag tycker att det är positivt att man vill ha fler poliser. Det vill vi också ha. Vi vill behålla den polistäthet som vi ville åstadkomma med 20 000 poliser, men vi har från vår sida konstaterat att befolkningen växer så pass kraftigt att vi måste börja ta höjd för 11 miljoner invånare. Det skulle innebära att vi bör ha ungefär 25 000 poliser när det är dags. Vi inser att detta innebär en stor påfrestning, inte minst för utbildningssystemet. Det är ett stort antal poliser som måste ut.

I detta föreslår regeringen 10 000 poliser – samtidigt som samma regering ska göra om polisutbildningen, göra den längre och mer akademisk. Det blir ett utbildningssystem som innebär att man kommer att antas till utbildningen i första hand på akademiska meriter snarare än för sin förmåga att bedriva praktiskt polisarbete.

Jag tror inte att den ekvationen går ihop. Man kan avisera och utlova ett antal nya polisutbildningar, men det tar tid att bygga upp dessa. Det är alltså ett realistiskt mål som faktiskt i sig innebär att man för en lite seriös diskussion vad gäller en så pass viktig instans som svensk polis.

Jag blir lika bekymrad när man leker med polisens ekonomi på det sätt man gör. Häromdagen fastställdes det att nu gör vi en satsning på polisen i vårbudgeten – 700 miljoner. Men sanningen är ju att detta inte är en satsning. Detta är en kompensation för den medvetet underfinansierade budget man har haft i år.

Den debatten hade vi redan då. Vi konstaterade att pengarna inte kommer att räcka, att anslagssparandet inte kommer att räcka, att polisen kommer att vara tvungen att gå på kredit. Alla visste det – regeringen visste det också.

Så vad gör man nu? Jo, man kompenserar för det svarta hålet. Men det är ingen satsning. Det är en kompensation för en medvetet underfinansierad budget. Samtidigt säger regeringen att man satsar miljarder. Ja, men det löftet gäller ju inte den här mandatperioden. Det, herr talman, uppfattar jag som oseriös hantering av en så pass viktig myndighet som svensk polis.

Kort om detta betänkande: Det blir ett par tillkännagivanden. Det ena gäller kränkingsersättning till poliser – det är positivt. Det är inte okej att spotta en polis i ansiktet. Den rättspraxis som finns säger att detta accepteras, och man får ingen ersättning för det. Med dagens tillkännagivande får vi förutsättningar att ändra på detta. Det är inte minst en hänvisning till just den kommitté som ska jobba med blåljusfrågor så att den faktiskt tar tag i detta.

Vi får ett tillkännagivande om skärpta straff för vapensmuggling. I en tid och en diskussion där man säger att det är svårare att få tag på ett glas vatten än ett vapen i Malmö måste vi kunna vara hårda mot illegala vapen. Där är vapensmugglingen central.

Samtidigt måste vi klara av att hålla två tankar i huvudet. Det är inte genom att krångla till livet för legala vapenägare som vi löser detta problem. Jag kan beklaga att vi inte har några tillkännagivanden i dag som samtidigt skulle kunna göra livet lättare genom avbyråkratisering av regler som inte behövs. Den majoriteten har vi inte i dag, och den saknar jag. Jag hoppas att vi kommer att få den till nästa år.

Slutligen, herr talman, vill jag också uttrycka en viss besvikelse. Vi har ett antal tillkännagivanden, men de skulle ha kunnat vara många fler. Till exempel hade vi också kunnat få ett tillkännagivande om att få stopp på nyrekryteringen till kriminella nätverk. Där ville inte Sverigedemokraterna vara med och stödja Alliansen utan går på Miljöpartiets linje.

Vi kunde ha fått ett tillkännagivande om acceptabla handläggningstider, inte minst när det gäller passhantering och annat. Där hade Sverigedemokraterna också kunnat stödja Alliansen men gick på Vänsterpartiets linje.

Och man kunde ha stött den del som handlar om Tullverkets befogenheter. Stöldgods som tas ut ur landet är ett stort problem, och Tullverket har svårt att agera i de situationerna. Man måste vänta in polis. Där hade också Sverigedemokraterna kunnat agera, för det är ett stort problem. Men man valde Socialdemokraternas linje.

Slutligen, herr talman, finns det en reservation som gäller passen. Vi delar allt detta. Det innebär en kritik mot regeringen. Vi har sedan tidigare ett tillkännagivande om att frågan om främlingspass, resedokument och UT-kort bör ses över. En enig riksdag har tillkännaggett detta. Regeringen har inte vidtagit några som helst beredningsåtgärder.

Vi har valt att inte väcka om denna alliansmotion, eftersom tillkännagivandet redan finns. Det är ganska meningslöst när regeringen ändå inte gör något. Men vi återkom med det senare i skrivelse 75 och hoppas att konstitutionsutskottet kommer att uttala en kraftig kritik mot regeringens brist på agerande.

(Applåder)

Anf. 3 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja förtydliga för Krister Hammarbergh att regeringens utspel om 10 000 fler anställda vid Polismyndigheten inkluderade både poliser och civilanställda. Det är inte definierat att det ska vara precis 10 000 poliser.

Jag fick också veta av Hammarbergh att det var ett oseriöst budgeterande och ett oseriöst utspel. Jag skulle gärna vilja få förtydligt vad som är oseriöst i detta och varför det är seriöst när Moderaterna vill öka antalet poliser, till skillnad från när vi vill göra det.

Vi har till exempel ökat kapaciteten på polisutbildningarna. Vi har slagit fast att vi behöver se till att fler människor känner att det är just de som borde söka polisutbildningen, till exempel utlandsfödda och kvinnor, som i dag är lite underrepresenterade.

Vi behöver jobba mer med möjligheten att studera till polis på distans för människor i till exempel den del av landet som jag kommer från, Gävleborg, och kanske också den del som Krister Hammarbergh kommer från, norra Sverige. Den som inte har möjlighet att flytta för att bli polis men som jättegärna skulle vilja bli det och skulle göra ett utmärkt arbete bör ändå kunna komma in på utbildningen och fullfölja den.

Vi behöver jobba med sådana saker, och det är naturligtvis en del av vår plan. På vilket sätt skiljer sig Moderaternas plan så enormt från vår?

Anf. 4 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Vi delar uppfattningen om distansutbildningen. Jag tror inte att någon politiker har haft något emot detta, utan tyvärr lade Polismyndigheten själv ned det. Jag tror att det behövs.

Vi har ett stort problem: Vi har tio sökande till varje utbildningsplats, men vi fyller inte utbildningen. Det är ordentliga skavsår. Då är det lämpligt att man som regering tar någon form av ansvar för detta. Det finns uppenbarligen skavsår mellan Rekryteringsmyndigheten och Polismyndigheten, och vi kan de facto se att samma problem gäller Försvarsmakten. Där hoppas jag att man faktiskt tar krafttag.

Tillbaka till skillnaden: Vi föreslår faktiskt tillräckliga budgetmedel för att inte behöva gå in och rädda situationen gång efter annan. Vi går inte in med en medveten underfinansiering av verksamheten och uppmanar till nya anställningar samtidigt som vi låter bli att finansiera dessa. Det är oseriöst. Att sedan presentera en kompensation av ett underskott som om det vore en satsning är dessutom oärligt.

När det gäller antalet anställda var det bra att du kom med det förtydligandet. Det är alltså inte 10 000 poliser. Då måste jag fråga: Hur många fler poliser har ni tänkt? Vilka andra typer av personalkategorier ska utgöra dessa 10 000? Och hur ska ni klara av att dimensionera polisutbildningen samtidigt som ni gör den till en akademisk utbildning?

Anf. 5 ELIN LUNDGREN (S) replik:

Herr talman! När det gäller polisens budget ska vi också komma ihåg att Polismyndigheten förra året gick med 350 miljoner i överskott när året var slut. Men vi är överens om att polisen framöver behöver mer pengar, och det är också därför vi skjuter till. Att man ändrar saker i vår- eller höständringsbudgetar eller använder anslagskredit är knappast unikt för oss; även tidigare regeringar har jobbat på det sättet.

Jag kunde inte höra något svar från Krister Hammarbergh på min fråga gällande vilken plan Moderaterna har för att få fler poliser, till skillnad från den som vi har presenterat. Det undrar jag fortfarande över, herr talman.

Anf. 6 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Jag kan berätta att polisen gick med underskott förra året. I de flesta verksamheter kallas det för underskott när man gör av med mer pengar än man får. Det var faktiskt ett underskott förra året, och det kan Elin Lundgren läsa direkt i polisens årsredovisning. Däremot säger man att man har ett överskott, och med det menar man att man har sparat pengar sedan förut. Men det betyder fortfarande att man gick med underskott det här året och hade överskott tidigare år. Det slarvas lite grann med de där orden, och förmodligen har det satt sig hos politiskt sakkunniga på departementet som kanske inte har läst ekonomi.

Vad skiljer oss då? Jo, vi säger att vi vill ha 5 000 poliser; vi har definierat hur många. Jag har inte hört någonting från Socialdemokraterna än. Nu är det tydligen bara 10 000 av någonting. Vi skiljer oss därför att vi lägger en tillräckligt stor budget. Vi behöver inte i efterhand kompensera en medvetet underfinansierad budget. Och vi är klara och tydliga vad gäller polisens utbildning: Vi ska utbilda poliser, inte akademiker.

Anf. 7 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Det som inte fick hända oss har nu hänt: Drottninggatan den 7 april 2017. När vi debatterar motionsbetänkandet om polisfrågor finns det många motioner från Sverigedemokraterna och en del från oppositionspartierna som har en koppling till terrorism och förebyggande åtgärder. Sverigedemokraterna har som enskilt parti under hela mandatperioden, och även dessförinnan, begärt att vi måste ha koll på vilka utlänningsar som befinner sig i vårt land.

Vi har även begärt att de som inte har rätt att vistas i vårt land inte ska få vistas fritt hur som helst, exempelvis när det råder verkställighetshinder vid ett utvisningsbeslut. Det finns dessvärre flera exempel där personer blivit dömda för terrorbrott till fängelse och utvisning men utvisningen inte gått att verkställa. Då har dessa personer fått tillfälliga uppehållstillstånd och anmälningsplikt hos polisen kanske någon gång i veckan. I övrigt vistas de fritt i vårt land – så ser verkligheten ut i dag. Dömda terrorister som ska utvisas går omkring fritt i vårt land med anmälningsplikt hos polisen.

När vi genom åren har frågat Socialdemokraterna om det verkligen ska vara så här har vi fått till svar att lagstiftningen är tillräcklig, för det har ju inte hänt något än. Exakt så löd svaret från Socialdemokraternas representant i justitieutskottet, Elin Lundgren, för ett par år sedan i en debatt om lagen om särskild utlänningskontroll, när Sverigedemokraterna efterlyste skärpningar av just den lagen.

Vår reservation om skärpningar av lagen om särskild utlänningskontroll ligger kvar för i år. Inget annat parti har visat intresse av att stödja den.

Herr talman! Den här lagen hanterar möjligheten att utvisa utlänningsar som utgör ett hot mot rikets säkerhet eller befaras medverka till eller själva utföra terrorbrott i Sverige. Vi vill att utvisningar enligt den här lagen ska gälla på livstid, alltid. Varför skulle de inte gälla på livstid, kan man fråga

sig. Det kanske något av regeringspartierna kan ge svar på. Varför skulle Sverige ha ett behov av att ha dörren lite på glänt för personer som har utvisats för att de har bedömts ha vilja och förmåga att begå terrorbrott i vårt land?

För Sverigedemokraternas del vill vi att den dörren ska vara stängd permanent. Vårt land har ingen skyldighet att välkomna någon över huvud taget, allra minst personer som en gång utvisats från vårt land på väldigt goda grunder. Det finns helt enkelt personer i det här landet som förtjänar att sparkas ut och aldrig någonsin välkomnas tillbaka, och vi efterlyser just den inställningen i lagen om särskild utlänningskontroll.

Vi vill också att det ska vara Säkerhetspolisen som ska äga rätten att ta beslut om när en utvisning med hjälp av den här lagen ska ske. I dag är det Migrationsverket som har beslutsrätten. Vi tror att Säkerhetspolisen är rätt instans att avgöra sådana utvisningsärenden. Och om det finns skäl som gör att vi inte kan utvisa personer som utgör en risk för vårt lands säkerhet vill vi att de ska hållas i förvar. I dag går de som sagt fritt i vårt samhälle med anmälningsplikt hos polisen. Sverige ska givetvis försöka upprätta avtal med länder dit dessa personer ska kunna utvisas, men huvudpoängen är att potentiella eller dömda terrorister med utvisningsbeslut aldrig ska få gå fritt i vårt land – inte någonstans, inte någon gång, inte någonsin.

Herr talman! Vi har en hel del andra krav i reservationen som bland annat minskar risken för att sådana här personer ska kunna återvända under falsk identitet och så vidare, men det är fortfarande inget annat parti här som har visat intresse av att skärpa till lagen om särskild utlänningskontroll.

När lagen om särskild utlänningskontroll debatterades i riksdagen 2015 ansåg Socialdemokraterna att lagen fungerade bra eftersom det ännu inte hade hänt någonting. Och än så länge har vi inte haft något terrordåd där en gärningsman befunnit sig under restriktioner genom lagen om särskild utlänningskontroll i Sverige; det är sant. Fallet på Drottninggatan den 7 april är alltså inte ett sådant exempel, men poängen är att vi som folkvalda ska identifiera bristfällig lagstiftning och åtgärda bristerna innan någonting händer.

Vi har nu efter terrordådet den 7 april fått höra att regeringen överväger att kriminalisera samröre med terrorism. Morgan Johansson har kallat det för ett hål i lagstiftningen som nu ska täppas till. Sverigedemokraterna föreslog i en följd motion till regeringens terrorlagar hösten 2015 att kriminalisera just samröre med terrororganisationer, men det krävdes uppenbarligen ett terrordåd innan regeringen började fundera på att täppa till luckor i lagen.

Vi gillar inte den ordningen att man hela tiden gör något som en reaktion på något som inträffat. Vi föredrar att förutse problem och föreslå åtgärder för att undvika att någonting ska inträffa.

Därför är det i min värld anmärkningsvärt att inget annat parti ser uppenbara risker med att låta personer som exempelvis utgör ett terrorhot vistas fritt i samhället under väldigt milda restriktioner. Husrannsakan och anmälningsplikt kanske innebär vissa begränsningar, men ett terrordåd kan som bekant genomföras med kort varsel utan några synliga förberedelser, exempelvis genom att kapa en lastbil en solig eftermiddag i april.

Herr talman! Vi har också andra reservationer som syftar till att Säkerhetspolisen ska få större möjligheter att utreda om asylsökande utgör ett hot mot Sverige och att Säkerhetspolisen ska få rätt att registrera exempelvis personer som sympatiserar med Islamiska staten. Vi har också valt att stödja Moderaternas reservation om inre utlänningskontroller. Det handlar om att polisen aktivt ska hitta personer som ska utvisas – ett arbete som de rödgröna partierna kritiserade i opposition och menade att polisen inte skulle syssla med. De inre utlänningskontrollerna har minskat kraftigt sedan den rödgröna regeringen tog makten, och det har dessvärre underlättat för illegala invandrare i vårt land som ska utvisas, bland annat för den åtalade för terrorattacken den 7 april.

Regeringen har nu aviserat att man i höstbudgeten vill skjuta till 700 miljoner till Polismyndigheten, och det är bra. Sverigedemokraterna anslog nästan 1,5 miljarder mer än regeringen till polisen för 2017. I vår budgetsatsning ingick också ett uppdrag till polisen att kraftigt utöka de inre utlänningskontrollerna. Även om Moderaternas reservation syftar till att ge ett utökat uppdrag till polisen inom regeringens mer begränsade anslagna medel anser vi att arbetet är viktigt, och därför stöder vi den reservationen, som dessvärre verkar ratas av de andra allianspartierna.

Herr talman! Vi har även i det här betänkandet en reservation om att ge ordningsvakter utökade verktyg och befogenheter. Ordningsvakter har kommit att utgöra ett viktigt komplement i arbetet med att upprätthålla ordning och reda runt om i vårt land. Regeringen har som bekant underfinansierat Polismyndigheten under mandatperioden, när vi i stället skulle ha behövt expandera i takt med att samhällets krav på polisen har ökat.

Nu har vi en situation där nödvändig polisenärvaro på många håll i landet har ersatts med ordningsvakter, men ordningsvakterna har, av förklarliga skäl, inte samma befogenheter som polisen. Utifrån rådande omständigheter krävs det att vi ser över vilka verktyg och befogenheter våra ordningsvakter ska ha.

Ett exempel är blåljus på ordningsvaktens fordon. Det uppstår väldigt många situationer där ordningsvakter snabbt behöver komma till undsättning – eskalerande hotfulla situationer mot andra ordningsvakter eller andra nödsituationer där ordningsvakterna kan göra skillnad på liv och död.

Ett annat förslag i reservationen handlar om ordningsvaktens möjlighet att använda så kallad OC-sprej. Under vissa restriktioner i vissa situationer kan det vara till fördel för ordningsvakter att använda OC-sprej eller pepparsprej. Det kan förhindra att många våldsamma situationer får allvarliga konsekvenser, både för dem som ställer till bråk och givetvis också för ordningsvakterna själva, som kan hamna i många farliga och utsatta situationer.

Vi tror att det är dags att på riktigt se över befogenheterna för våra ordningsvakter, inte minst när vi förväntar oss att ordningsvakter ska ta ett större ansvar för att hantera hotfulla situationer. Dessvärre verkar vi vara helt ensamma om den uppfattningen här i riksdagen. Ni har dock en chans att rösta på vår reservation i voteringen senare i dag.

Sist men inte minst vill jag belysa vapenfrågorna, som hanteras i det här betänkandet. Vi valde i år att lägga fram våra vapenmotioner – exempelvis om utökad vapengarderob, frågan om femårslicenser, vapenbyteslicens, låneintyg, förvaring av vapen och ammunition och ytterligare några frågor. Det handlar om sådant som förenklar för jägare och sportskyttar.

Vi har upplevt att kanske framför allt Moderaterna har gett positiva signaler i de här frågorna.

Det finns i betänkandet ett antal likalydande motioner från bland andra Sten Bergheden med flera moderater, men deras partikamrater i justitieutskottet valde att inte stödja dem. Det tycker jag är lite tråkigt. Detta är förhållandevis okomplicerade frågor som vi borde kunna samla ett bredare stöd för här i riksdagen, men i år blev det återigen endast Sverigedemokraterna som valde att stå bakom denna rad av motioner.

Vi välkomnar såklart ett nytt tag kring de här frågorna och ser helst att en samordning sker inom Alliansen, så att vi för en gångs skull kan göra verklighet av dessa förslag. Sverigedemokraternas uppfattning har varit klar under hela mandatperioden: Legalt vapenägande utgör inte någon risk eller något problem. Terrorister eller organiserad brottslighet använder sig över huvud taget inte av jaktvapen, utan de problemen kräver andra åtgärder, vilket vi har påpekat under en längre tid.

Det måste bli dags för de partier som håller med om detta att också visa stöd för det i praktisk handling här i riksdagen, genom att underlätta för legalt vapenägande.

Herr talman! Det finns många reservationer i det här betänkandet. Vi står bakom samtliga våra reservationer. I ett försök att begränsa min yrkanden väljer jag ändå att utifrån rådande omständigheter yrka bifall till något fler reservationer än vanligt. Är ni beredda? Jag yrkar bifall till reservationerna 18, 23, 26, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 46, 48, 50, 51, 53, 54 och 55.

Anf. 8 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Om du inte är proffsboxare ska du inte behöva acceptera att få ta emot knytnävsslag i ansiktet på jobbet – jag tror att de allra flesta håller med. Så är dock inte fallet enligt svensk lag i dag.

Poliser är en yrkesgrupp som ska tåla en hel del. Det är dem vi skickar fram när vi andra inte kan, vill eller vågar. Det är den kraft i samhället som bär statens våldsmonopol. De måste räkna med att det kan bli tuffa situationer, och de måste kunna ta emot smädelser och provokationer utan att tappa humöret. Det är tunga krav, men det är krav som måste kunna ställas på ordningsmakten.

I gengäld måste vi andra backa upp dem med de medel som krävs för att de ska kunna göra sitt jobb på ett bra och säkert sätt. En bit är naturligtvis resursfrågan – vi från Centerpartiets sida har föreslagit betydande tillskott redan i år. En annan är det regelverk som de har att arbeta inom.

Herr talman! Att vara polis verkar ha blivit både svårare och tuffare. Många poliser som jag har pratat med vittnar om att det krävs mer och bättre förarbete för att åklagarna ska kunna föra processen vidare. En oroande brottsutveckling när det gäller exempelvis gängkriminaliteten gör arbetet besvärligare och farligare. Hot och våld mot blåsljuspersonal verkar också, på kort tid, ha blivit vanligare och grövre.

Löneutvecklingen hänger inte med, trots att det är svårt att rekrytera poliser. Det är säkert sant, som många säger, att man inte blir polis för att bli rik. Men det är säkert en och annan värdefull talang som vi går miste om i poliskåren med tanke på att man med rådande löneläge har svårt att konkurrera på bostadsmarknaden i till exempel våra storstadsområden.

Bara allt det som redan nämnts signalerar ett allvarligt tillstånd för polisen och i förlängningen även rättsstaten.

Nu torde måttet vara rågat, efter det att Svea hovrätt bedömt att en polis måste vara beredd att acceptera ett knytnävsslag i ansiktet. Jag vill på inget sätt recensera domen som sådan. Det är våra domstolar som avgör vad som är gällande lag. Men är detta gällande lag vill jag ändra den. I vårt tillkännagivande om kränkingsersättning kan detta adresseras.

Skälet till att jag nämner just knytnävsslag i ansiktet är att det är en sann historia. Bakgrunden är en händelse där två poliser ingriper då ett kalas urartar i ett storbråk med ett trettiotal inblandade. Båda poliserna angrips själva och får ta emot slag och skallar. I tingsrätten tilldöms båda skadestånd. Men i hovrätten förlorar den ena polisen, som "bara" fick ett knytnävsslag i ansiktet, det skadestånd om 5 000 kronor som tingsrätten fastställt.

Detta, herr talman, är alldeles otillständigt. I dag fattar vi beslut om att tillkänna det för regeringen.

Detta är ett betänkande om polisfrågor, och ämnena är många. Frågorna om vapen hamnar till stor del just här, och några av de förslag som ligger på bordet är värda att nämna. Bland alla de idéer som jag har lyft in till detta vill jag särskilt ta upp vapenbyteslicenserna. Det är rimligt, herr talman, att någon som har licens för ett klass 1-vapen och som vill byta det mot ett annat klass 1-vapen kan göra det i en förenklad process hos vapenhandlaren och att det kan beredas på ett sätt som inte behöver belasta polisen i onödan. Jag vill därför yrka bifall till min reservation 49 under punkten om just vapenbyteslicenser.

För vissa verkar det onödigt svårt att skilja på lagliga och olagliga vapen. Det är ganska sällsynt att vapen som ägs av jägare och sportskyttar hamnar på villovägar och används till brottslighet. Trots det läggs det mesta av den politiska energin på att skärpa regelverket kring just dessa.

Det är bra och mycket välkommet att vi skärper straffen för vapen smuggling. Den typen av brottslighet är till sin natur gränsöverskridande och måste bekämpas gränsöverskridande. Europol har här en oerhört viktig roll att spela. Även bilaterala samarbeten mellan svensk och till exempel bosnisk polis har varit mycket framgångsrika när det gäller att bekämpa ligor som ägnar sig åt denna typ av samhällsfarlig kriminalitet.

Vi måste bli bättre på att få bort illegala vapen från gatorna. Utvecklingen i främst våra storstadsområden är mycket oroande, med ett stort antal kriminella skjutningar, många med dödlig utgång. Det måste vändas. Det finns inget alternativ.

Samtidigt som vi ser hur det dödliga gängvåldet har tagit mark ska vi ha i minnet att den långsiktiga utvecklingen när det gäller kriminalitet fortfarande faktiskt är relativt god. På de flesta områden har det blivit bättre. Gängvåldet är ett oroande undantag, och det är faktiskt också bedrägerierna, som verkar öka och öka.

Vi har föreslagit ett antal åtgärder för att bekämpa bedrägerier. Bland annat vill vi från hela Alliansens sida göra id-handlingarna säkrare. I Brottsförebyggande rådets kartläggning av bedrägeribrottsligheten i Sverige nämns det stora antalet godkända id-handlingar i Sverige som ett problem, eftersom det gör det svårare att kontrollera identiteter och underlättar missbruk. I kartläggningen från Brå framgår bland annat att det är två

åtgärder som efterfrågas från flera berörda myndigheter och delar av näringslivet. Man vill ha ett nationellt id-kort, och man vill att en central aktör, gärna en myndighet, utfärdar det. Vi i Alliansen anser att antalet godkända id-handlingar i Sverige snarast bör ses över. Jag har, givet utvecklingen på bedrägeriområdet, svårt att förstå hur man kan vara emot det.

Herr talman! Även om detta betänkande handlar om motioner och de idéer som vi har för att förbättra polisens möjligheter att göra ett bra jobb går det inte att bortse från resursfrågan. Den har också lyfts här av flera.

Redan senhösten 2015 började vi se ett behov av avsevärda resursförstärkningar till en polisorganisation som då fungerade långt ifrån tillfredsställande. Det är ett behov som tyvärr inte verkar minska. Vi började, vill jag minnas, med 2 miljarder. Sedan skruvades det upp till 2,4 miljarder. I höstas tror jag att vi pratade om 3,1 miljarder. Nu ser vi att det finns ytterligare behov. I vårt förslag till vårbudget, som kommer nu, aviserar vi en satsning på 8 miljarder som ska fördelas på nya poliser, fler civilanställda och höjda löner.

Vi måste öka attraktiviteten. Där är lönefrågan en viktig del. Vi gjorde detta för lärarna, och jag tror att det är viktigt att vi gör det även för poliserna.

Av de 8 miljarderna går ungefär 1,7 miljarder till en lönesatsning som gör att myndigheten kan möta ökade lönekrav från poliserna. Det innebär ungefär 2 000 kronor mer i månaden.

Polisutbildningen byggs ut så att vi år 2021 har 2 000 nya poliser i tjänst. Över en fyraårsperiod innebär det en kostnad på ungefär 3 miljarder kronor.

Polisen tillförs mer resurser för att kunna fortsätta satsningen på fler civilanställda. Totalt kommer polisen att ha ökat antalet civilanställda med 1 300 personer. Det innebär en årlig kostnad på ungefär 850 miljoner kronor, och det baseras på polisens egna budgetunderlag.

Polisen tillförs mer resurser för att över en fyraårsperiod höja lönerna. När alla poliser har tagits i tjänst innebär det en höjning med 2 000 kronor i månaden, som jag sa. Kostnaden för det är 1,7 miljarder.

Därtill föreslår vi några ytterligare förstärkningar av rättskedjan, för när vi får fler poliser som är på gator och torg och som kan utreda brott måste även andra delar förstärkas för att hänga med.

Vi föreslår därför att Nationellt forensiskt centrum, som i dag dras med långa väntetider när det gäller att leverera in resultat till teknisk bevisning, tillförs 500 miljoner kronor för att anställa mer personal.

Åklagarmyndigheten får 250 miljoner för att anställa fler åklagare.

Polisen ges 200 miljoner kronor till det oerhört viktiga arbetet med att stärka vittnesskyddet.

Det finns många saker, herr talman, som jag skulle vilja yrka på. Men det känns som att vi kommer att få en väldigt lång votering redan som det är, så jag håller mig till det yrkande som jag har gjort.

(Applåder)

Anf. 9 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Det finns nog inte någon debatt med justitiekottet som inte slutar i någon form av polisbingo. Det parti som repar efter flest poliser är det parti som ser allra mest allvarligt på brottsligheten. Det är något

tröttsamt och oseriöst. Men det kanske är så när många anser att det politiska spelet är viktigare än att faktiskt göra skillnad. Då är det skönt att vara vänsterpartist. Det är ett tips till flera som är lite trötta på det politiska klimatet just nu.

Vad däremot få pratar om är polisens arbetsförhållanden. Debatten närmar sig i olika delar den frågan. Polisen kanske ska kunna få kränkingsersättning, och det är helt oacceptabelt att stenkastning sker när polisen arbetar. Men det är små steg i debatten. Det är inte det stora greppet om arbetsmiljö, anställningsvillkor och den statliga tjänstemannens förutsättningar i myndighetsutövningen. Jag välkomnar självklart alla sådana här inlägg, särskilt från borgarna, som har en förmåga att tassa runt arbetsmiljö som katten kring het gröt.

Polismyndigheten står i dag inför stora utmaningar med den stora omorganisation som har skett, som ännu inte riktigt har satt sig och som har lett till såväl organisatoriska problem som missnöje inom kåren. Parallellt med detta har polisen det senaste året fått en mycket stor arbetsbörda med fler arbetsuppgifter. Det handlar bland annat om insatser när det gäller gränskontrollerna, som har beslutats av riksdagen i samband med det ökade antalet asylsökande som har kommit eller vill komma till Sverige. Vänsterpartiet var starkt emot införandet av gränskontrollerna. Vi röstade nej i riksdagen. Vi har konsekvent kritiserat regeringen för de återkommande förlängningarna av gränskontrollerna.

Vänsterpartiet värnar asylrätten och allas rätt till en fristad. Att införa gränskontroller går tväremot denna rättighet. Ur ett arbetsrättsligt perspektiv är kontrollerna en katastrof. Polisregion Syd menar att på grund av gränskontrollerna har det brottsförebyggande arbetet fått stryka på foten. Handelskammaren i Öresundsregionen menar att gränskontrollerna har kostat 1,5 miljarder i utebliven inkomst per år och att företag och entreprenörer har drabbats hårt.

Ett argument som användes för införandet av gränskontrollerna var att de skulle tvinga övriga stater inom EU att ta ett större ansvar för asylsökande. Vi i Vänsterpartiet var väldigt oroliga över detta och för att införandet av gränskontrollerna i stället skulle leda till en dominoeffekt med stängda gränser genom hela Europa som följd. Det är tyvärr precis det som har skett.

Införandet fick inte staterna i EU att ta ett större ansvar utan fick en direkt motsatt effekt. Gränserna mellan Europas stater är numera stängda nästan överallt för människor på flykt. Nya repressiva förslag läggs fram i hög takt. Avtal med Turkiet, Afghanistan och flera afrikanska länder tecknas, och biståndsinsatser för att stoppa människor på flykt genomförs.

Det är en farlig utveckling som äventyrar asylrätten och mänskliga rättigheter. I sammanhanget kan jag även påminna om att Polismyndigheten inte bara avstod från att begära att gränskontrollerna skulle införas utan också motsatte sig införandet av gränskontrollerna.

Oavsett vilket perspektiv man har är gränskontrollerna en katastrof. Det är de ur ett brottsbekämpande perspektiv, ur ett arbetsmiljömässigt och belastningsmässigt perspektiv för polisen, och ur ett företagsmässigt och ekonomiskt perspektiv. Det är en skam att gränskontrollerna förlängs och att regeringen inte står upp för asylrätten.

Herr talman! Polisens arbetsförhållanden har blivit en mer aktuell fråga. Polisen arbetar i en varierande och komplex arbetsmiljö med både fysisk och psykisk påfrestning. Det är därför så viktigt att såväl tekniska som andra fysiska hjälpmedel och arbetsverktyg fungerar och är anpassade efter polisens arbetsuppgifter.

Så ser det inte ut i dag. Många komponenter av polisens tekniska utrustning som datasystem är långsamma, föråldrade och icke-kompatibla. De talar helt enkelt inte med varandra. Att rapportera in en händelserapport tar exempelvis ofta onödigt mycket tid. Den tekniska utrustningen ska underlätta ett arbete och inte det omvända.

Polisen utgör en viktig del av upprätthållandet av rättsstaten. Det har en jättestor betydelse att myndigheten är en attraktiv arbetsplats som tar väl hand om sina anställda. Därför anser vi i Vänsterpartiet att regeringen bör se till att det görs en bred genomlysning av polisens arbetsmiljö som bland annat innefattar en kvalitetsgranskning av polisens tekniska hjälpmedel och datasystem.

Andra frågor som skulle underlätta polisens arbetsmiljöförhållanden är om polisen på ett bättre sätt än i dag till exempel skulle kunna vittna i domstol och att detta kan ske på arbetstid och inte som det är i dag, att de kan få en kallelse till en domstol på sin fritid eller under föräldraledigheten. Förutsättningarna att vittna måste bli bättre för polisen. Det måste utredas och förbättras. Den frågan driver Vänsterpartiet.

Det är inte heller så att polisens lönenivå alltid är så imponerande. Det är inte heller så att riksdagspolitiker har kunskap om hur lönebildningen på svensk arbetsmarknad går till. Det är inte politiker i den här kammaren som beslutar om polisens löner. Det är en förhandling mellan arbetsmarknadens parter.

Många partier, främst de borgerliga, som inte alltid gillar det fackliga arbetet har ofta en åsikt om polisens löner. Jag har där ett tips. Se då till att polisutbildningen blir en högskoleutbildning med yrkesexamen. En högre utbildningsnivå driver upp lönebildningen och ger dessutom polisen en bredare kompetens.

Detta är något som Liberalerna är emot. Samtidigt är det ofta Liberalerna som talar om polisens utbildning och lönenivå. Detta är ett tips i all välmening till Liberalerna från en tidigare statlig tjänsteman: Utbildningsnivå, lönenivå och karriärutveckling går ofta hand i hand. Jag yrkar bifall till reservation 21.

Anf. 10 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Den här debatten handlar inte bara om polisen. Det är ett antal motioner som vi behandlar i justitieutskottets betänkande. Jag vill beröra i synnerhet området kriminella gäng men också frågan om terrorism, som vi har lyft upp här under många år.

Detta är en återkommande debatt som fokuserar på polisens situation i utsatta och särskilt utsatta områden. Socialdemokraterna säger att de vill ta tag i problemen och tycker att det ena och det andra är oacceptabelt. Ändå avslår de våra förslag i kammaren. Det är ingen nyhet att de även i dag avstyrker ett yrkande om åtgärder mot nyrekrytering till kriminella gäng.

Herr talman! För några veckor sedan hade vi en debatt i kammaren om avhopparverksamhet. Även där röstade S, V och MP ned våra konkreta förslag. Socialdemokraterna säger i betänkandet att de är tillfreds med de satsningar som genomförs mot nyrekrytering till kriminella gäng. Jag vill höra av Socialdemokraterna och regeringsföreträdarna: Vilka åtgärder menar ni?

Berätta också i så fall vilka effekter det har fått. Är ni nöjda och tillfreds med utvecklingen i det svenska samhället? Är ni nöjda med utvecklingen i de utsatta och särskilt utsatta områden där polisen i vissa avseenden inte längre anser sig ha kontroll över samhällsutvecklingen och brottsutvecklingen i vårt svenska samhälle?

Det är obegripligt och märkligt att Socialdemokraterna just använder uttrycket ”tillfredsställande satsningar”. Det är nästan provocerande, herr talman. Liberalerna delar inte den uppfattningen. Satsningarna räcker inte. Vi ser situationen i utsatta områden.

Vi ser till och med att polisen och ledningen för polisen inte klarar av att leverera – trots politiska påpekanden, uppvaktningar hos rikspolischefen och dialog med inrikesministern – och få ut fler poliser i yttre tjänst och i synnerhet i särskilt utsatta områden.

Det står till och med i Polismyndighetens egen årsrapport att de först hösten 2016 kom igång med att få ut områdespoliser och extraresurser i utsatta och särskilt utsatta områden. Det är inget problem som uppstod i oktober 2016, herr talman. Den första rapporten om så kallade utsatta områden kom i oktober 2014.

Regeringen hade alltså två år på sig att göra politiska och ekonomiska bedömningar och verkligen bidra till att komma åt de kriminella och i det här fallet nyrekryteringen till kriminella gäng.

Elin Lundgren ville inte peka på några partier och talade om att se bortom retoriken när det gäller polis och resurser. Vänsterpartiet går upp i debatten och talar om polisbingo. Socialdemokraterna får stå för sitt budgetalternativ.

Jag konstaterar att för mindre än ett år sedan ansåg ni att det räcker med 100 miljoner extra till svensk polis i årets budget 2017. Det var 100 miljoner kronor, varav 25 miljoner var öronmärkta till så kallad cabotageverksamhet. Ni förstärkte svensk polis med 75 miljoner under 2017 utan att ens ställa krav på att de ska gå till fler poliser och fler poliser i yttre tjänst.

Men ni kanske är med nu i polisbingot eller auktionen, för nu kom det ju ett förslag om 700 miljoner. Och, Linda Snecker, står Vänsterpartiet bakom satsningen på 700 miljoner, eller är ni numera en aktör i polisbingot?

Jag tänker inte gå in på vårändringsbudgeten så mycket mer. Men jag vill jag ändå höra hur många fler poliser de 700 miljonerna kommer att bidra till, för det är ju oansvarigt om en riksdagsledamot eller en minister går ut och lovar en så stor budgetsatsning utan att berätta vad pengarna ska gå till. Eller är det, som Liberalerna och kamraterna i Alliansen har sagt, för att i huvudsak täcka kostnader som rikspolischefen drog på sig i höstas? Säg då det i så fall! Det är mer ärligt och öppet.

Herr talman! När det gäller terrorism har vi under den här regeringen, som har suttit i två och ett halvt år, fått ett enda politiskt beslut i Sveriges riksdag, och det gäller kriminalisering av terrorresor. Det var också ett av de ärenden som togs upp i terroristsamtalen vintern 2015. Vi hoppas att regeringen inser att det, trots alla avslag vi har fått både 2015 och 2016, behövs fler åtgärder.

Låt mig peka på ett ärende som jag själv tog upp i förhandlingarna i november 2015, nämligen om fler åtgärder på sociala medier mot rekrytering och radikaliserings av svenska ungdomar som i tusentals deltar i sociala medier dagligen, där de matas med extrema och radikala åsikter och rycks med och in i terroriströrelser. Några av dem har tyvärr åkt till konfliktområden och dödats, men många har kommit tillbaka.

Jag yrkar bifall till vår reservation 15, eftersom Liberalernas motionsyrkanden behandlas samlat i en alliansreservation. Men även här avslår S, V och MP vårt konkreta förslag om att göra mer inom till exempel det europeiska polisiära samarbetet Europol. Sverige behöver delta mer operativt för att komma åt rekryteringen och radikaliserings och för att stoppa uppbyggnaden och uppmuntran av ungdomar att lockas och bokstavligen luras till att begå barbariska brott i utlandet men också här hemma i Sverige. Det är beklagligt att Socialdemokraterna och regeringsunderlaget avslår förslaget.

Vi har nu fått en inbjudan till kommande terrorismöverläggningar, som Liberalerna kommer att delta i. Det ser vi fram emot för en ökad trygghet, för friheten måste försvaras, som vi säger i Liberalerna.
(Applåder)

Anf. 11 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Ingen polis som åker till jobbet, tar på sig uniformen och förbereder sig för sin arbetsdag eller arbetsnatt vet vad som väntar under just det passet.

När vi talar om att polisen är en central samhällsfunktion, en av våra viktigaste myndigheter, måste vi alltid komma ihåg att denna funktion byggts upp av de personer som valt att arbeta just som poliser.

I dag, herr talman, är det den första debatten med justitiekottets ledamöter sedan terrorattentatet i Stockholm den 7 april. Vi minns och hedrar alla dem som föll offer för terrorns ondska och tänker på deras anhöriga. Vi tänker också på de poliser och all räddnings- och vårdpersonal som uppoffrade, och flera gånger med fara för sitt eget liv, skyddade och hjälpte nödställda. Jag tänker på Emma och Alex, poliserna som grep den på sannolika skäl misstänkte gärningsmannen. Emma sa så här i en dags-tidning: ”Jag tänkte den här personen måste vi få kontroll på blixtnabbt, han ska ner på backen bara.”

Vi kan konstatera att allmänhetens förtroende för polisens och Säkerhetspolisens arbetsinsatser i samband med terrorattentatet är högt – med rätta.

Herr talman! Vi vet också att situationen redan före attentatet var ansträngd för svensk polis. Vi kristdemokrater har föreslagit 10 000 fler poliser. Det finns inga genvägar. Det behövs fler poliser i yttre tjänst, i utredningsverksamheten, i kärnverksamheten för att polisen ska klara av de utmaningar som man har för att säkra tryggheten och friheten för medborgarna i Sverige.

Vi behöver också en satsning på högre löner och bättre arbetsvillkor för att fler ska stanna i yrket. Rekordmånga under 40 har valt att sluta.

I går träffade jag en polis. Jag frågade henne vilken konkret åtgärd som hon tycker är den viktigaste för att förbättra arbetsvillkoren. Hon svarade snabbt: Fler poliser, fler kollegor som jag kan arbeta tillsammans med och göra ett bättre jobb. Det är den viktigaste åtgärden för att förbättra arbetsvillkoren. Därför, herr talman, tycker jag inte att Linda Sneckers resonemang om att antalet poliser inte hänger ihop med polisens arbetsvillkor stämmer.

Vi har också i vårt budgetalternativ en rad förslag för att stärka vår terrorbekämpningsförmåga. Det handlar exempelvis om att fördubbla nationella insatsstyrkan för att stärka vår förmåga att klara av attentat på flera platser samtidigt. Det handlar om att angripa terrorns rötter genom att ge Forum för levande historia i uppgift att bekämpa den våldsbejakande islamismen, på samma sätt som de i dag har i uppgift att informera om Förintelsen och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten.

I reservation 25 i betänkandet, som skrevs före attentatet i Stockholm, tar jag upp att efter terrorattentaten i Oslo och på Utøya har ändringar gjorts i den norska polislagen om polisens rätt till bistånd från försvaret och om närpolis. Ändringar har även gjorts i brand- och explosions-skyddslagen, tullagen och strafflagen när det gäller material som kan användas för sprängämnen samt när det gäller förberedelse till terrorbrott.

Jag skrev i reservationen att det är av stor vikt att vi har rätt beredskap för att kunna hantera och undanröja eventuella framtida attacker mot vårt samhälle, och en viktig aspekt i detta är att se till att polis och militär i extrema situationer kan ha ett gott samarbete.

Polisens nationella kommanderingschef, Jonas Hysing, sa i början av april, före attentatet i Stockholm, att det helt krasst är så att man har för få poliser för att kunna skydda och bevaka allmänna platser vid större terror-dåd. Därför behöver vi fler poliser, och därför behöver också polisens möjlighet att ta hjälp av försvaret öka. Vid exceptionella händelser krävs exceptionella åtgärder. Hysing menade i uttalandet att vid storskaliga attacker behöver polisen samarbeta mer med Försvarmakten när det gäller bevakning och skydd, och det är detta vi föreslår i reservation 25, som jag yrkar bifall till. Det är också något som vi kommer att föra fram i de samtal med regeringen som utlysts kring åtgärder för att bekämpa terrorism och öka vår terrorbekämpningsförmåga.

Jag vill också tala lite grann om vår reservation nr 1, som handlar om alternativa vapen för polisen. Vi anser nämligen att polisen ska ges tillgång till alternativa vapen. Vi är glada att det som vi har föreslagit, att polisen ska ha tillgång till elpistol, nu är på gång inom Polismyndigheten, men det behövs mer. Elpistol är bra vid enskilda gripanden. Men vi ser allt fler upplöpsliknande situationer runt om i landet, och därför behöver polisen få tillgång till alternativa, mindre dödliga vapen, som gummikulor och vattenkanoner, för att kunna stävja kriminellas offensiv och för att ta kontroll över vissa områden. Det är som sagt vapen som är mindre skadliga än de skjutvapen som polisen har i dag, och de skulle kunna hjälpa polisen att bättre hantera svåra situationer.

Avslutningsvis vill jag kommentera det som regeringen presenterat som en satsning med 700 miljoner kronor i vårändringsbudgeten. Men att inte säga upp 1 000 personer inom Polismyndigheten, som rikspolischefen har varnat för skulle bli konsekvensen om man inte fick resurstillskott, kan knappast ses som en satsning, herr talman.

Vi har också hört om 10 000 fler poliser, som aviserades på S-kongressen. Vi har inte sett något om detta i vårpropositionen och vet inte när det kommer. Vi får återkomma till det. Men jag hade önskat att man inte bara gjorde satsningar för att täcka hål i väven, utan att man också kom med konkreta förslag i vårpropositionen för att ge polisen långsiktiga förutsättningar att säkra vår trygghet.

Senast vi i justitieutskottet debatterade här i kammaren talade vi ganska länge om att vi måste se till att samröre med terrororganisationer kriminaliseras. Då sa jag att regeringen värnade om föreningsfriheten före en kriminalisering av detta. Det behövdes ett terrorattentat i Stockholm för att de skulle svänga. Vi kristdemokrater har drivit denna fråga sedan 90-talet. Därför välkomnar vi regeringens svängning i frågan.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 6 Unga lagöverträdare

Justitieutskottets betänkande 2016/17:JuU21
Unga lagöverträdare
föredrogs.

Anf. 12 SULTAN KAYHAN (S):

Herr talman! I dag debatterar vi justitieutskottets betänkande om unga lagöverträdare.

Under en påskmiddag hos vänner träffade jag en person som arbetar inom kriminalvården. Hans erfarenhet av arbetet med unga som begår brott bekräftade min bild av situationen och det jag har hört från flera andra tidigare. De unga som hamnar i kriminalitet är oftast de som har det tufft i skolan och i hemmet. Det börjar inte sällan med dåligt umgänge och droger. Sedan blir brotten allt fler och grövre. Det är unga människor som själva säger att de tappat hoppet. De tror inte att de kan få ett bättre liv.

Enligt Brå har ungas brottslighet minskat under en längre tid i Sverige. Men en del unga hamnar fortfarande i kriminalitet, och dem måste vi jobba med.

För att bekämpa brott måste vi både vara tuffa mot brottsligheten och arbeta mot brottets orsaker. Samhället måste reagera snabbt när unga är på väg in på en kriminell bana, och samhället måste även fånga upp dessa personer väldigt tidigt.

Arbetet mot brottets orsaker handlar framför allt om att bygga upp en stark välfärd och att minska klyftorna mellan människor. Det handlar om att säkerställa att alla barn och unga får en bra skolgång, tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter, vård vid psykisk ohälsa och stöd när familjeförhållandena är svåra. Det handlar om att motarbeta segregation och att

fortsätta öka den sedan regeringsskiftet ökande sysselsättningen. Vi socialdemokrater vill ha ett tryggt och jämlikt samhälle som skapar hopp och framtidstro för människor.

Parallellt med detta behöver vi också bekämpa brottsligheten. Regeringen har vidtagit många åtgärder för att bekämpa ungdomsbrottsligheten. Fler åtgärder är på gång, och ännu mer ska göras.

Herr talman! Jag ska nämna några exempel. Det är viktigt att ungdomar har ett stort förtroende för polisen och för samhället. För några dagar sedan meddelade regeringen att man vill öka antalet polisanställda med 10 000 fram till 2024. Det är dubbelt så många som polisen efterfrågat. Detta innebär ett tillskott av resurser. Det ger större möjligheter att stärka den lokala närvaron och öka ungdomarnas förtroende för polisen.

För någon vecka sedan meddelade statsministern att regeringen vill se över straffnedsättningar för unga som begår grova brott. Bakgrunden till detta är att det i dag är möjligt för den som begår brott och har fyllt 18 år men inte 21 år att få straffnedsättning. Ett av problemen med detta är att kriminella gäng använder sig av unga personer för att begå grova brott eftersom de unga får lägre straff.

En utredning ska nu tillsättas för att se över dessa straffnedsättningar. Eftersom regeringen kommer att se över detta anser vi att utredningen inte bör föregripas.

Vi har sociala insatsgrupper som genom en form av myndighetsövergripande samverkan arbetar för att förebygga att unga fastnar i kriminalitet. Socialstyrelsen fick i september 2014 i uppdrag från regeringen att utvärdera arbetet med sociala insatsgrupper. En delredovisning gjordes i februari 2016, och utvärderingen ska slutredovisas senast september 2017.

Vi anser att det arbete som bedrivs i de sociala insatsgrupperna är väldigt viktigt, och vi ser gärna att sociala insatsgrupper används i större utsträckning för att hjälpa unga människor att bryta kriminella banor. Men eftersom Socialstyrelsen har ett pågående uppdrag att utvärdera arbetet i en social insatsgrupp anser vi att detta inte bör föregripas.

En annan viktig åtgärd som är på gång handlar om särskilda påföljder för unga som begår brott. De särskilda påföljder som finns i dag är ungdomsvård, ungdomstjänst och slutna ungdomsvård. I betänkandet *Nya påföljder* föreslog Påföljdsutredningen nya ungdomspåföljder såsom kontaktskyldighet för unga vuxna och ungdomsövervakning.

Regeringen gav i december 2016 en utredare i uppdrag att utreda och ta ställning till dessa förslag. Även detta är alltså ett arbete som redan är på gång.

Herr talman! Det finns många fler exempel ur det pågående arbetet att lyfta upp.

Arbetet mot narkotikabrottslighet och införandet av det nya brottet synnerligen grovt narkotikabrott – med anledning av att regeringen ansåg att vissa brott skulle dömas strängare än tidigare – är ett exempel.

Vidare har vi framtagandet av ett brottsförebyggande program i syfte att kunna utföra ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete.

Det vidtas åtgärder och pågår en utredning för snabbare lagföring av unga som begår brott och införande av jourdomstolar, eftersom det är viktigt att handläggningstiden för ungdomsbrott är så kort som möjligt.

Det här är bara några av de saker som regeringen gör, och mer behöver göras.

Många av förslagen i motionerna där oppositionen föreslår tillkännagivanden handlar om åtgärder som vi också tycker är viktiga och är medvetna om. Men dessa förslag till åtgärder är redan under utredning.

I regeringsformen ställs krav på att ett ärende ska vara bra förberett. Därför vore det inte bara synd att föregripa. Det är också utifrån beredningskravet ganska naturligt att avvakta en utredning som är tillsatt.

Det är vår uppgift att ge ungdomar hopp om en bra framtid. Det finns ungdomar som hamnar på en kriminell bana, men det finns också många exempel på ungdomar som genom ett gott förebyggande arbete har kunnat hållas borta från kriminalitet.

Det ska inte vara lönsamt att begå brott. Den som har begått brott ska ta konsekvenser för sina handlingar. Det ska också finnas en väg tillbaka för den som har sonat sina brott och som önskar ta sig ur kriminaliteten och tillbaka in i samhället.

Herr talman! Det är vår uppgift att skapa ett tryggt samhälle, ett samhälle som håller ihop.

Jag står bakom våra reservationer men yrkar inte bifall till dem.
(Applåder)

Anf. 13 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! I dag debatterar vi justitieutskottets motionsbetänkande gällande unga lagöverträdare. Alliansen har väckt en gemensam motion med många bra förslag. Jag står bakom alla reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bara bifall till nr 15.

Många yrkeskriminella började begå brott i tidig ålder, många långt innan de var 15 år. Därför är det viktigt att samhället reagerar tidigt och tydligt så att dessa unga inte fastnar i kriminalitet.

Många kriminella som jag har pratat med har önskat att samhället hade reagerat tidigare så att de inte fastnade i brott. Då hade de haft större chans att bryta med sitt kriminella liv. Man hade också kunnat undvika att många oskyldiga brottsoffer blev utsatta.

Herr talman! Jag minns själv en ung man från tiden när jag jobbade som ungdomsutredare i Göteborg. Han hade begått brott efter brott. Jag frågade honom vad som hade hänt efter varje brott, och han sa lite småleende: i princip ingenting. Han hade varit hos socialtjänsten och snackat lite, och där tog det slut, sa han.

Den gången som jag pratade med honom hade han helt kallt och helt oprovocerat sparkat ned en person bakifrån. Han blev anhållen och fick sitta ett par nätter i häktet. Jag minns att han var helt chockad. Han undrade varför samhället inte hade reagerat tidigare och varför ingen hade sagt något.

Detta bevisar att samhället måste reagera tidigare och tydligare. Man ska inte kunna begå brott efter brott.

I betänkandet får vi igenom tre tillkännagivanden till regeringen. Det är bra. Jag kommer dock bara att tala om ett av dessa, och det handlar om tillkännagivandet om den så kallade ungdomsrabatten för unga mellan 18 och 21 år.

Ungdomsrabatten innebär att en person som är mellan 18 och 21 får lindrigare straff än den som är över 21 och har gjort samma brott. En 18-åring får i princip 50 procents rabatt.

Detta hänger kvar sedan myndighetsåldern var 21 år, trots att den sänktes till 18 år för över 40 år sedan.

Vi moderater tycker att ungdomsrabatten är helt fel. Vi tycker att en person som är myndig ska ta fullt ansvar för sina handlingar även när det gäller brott.

Vi moderater har i flera år arbetat för att få bort denna ungdomsrabatt. Många 18–21-åringar är redan yrkeskriminella och har hunnit begå många grova brott innan de blir 21. Detta har vi tyvärr fått uppleva många gånger, inte minst med tanke på alla gängskjutningar den senaste tiden.

Herr talman! Det är 15-, 16- och 17-åringar som begår mycket grova brott: mord, dråp, grova våldtäkter med mera. Detta kan inte fortsätta, utan samhället måste markera tydligare, tidigare och med bestämdhet.

Att ge ungdomsrabatt till myndiga personer är helt fel och sänder helt fel signaler. Vid flera tillfällen har vi moderater på olika sätt tagit upp denna fråga med regeringen. Senast i januari ställde jag en skriftlig fråga till justitieminister Morgan Johansson om detta, och han ansåg att det är rimligt att ha denna ungdomsrabatt.

Förra hösten skrev vi en gemensam alliansmotion om att vi vill ha en översyn av ungdomsrabatten. Vi vill att myndiga personer ska ta fullt ansvar för sina handlingar. Sverigedemokraterna stödde vår reservation, och därför fick vi igenom ett tillkännagivande. Det är väldigt bra. S, MP och V reserverade sig mot detta förslag.

Med detta tillkännagivande pressade vi regeringen, och dagen innan justitieutskottet skulle justera betänkandet kom statsminister Löfven med ett utspel. Han meddelade att regeringen ska tillsätta en utredning som ska se över ungdomsrabatten. Det är bra att regeringen har kommit till insikt, men det har tagit lång tid.

I dagsläget vet vi inte vad utredningen kommer att ha för omfattning eller inriktning, utan vi får vänta tills vi ser direktiv. Det kan ta flera år innan det ligger ett lagförslag på bordet. Därför är det bra att vi får till stånd detta tillkännagivande.

Det är lite synd att Miljöpartiets Annika Hirvonen är sjuk i dag och inte kan delta i debatten. Hon har stått i denna talarstol många gånger och påstått att all forskning visar att skärpta straff inte har någon inverkan på brottslighet. Det skulle ha varit väldigt intressant att höra om det har kommit ny forskning som visar att hon har haft fel hela tiden. Men det får vi ta i en annan debatt.

Herr talman! Till sist vill jag säga ett par ord om den slutna ungdomsvården. I Alliansens motion har vi ett förslag om att det behövs en grundlig reformering för att stärka kvaliteten inom ungdomsvården. Det har framkommit från olika håll att den slutna ungdomsvården inte fungerar och att den behöver ses över och förbättras. Syftet är naturligtvis att minska återfallen. Tyvärr fick vi inte ett tillkännagivande gällande detta, men vi återkommer i höst.

Avslutningsvis, herr talman, har brottsligheten blivit mycket grov. Unga människor skjuter och knivhugger andra för minsta lilla sak. Ett exempel är Nordstan i Göteborg, där ungdomsgäng slåss och knivhugger varandra var och varannan vecka. Det är helt enkelt förfärligt, och det

måste stoppas. Situationen i Nordstan håller på att spåra ur helt och hållet, och det är regeringen som har ansvaret.

(Applåder)

Anf. 14 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Det finns ett parti som under hela mandatperioden har motionerat, debatterat och röstat för att straffrabatten för brottslingar mellan 18 och 21 år ska tas bort, och det är Sverigedemokraterna.

Därför gläder det mig att allianspartierna äntligen har lyckats samlas kring en gemensam motion som åtminstone föreslår att straffrabatten, som i dag kan ge ett halverat straffvärde för en kriminell 18-åring, bör ses över.

Jag lovade förra våren att Sverigedemokraterna skulle stödja en alliansgemensam motion angående straffrabatten för vuxna mellan 18 och 21 år om den gick i vår riktning, det vill säga att ta bort den helt. Ett löfte är ett löfte, och nu har vi ett tillkännagivande i frågan.

Dock är jag ganska besviken på den väldigt försiktiga formulering som något eller några partier inom Alliansen ligger bakom: att straffrabatterna bör ses över.

Sverigedemokraternas inställning har hela tiden varit att straffrabatterna ska tas bort. Moderaterna var det parti som under denna mandatperiod var först ut efter Sverigedemokraterna med en egen motion, som hade formuleringen att slopa eller se över straffrabatten.

Liberalerna hakade på nu i höstas med en egen motion med formuleringen att se över eller avveckla straffrabatterna.

Men slutprodukten i den gemensamma alliansmotionen innehåller en betydligt mildare skrivning, som primärt omnämner att återfallsförbrytare som är mellan 18 och 21 år kan få straffrabatter, inte att straffrabatter för samtliga förbrytare i sig utgör ett problem. Och till sist finns den ljumna slutklämmen att straffrabatterna därmed bör ses över. Där finns inte en enda formulering om ta bort, slopa eller avveckla straffrabatterna.

Jag skulle kort bara vilja att det eller de allianspartier som har förhandlat ned formuleringen till att bli så mild att man inte kan förvänta sig att straffrabatterna ska tas bort ger sig till känna här. Jag misstänker att Centerpartiet kan vara inblandat, och det tycker jag att väljarna i så fall kan få veta.

Detta visar lite på vad som händer i kriminalpolitiken när Sverigedemokraterna inte tillåts vara med och förhandla. Först skramlar tunnorna högljutt inom Alliansen, och sedan blir det bara en liten tummetott kvar.

Om man vill ha rejält inflytande för skärpta straff, utökade polisiära befogenheter och mer resurser till rättsväsendet kanske man inte i första hand ska välja att förhandla med Centerpartiet.

Häromdagen hörde jag Centerpartiets ekonomisk-politiska talesperson Emil Källström i SVT där han påstod att han tyckte att regeringen satsade alldeles för lite pengar på polisen och att Centerpartiet länge har velat se mer resurser till polisen och rättsväsendet, då med anledning av vårändringsbudgeten.

Men tittar man på Centerpartiets anslag till rättsväsendet för 2016 ser man att de satsade 0 kronor mer på polisen än vad regeringen gjorde. Och totalt satsade Centerpartiet till och med mindre pengar på rättsväsendet än vad regeringen gjorde. Men Centerpartiet har alltså länge velat se mer pengar till polisen och rättsväsendet – det är lite humor ändå. Johan Hedin

kanske kan prata lite med sin ekonomisk-politiska talesperson om hur ekonomi fungerar och att minus inte är plus. Men det kan ni reda ut vid ett senare tillfälle.

Så är det i kriminalpolitiken. Det finns allianspartier som skramlar mycket i medierna men levererar lite när det krävs. Men i den mån det har varit en tuff uppoffring för något eller några av allianspartierna att ansluta sig till straffskärpningen för vuxna brottslingar mellan 18 och 21 år vill jag ändå tacka för att ni gjorde det.

I övrigt ligger vår politik för området fast. Vi förespråkar fortfarande en sänkt straffmyndighetsålder från 15 till 13 år, för vi ser att samhällsutvecklingen kräver mer långtgående möjligheter för samhället att ingripa mot allt yngre personer som involveras i kriminella miljöer.

Som en liten kompensation för den förra debatten, där jag överskred både talartiden och antalet yrkanden, väljer jag att inte yrka bifall till någon av reservationerna från Sverigedemokraterna, men vi står givetvis bakom dem. Vi tackar Alliansen för de tillkännagivanden vi har lyckats göra tillsammans.

Anf. 15 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Jag blev adresserad i den föregående talarens inlägg. Jag vet inte hur mycket jag ska bemöta det, men jag tänker att kriminalitet, brottslighet och rättsfrågor är oändligt mycket mer komplicerade än vad som kan uttryckas med 140 tecken på Twitter eller skrivas i olika webbforum, såsom Avpixlat och andra.

Detta är komplicerade saker. Det finns ingen quickfix mot den tilltagande gängproblematiken. Om man tror det är man inte mogen att koppla ett ledarskap till politiken.

Det är lite oroande att Sverigedemokraterna tycker att Centerpartiets budgetförslag är så himla bra att man måste kritisera dem som vi lade fram för två år sedan. Jag tror ändå att man gillar att vi till att börja med anslår 8 miljarder till rejäla förstärkningar för tryggheten och polisen.

För mig och Centerpartiet handlar polistillskotten om att säkra tryggheten och göra det bättre för människor – ungdomar och gamla runt om i hela landet – så att de kan leva i trygghet och gå på våra gator, oavsett om det är mitt i stan, i en förort en bit härifrån eller någonstans på landsbygden där det är långt till närmaste polis.

Ibland när man hör debatten är det som när klockan står still – den går ändå rätt två gånger per dygn. Man kan lita på att vissa alltid vill ha mer resurser till polisen, fler poliser, vare sig det behövs eller inte, fler och skarpare repressionsinstrument och hårdare tag mot brottslingar.

När det gäller betänkandet om unga brottslingar är det särskilt känsligt och intressant. Man måste se båda sidorna på en och samma gång. Man måste se ungdomar som några som kan hamna snett men som med rätt medel kan knuffas i rätt riktning.

Jag tänker mycket på ett mejl som jag fick i går, och det ger mig ingen ro. Det var en ung tjej som skrev till mig. Hon hade hamnat i en mycket besvärlig situation. Hennes pojkvän satt i fängelse. De hade båda gripits för narkotikabrott. Hon hade dömts till skyddstillsyn och han till fängelse. Det var så många frågor som jag ville ställa. Vad hände på resans gång? Vad var det som fick dessa ungdomar, som hade varit glada och positiva

ungdomar som ville förverkliga sina drömmar och söka utbildningar, resa ut i världen och göra andra saker, att ta detta steg? Hur såg vägskälet ut?

Det är naturligtvis frågor som är enormt svåra att besvara även för den som befinner sig i denna situation. Men det är saker som intresserar mig. Jag tror nämligen att det är genom att förstå hur detta fungerar som vi verkligen kan lösa dessa problem.

Sedan ska man inte tro att detta är någonting som man kan krama ihjäl, utan det krävs mycket stor tydlighet mot unga människor som begår brott. Det är just en del i att kunna återhämta sig och kunna ta en ny plats i samhället att det blir en mycket tydlig konsekvens av de brott som man begår. Det ska finnas en möjlighet att sona sitt brott, och det ska vara tydligt: Jag har gjort fel, och jag kan göra vissa saker för att få komma tillbaka.

Jag minns en händelse i ett jaktlag som jag var med i. En ung kille var med för första gången. Han råkade skjuta på fel djur. Han skulle skjuta en älgkalv, men han sköt en ko. Det får man inte göra, och det vet alla.

Det blev ingen tydlig konsekvens av detta, vilket var dumt. Detta var några år sedan. Han har tråkats av bondgubbarna i alla år för detta, och han kommer aldrig riktigt ur det. Tänk om man bara hade sagt: Du gjorde fel. Nu får du stå över nästa år. Men året därefter är du välkommen igen.

Då hade detta varit klart, och det hade varit mycket tydligt.

Jag tror på tydlighet. Därför tror jag inte att man ska förenkla denna diskussion om hårda eller mjuka tag mot ungdomar, utan vi måste ha lite både och för att det ska fungera.

Därför är det också mycket viktigt med påföljderna, och vi har lyft fram flera saker i detta betänkande. Det handlar bland annat om straffmätningen för lagöverträdare som är 18–21 år. Jag tror inte att det är så enkelt att ha några tydliga svar på det. Men det är klart att man ska stå för sina handlingar.

När det gäller brott som begås av den som är under 15 år, då man inte är straffmyndig och inte ska straffas, är det mycket viktigt att utreda vad det är som har hänt. Det är viktigt inte minst för brottsoffret men faktiskt även för den som har begått brottet, så att man förstår att det man har gjort är fel och ska kunna komma ur det. Det är saker som jag tycker är viktiga.

Sultan Kayhan från Socialdemokraterna lyfte fram något som jag också har hört från andra håll, nämligen att man i dessa kriminella gäng skickar fram de yngsta för att begå de allvarligaste brotten för att de får lägre straff. Var och en måste tänka på vad det gör med en ung människa när man begår ett allvarligt våldsbrott. Även om man är på väg åt fel håll och har det i sig blir det inte bättre av att man skickas fram. Det är också en aspekt som vi måste ta med när vi resonerar om unga brottslingar.

Det finns även här mycket som jag skulle vilja yrka på. Men någonting som har varit på tapeten och som är på väg att utredas, men som vi ändå måste fortsätta att så att säga jaga in är en del av denna ungdomskriminalitet som tar sig mycket trista uttryck. Det handlar om våldet och hoten mot blåljuspersonal. Därför yrkar jag bifall till reservation 14 från Moderaterna och Centerpartiet om påföljder vid brott mot så kallad blåljuspersonal.

(Applåder)

Anf. 16 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Jag tänkte börja med att klargöra en sak. Minus kan inte bli plus så att säga. 2016 års budget gällde förra året. Även om ni tillförde mer pengar med anledning av detta års höstbudget tillförde ni fortfarande minst av samtliga oppositionspartier. Om man adderar de 700 miljoner som regeringen tillför är ni fortfarande det parti i riksdagen som tillför minst pengar till rättsväsendet. Då blir det lite komiskt att er ekonomisk-politiska talesperson säger att ni länge har velat se mer resurser till både rättsväsendet och till polisen. Det måste väl Johan Hedin ändå kunna hålla med om.

När det gäller tydlighet sympatiserar jag mycket med det som Johan Hedin har sagt i talarstolen. Jag tror att det är mycket viktigt att vi har konsekventa straffpåföljder för unga personer och att de inte får så att säga en mjukstart in i kriminaliteten bara för att de är unga. Precis som Johan Hedin säger tror jag att det är mycket skadligt för unga människor att utnyttjas av äldre kriminella för att det blir lägre straffpåföljder för unga.

Då är min fråga: Vari ligger tydligheten i just formuleringen att straffrabatten för vuxna personer mellan 18 och 21 år bör ses över? Är det Johan Hedin som har förhandlat ned den till en sådan otydlighet att man inte riktigt vet vad detta betyder i praktiken? Jag hade såklart hellre velat se att man tar bort dessa straffrabatter för vuxna människor, så att det blir tydliga konsekvenser.

Jag vill veta om Johan Hedin sympatiserar med det. Johan Hedin och samtliga allianspartier lovade i valrörelsen 2014 att man skulle ta bort detta. Sedan har det förvandlats till att man vill se över detta och att man bör ändra detta.

Jag vill också ställa en fråga om påföljder för personer under 15 år. Vi vet att många mycket unga personer, under 15 år, bär vapen och droger åt kriminella som är äldre. Kan det då inte vara en vits med tydligheten och att ställa sig bakom vår reservation om sänkt straffmyndighetsålder?

Anf. 17 JOHAN HEDIN (C) replik:

Herr talman! När det gäller den sista frågan ska jag vara mycket tydlig. Nej, jag vill inte sänka straffmyndighetsåldern. Jag anser inte att man är mogen och kompetent nog att bära ansvar även för vidriga handlingar som man kan begå i den åldern. Däremot måste man naturligtvis bli föremål för samhällets alla resurser.

Någonting annat som vi har föreslagit, och som finns med i detta betänkande, handlar om sociala insatsgrupper. Där är också Sverigedemokraterna med på tåget, om jag inte minns fel. Det är någonting som vi ska jobba hårt med.

Att se över någonting är en ganska vanlig formulering. Som jag försökte påpeka i mitt anförande är det aldrig så enkelt som det verkar i de enkla beskrivningarna. Saker är så mycket mer komplicerade än så. Vi får se vad man kommer fram till, eftersom vi hoppas att detta leder fram till en utredning där man tittar på detta och väger alla aspekter. Det finns en teoretisk möjlighet att både Adam Marttinen och jag kan ha missat någon viktig aspekt som behöver lyftas fram i detta sammanhang. Det är viktigt att man har en balanserad syn på dessa olika saker.

När det gäller vår ekonomisk-politiska talesperson Emil Källström ska jag inte recensera honom. Men jag hoppas ändå att Adam Marttinen tycker att det är bra att vi anslår ganska stora medel till polisen. Redan före debatten om vårpropositionen hade vi sett behoven och anslagit mer än fyra gånger så mycket som regeringen. Sedan måste alla seriösa budgetalternativ vara i en bra balans. Man måste ha täckning för de saker man gör. Det finns saker som vi prioriterar. Det finns saker som man behöver prioritera mer och saker som man behöver prioritera mindre. Jag tror att tryggheten och hela detta perspektiv – allting – hänger ihop.

Någonting annat som vi satsar mycket på är att bryta tudelningen. Dessa unga människor ska ha ett alternativ att stå inför. De ska inte behöva hemfalla till brott, de ska kunna ha ett jobb och en utbildning.

Anf. 18 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Att det satsas mer pengar nu på vårkanten till polisen och rättsväsendet från Centerpartiet tycker jag är jättebra. Vi hade velat se dessa pengar för länge sedan. Pengarna fanns inte för länge sedan då Centerpartiets ekonomisk-politiska talesperson hävdar att man hade velat se mer pengar från regeringen. Det är det som är det komiska i sammanhanget. Vi välkomnar utvecklingen hos Centerpartiet och många andra allianspartier som har anslagit mer medel till rättsväsendet under det senaste halvåret eller året.

När det gäller just straffrabatten för unga vuxna måste man ändå ha en utgångspunkt för ungefär hur man vill att det ska se ut. Givetvis kan både du och jag ha missat en enskild detalj där man kanske måste beakta någon form av straffrabatt. Men Sverigedemokraternas utgångspunkt som parti är att vi vill ta bort straffrabatten, eftersom vi tycker att det är en ologisk konsekvens att vuxna människor som betecknas som myndiga ska få en rabatt för att de är i en viss ålder. Det går inte ihop i vår värld. Därför är vår utgångspunkt att man ska ta bort straffrabatterna. Då undrar jag givetvis om det också är Centerpartiets utgångspunkt inför förändringen av straffrabatterna, eller om Centerpartiet faktiskt vill ha kvar en viss del av straffrabatterna. I så fall rimmar det inte med vad man sa i valrörelsen 2014 till väljarna, då man faktiskt ställde sig bakom principen om att se över lagstiftningen med syfte att ta bort straffrabatterna.

Min fråga kvarstår alltså: Vad är Centerpartiets utgångspunkt? Vill man i princip ta bort straffrabatterna, eller vill man ha kvar en viss del av straffrabatterna för vuxna personer mellan 18 och 21 år?

Anf. 19 JOHAN HEDIN (C) replik:

Herr talman! Jag tror att vi behöver se över straffrabatterna för att minska den automatiska nedskrivning som sker.

Sedan kan det ändå finnas möjlighet för domstolorna att ge ett mildare straff till den som är yngre, om man finner det befogat. Jag vill inte utesluta den möjligheten, men jag ska inte heller rista det i sten. Vi får se när utredningen kommer och ta ställning till detta då. Vi i Alliansen kommer att processa det i våra interna samarbeten, och sedan kommer vi att processa det i normal ordning i utskottet. Då kommer vi alla att berätta vad vi tycker om detta.

Jag vill få tillfälle att gå tillbaka lite till den stora bilden av ungdomar och ungdomars brottslighet, herr talman, liksom till de viktiga svaren på frågorna hur ungdomar ska kunna ta sig in på arbetsmarknaden och drömma om andra saker. Där saknar jag ofta svar från Sverigedemokraterna, som bara stirrar sig blinda på konsekvenserna av utanförskap och tudelning och inte adresserar tudelningen i sig.

Häromdagen hade vi debatt om vårbudgeten, där regeringen höjer skatter på jobb och företagande. Det är förslag som kan påverka svensk utveckling väldigt negativt och göra att färre får möjlighet att ta sig ut och få sitt första jobb. Man talar om instegsjobb, och när det gäller unga brottslingar finns det tyvärr också instegskriminalitet. Det är inte sällan en ung människa hamnar i ett vägskäl där man kanske känner att man inte har något annat alternativ än att hemfalla till en kriminell livsstil. Dem måste vi lyfta upp. Det är ingen hög livskvalitet och inget bra liv för en ung människa att hamna i.

Det är bra att vi vidtar alla dessa åtgärder, och jag önskar att vi hade fått majoritet för fler förslag. Sverigedemokraterna hade kunnat ställa upp och se till att vi fick igenom fler saker, men det väljer man att inte göra. Vi får ta en sak i taget, helt enkelt, och rulla vidare till nästa gång.

Anf. 20 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Frågan om unga lagöverträdare hänger delvis ihop med problemet som Liberalerna lyfte upp i den förra debatten, om rekrytering till kriminella gäng. Socialdemokraterna avslög våra yrkanden där.

Detta handlar om avhopparverksamhet, sociala insatsgrupper och vikten av att få ut områdespoliser i utsatta områden för att få bort unga från den kriminella miljön. Jag delar helt den problembild mina kollegor tar upp när det gäller att ungdomar, utan risk för påföljd eller fängelsestraff, används aktivt och systematiskt som knarkkurirer och vapengömmor när de har ryggsäckar och allt. De kriminella ledarna känner nämligen till det system vi nu vill angripa och åtgärda.

När jag lyssnar på Sultan Kayhan och Socialdemokraterna låter det som att det inte finns några problem på det här politikområdet och att vi är överens.

Jag kan börja med blåljusattackerna och att många ungdomar begår brott just mot ambulanser och poliser. Vi hade den debatten för några veckor sedan. Regeringen ägnade hela förra året åt att berätta hur allvarligt detta är och att man vill komma åt problemet med att ungdomar kastar sten och angriper våra samhällsviktiga funktioner. Det resulterade dock bara i att man i december tillsatte en utredning som ska jobba med målet att vi tidigast den 1 januari 2019 får en lagstiftning på plats. Vi från Liberalerna menar att det tar alldeles för lång tid.

Det gäller även frågan om jourdomstolar. Vi har lagt fram förslag om jourdomstolar tidigare; det är ingenting vi lägger fram i ett yrkande nu, i april 2017. Dessa motioner lämnade vi ju i somras – förra året. Det må så vara att Morgan Johansson går ut i januari 2017 och tillsätter en utredning, men kom inte och säg att vi är överens om de här frågorna! Det är nämligen därför Liberalerna och Alliansen envisas med att kräva fler åtgärder för tydligare och snabbare konsekvenser för unga lagöverträdare.

Herr talman! Till och med när det gäller tidiga reaktioner avslår man i detta betänkande Liberalernas motion om att fler brott ska utredas även om personen är icke straffmyndig, det vill säga under 15 år. Vi skärpte lagen 2014, och det är sant att fler fall utreds. Men Brottsförebyggande rådets utvärdering från 2014 visade samtidigt att en fjärdedel av de absolut grövsta brotten aldrig utreds, trots att lagstiftningen från 2010 slår fast att det är viktigt att det görs.

Min fråga till Socialdemokraterna är varför man fortsätter säga nej till våra förslag som skulle kunna leda till att fler ungdomar just får den tidiga konsekvensen och inte fastnar i dilemman och det problem som min kollega Johan Hedin tar upp. Hur hanterar man unga kriminella? Ska vi verkligen sätta dem i slutna ungdomsvård? Ska de ha ungdomstjänst? Ska vi sätta dem i fängelse? Vi vet allihop att den som är under 21 år och begår brott i princip inte döms till fängelse. Det blir i stället ungdomsvård, slutna ungdomsvård eller ungdomstjänst.

Detta är provocerande. Det provocerar polisen och oss politiker, men det provocerar inte minst allmänheten och de brottsoffer som utsätts för allvarliga och grova brott av 17-åringar, 18-åringar, 19-åringar och 20-åringar. Är det grov misshandel kan du få till exempel ett eller två års fängelse, men råkar du vara 17 år får du inget fängelse. Du får ungdomstjänst i 35 eller 70 timmar. Den personen är ju, om man ska göra något slags förenkling, ute på gatan eller torget igen och fortsätter att begå brott.

Det är därför Liberalerna redan i höstas motionerade om att se över straffsatserna för personer som är mellan 18 och 21 år, och det är det vi har medverkat till i dag – att klockan 16 förhoppningsvis få bifall till den motionen. Sedan har vi ett eget arbete i vårt parti, där den rättspolitiska arbetsgruppen i Liberalerna föreslår vårt landsmöte att slopa och trappa ned den automatiska straffrabatten – den så kallade ungdomsrabatten – för den som begår flera brott, alltså redan vid upprepade brottstillfällen.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag ändå kommentera regeringens senfärdighet och anmärkningsvärda hantering av detta betänkande. Man yrkar nämligen avslag på förslaget från majoriteten i utskottet att se över straffrabatterna för personer i åldern 18–21. Man säger nej till våra motionsyrkanden. Man hänvisar till Påföljdsutredningen. Påföljdsutredningen har funnits sedan 2009, och det kom ett betänkande 2012. Man har haft drygt två år på sig på Regeringskansliet att lägga fram ett sådant förslag.

Det som är anmärkningsvärt är dock Socialdemokraternas och Miljöpartiets hänvisning till ett uttalande av statsministern i medierna. Jag begriper inte detta, herr talman – i betänkandet säger man att det pågår ett utredningsarbete, men i nästa stycke säger man att statsministern har aviserat en utredning om denna problematik. Man måste faktiskt förklara för oss, så att vi förstår: Finns det ett utredningsarbete på gång kring straffsatter för unga lagöverträdare, eller finns det inte det? Där tycker jag att man är svaret skyldig.

(Applåder)

Anf. 21 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Vi kristdemokrater står bakom de tre tillkännagivanden som finns i betänkandet och som alliansföreträdare redogjort för. Det gäller att sociala insatsgrupper ska användas mer än i dag och att flera olika former av påföljder för unga bör införas. Vi välkomnar också att vi nu har

ett tillkännagivande om att se över straffrabatter för unga mellan 18 och 21 år, och jag välkomnar att statministern har aviserat att en utredning ska tillsättas.

I likhet med Roger Haddad anser jag dock att det blir lite märkligt när det i betänkandet finns en avisering från regeringens sida om att det pågår en utredning, samtidigt som det i medierna aviseras att det ska tillsättas en utredning. Hur vill regeringen ha det egentligen? Och varför reserverar man sig mot förslaget om man nu är för det? Varför röstar regeringen emot ett förslag som man i medierna säger att man är för? Det blir lite snårigt och krångligt för dem som lyssnar på debatten, herr talman, och jag skulle faktiskt vilja att regeringen klargjorde detta.

Jag vill fokusera på reservation 1 om ungdomars förtroende för polisen, som jag yrkar bifall till. Det behövs flera åtgärder för att öka förtroendet för polisen i många ungdomsgrupper, och en viktig del i detta arbete är att ungdomar förstår rättssystemet. Att informera i skolor om polisens arbete är och bör vara en viktig del i polisens uppgifter. Ungdomarna behöver redan i grundskolan komma i kontakt med polisen, samtidigt som man behöver betona kunskaper om lag och rätt i undervisningen.

Jag träffade nyligen en områdespolis i mitt hemlän Jönköpings län. Han hade samma dag träffat elever på en högstadieskola. Han berättade för eleverna vilka konsekvenser brott kan få – att de där elaka kommentarerna man kan skriva till varandra på sociala medier faktiskt är ett brott som man kan bli dömd för när man passerar 15 års ålder och blir straffmyndig.

Områdespolisen berättade att eleverna hade hajat till när de förstod att grejerna man skriver till varandra på Facebook faktiskt kan hamna i registret och ställa till det längre fram. Det gäller inte enbart det uppenbara, att man gör en annan person illa, utan det kan även få konsekvenser för ens egen del längre fram i livet.

Det är viktigt att man tidigt får information och kunskap om detta, och därför är det viktigt att det finns tid, kraft och resurser för områdespolisen att kontinuerligt jobba med det här.

Men den polis som jag träffade var orolig. Han var orolig för att han inte längre har tid att träffa elever på samma sätt. Han hade jobbat i yttre tjänst inom polisen i ungefär 30 år, och han var orolig för att han i dag blir kommenderad på andra uppdrag för att täcka hål inom polisens arbetsuppgifter.

Det är därför vi behöver satsa så mycket på svensk polis. För att öka ungdomars förtroende behövs en lokalt förankrad polis som samarbetar med andra aktörer i samhället – med skolan, med civilsamhället och med socialtjänsten. Det kan handla om en särskild polis som är knuten till en specifik skola, så att man kan namnet på sin egen polis, och om att områdespoliser tillsätts för att genom relationsbyggande arbete förebygga social oro och problem som gängkriminalitet.

Det är också viktigt att ungdomar – och inte bara ungdomar, för den delen, utan alla medborgare i Sverige – anmäler brott, att man vet att det får konsekvenser om man anmäler ett brott och att man märker dessa konsekvenser.

Därför är de reservationer som Kristdemokraterna tillsammans med Alliansen står bakom i detta betänkande ett steg på vägen. Detsamma gäller våra tre tillkännagivanden. Men jag yrkar, som sagt, bifall endast till reservation 1, som handlar om just ungdomars förtroende för polisen.
(Applåder)

Anf. 22 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Herr talman! Jag kunde inte låta bli att begära några minuter här uppe i talarstolen.

Det låter, framför allt på Roger Haddad, som att vi inte är överens på någon punkt. Regeringen har inte gjort någonting under dessa två år.

Jag måste gå tillbaka och påminna om att den påföljdsutredning som kom 2012 och som på många olika sätt behandlade unga lagöverträdare föreslog en hel del åtgärder.

Krister Hammarbergh talade i den förra debatten på ett föredömligt sätt om att det ibland är svårt att regera och att man ibland inte är överens. Jag tycker att även Johan Hedin i detta sammanhang på ett klokt sätt talade om att det finns både baksidor och framsidor på olika förslag.

Det blev inget av förslagen i den utredningen då, men sedan vi tillträdde har vi undan för undan betat av förslag. Utredningen är fem år gammal nu, och det hinner hända ganska mycket på fem år. Därför anser regeringen att vi måste komplettera vissa delar. Verkligheten har ändrats, och åtgärderna och förslagen kanske behöver se annorlunda ut.

Jag tycker att det är klokt. Ni reagerar på att vi har reserverat oss, men vi har gjort detta på grund av att vi tycker att det är onödigt med ytterligare tillkännagivanden när sakerna är så långt framskridna.

Jag tror att vi kommer att bli ganska överens vad gäller dessa förslag när utredningen är klar och vi kan sätta oss ned och diskutera.

Vi är alla medvetna om att vi har en annan situation i dag. Kriminaliteten kryper längre och längre ned i åldrarna. Vi behöver ha vettiga åtgärder, men vi behöver också ha dem förberedda på ett väldigt klokt sätt.

Jag tror, som sagt, att vi kommer att komma ganska bra överens när vi har förslag till riksdagen på dessa områden.

(Applåder)
(forts. § 8)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.54 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Anf. 23 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det är dags för frågestund. En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning.

Därmed vill jag hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras av statsrådet Per Bolund, statsrådet Anna Johansson, statsrådet Ann Linde och statsrådet Anna Ekström. Statsrådet Per Bolund besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Frågestund

Resurser till polisen

Anf. 24 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Vi är många som känner tacksamhet över polisens insatser i samband med det avskyvärda terrorrådet mot Sverige. Det är rätt, för polisen gör viktiga insatser varje dag för vår trygghet.

Vi moderater vill att poliserna ska bli fler, att polislönerna ska höjas och att polisen ska kunna göra sitt jobb.

Jag deltog nyligen i en debatt om detta här i kammaren. Då kallade Miljöpartiets rättspolitiska talesperson satsningar på polisen för ytliga. Men nej, herr talman, det är inte ytligt. Det är helt nödvändigt. Jag vill därför fråga regeringen och statsrådet Per Bolund: Vad är det som gör att regeringen i vårbudgeten i praktiken bara vill täcka underskotten för polisen och konsekvent säger nej till höjda polislöner?

Anf. 25 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Självklart är det angeläget för regeringen att se till att Polismyndigheten har de resurser den behöver för att kunna ge oss den trygghet vi förtjänar som medborgare, se till att de brott som begås följs upp och lagförs och att de som begår brottsliga handlingar hanteras av rättssystemet och får det straff de förtjänar. Det är också anledningen till att regeringen nu ger ett kraftigt tillskott i vårändringsbudgeten till Polismyndigheten – man ska kunna rekrytera fler. Man kan till exempel ha fler civilanställda som avlastar poliserna och gör att de kan koncentrera sig på det de gör bäst, det vill säga vara ute på gator och torg och följa upp brottsligheten och se till att de som begår brottsliga handlingar kommer i förvar.

Jag tycker att det är en välriktad satsning. Självklart kommer vi att följa utvecklingen och se om det behövs ytterligare insatser för att stärka polisens kapacitet att ta hand om brottslighet.

Anf. 26 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret, men jag är inte säker på att Sveriges poliser tackar för de satsningar som sker. De satsningar som regeringen nu lägger fram handlar om att i praktiken täcka det underskott som finns hos polisen.

Det vi nu ser är dessutom att många poliser lämnar yrket. Jag tror att det är viktigt att inse att vi måste hejda utvecklingen och vara beredda att göra kraftfulla satsningar på svensk polis.

Jag frågar igen: Varför säger regeringen konsekvent nej till höjda polislöner?

Anf. 27 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Regeringen är självklart mycket angelägen om att det ska vara attraktivt att söka sig till polisyrket. När vi nu ökar antalet platser på polisutbildningen ser vi också att intresset är stort. Det är många sökande till de platserna, vilket är välkommet. Men självklart följer vi också utvecklingen och är beredda att göra mer för att det ska vara ännu mer attraktivt att jobba som polis – med en bra arbetsmiljö och goda arbetsvillkor.

Sedan är lönen en fråga som arbetsmarknadens parter beslutar om. Där har vi respekt för den svenska modellen.

Utvisningen av illegala invandrare

Anf. 28 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Under den rödgröna regeringen har vi sett den kraftigaste migrationsanstörningen till vårt land någonsin. Regeringen lät gränserna stå helt öppna till den yttersta bristningsgränsen. Följden är att vi aldrig har haft så många illegala invandrare i Sverige som vi har just nu. Samtidigt har vi sett en dramatisk minskning av polisens inre utlänningskontroller som syftar till att hitta alla de här utlännarna som ska utvisas.

Om polisen trots allt skulle ha hittat exempelvis den utvisningsdömde man som nu sitter häktad för terrorattentatet på Drottninggatan innan det fruktansvärda händelse skulle de kanske ha behövt släppa honom igen för att det råder brist på förvarsplatser för utvisningsdömda som riskerar att avrika.

Herr talman! Tycker Per Bolund att svenska folket ska vara nöjt med den rödgröna regeringens insats för att hantera hot mot rikets säkerhet och med arbetet med att verkställa utvisningar av illegala invandrare?

Anf. 29 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag tror att svenska folket noterar att regeringen har vidtagit ganska kraftfulla åtgärder både när det gäller migrationsutvecklingen och när det gäller att se till att de som inte får rätt att stanna i vårt land också återvänder. Där har också antalet fall ökat. Det är betydligt många fler som återvänder nu än under den tidigare regeringens tid vid makten. Det har flera olika orsaker, bland annat att polisen har skärpt sitt arbete. Sedan har vi också en tillfällig migrationslag som gör att det är betydligt färre människor som kommer till Sverige i dagsläget än tidigare.

Jag bedömer att polisen gör ett viktigt och värdefullt arbete. Självklart kommer vi att fortsätta att ha en dialog med Polismyndigheten så att man har de verktyg som man behöver.

Anf. 30 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Miljöpartiet har medverkat till att illegala invandrare har fått subventionerad sjukvård och tillgång till skola i vårt land. Som jag

tidigare har nämnt har ni kritiserat och dragit ned på antalet inre utlänningskontroller. Miljöpartiet grät när Sverige till viss del började kontrollera vilka utlännings som tar sig in i vårt land.

I arbetet med att få kontroll på illegala och effektivt utvisa dem och i arbetet med att säkerställa och hantera hot mot rikets säkerhet skiljer sig Sverigedemokraterna från Miljöpartiet på en punkt, herr talman, och det är trovärdigheten.

Anf. 31 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag tror att de flesta ser att åtgärder nu vidtas med stor trovärdighet, det vill säga vi tar den här situationen på allra största allvar. Regeringen i sin helhet – Socialdemokraterna och Miljöpartiet och även Vänsterpartiet i budgetsamarbetet – har vidtagit åtgärder för att se till att vi har ordning och reda i migrationspolitiken.

Vi tycker att det är viktigt att vi visar att regeringen har tagit ett stort ansvar och kommer att fortsätta att ta ett stort ansvar för att ha en fungerande migrationspolitik som är i ordning och där vi också värnar mänskliga rättigheter.

Effekter av en framtida bankskatt

Anf. 32 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Jag vänder mig till statsrådet Per Bolund. Nyligen drogs ett förslag om bankskatt tillbaka. Det var välkommet, då förslaget som det var utformat skulle slå oproportionerligt hårt mot banker som upprätthåller en lokal närvaro. Samtidigt lät regeringen meddela att man kommer att fortsätta att bereda frågan. Det beskedet innebär fortsatt osäkerhet för många banker och andra aktörer. Det riskerar att påverka investerings- och lokaliseringsbeslut.

Därför är det angeläget att regeringen klargör inriktningen på den fortsatta beredningen. Min fråga till statsrådet Per Bolund är därför: Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att kommande förslag inte ska få samma snedvridande effekt?

Anf. 33 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Låt mig börja med att konstatera att det tycks finnas en ganska bred samsyn här i Sveriges riksdag kring att finanssystemet och bankerna kan bära en större del av finansieringen av vår gemensamma välfärd och av samhällsbygget. Jag har noterat att det även i oppositionens budgetar finns förslag om olika typer av bankskatter just för att man tycker att det finansiella systemet, precis som också den tidigare regeringen konstaterade, har det mycket förmånligt när det gäller skattesystemet.

Vi konstaterade att den utredning som regeringen tillsatte kom fram med ett förslag som inte var tillräckligt träffsäkert. Det var ett ganska brett förslag på en bank- och finansskatt som man där kom fram med och som vi inte var nöjda med. Därför kommer vi nu att fortsätta arbetet med att utforma en bankskatt som är riktad mot just de banker som vi kan notera gör mycket goda affärer och har mycket höga inkomster i Sverige i dag.

För att vi ska kunna gå fram med ett sådant förslag är vår bedömning att det också måste notifieras gentemot EU-kommissionen, och det är ett arbete som nu kommer att fortsätta.

Anf. 34 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Tack för svaret, Per Bolund!

Det är angeläget att spelreglerna för banksektorn klaras ut. Som jag sa har det nu skapats en osäkerhet som riskerar att slå på både investerings- och lokaliseringsbeslut.

Jag noterar också att Riksbanken avstyrker delar av det resolutionsavgiftsförslag som har tagits fram.

Anf. 35 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Nu gäller det att hålla isär frågeställningarna. Den första frågeställningen handlade om bankskatt. Det är inte samma sak som resolutionsavgiften. Den senare är en avgift med vilken vi vill förstärka den finansiella stabiliteten och se till att vi har en trygghet om vi råkar ut för finansiell oro eller i värsta fall en finansiell kris i framtiden.

Regeringens ståndpunkt är att när det är goda tider och när vi har goda inkomster och vinster i banksystemet är det bra att just bygga upp reserverna för att man ska klara av störningar på ett bättre sätt i framtiden. Förslaget om resolutionsavgift har varit ute på remiss. Vi har nyligen fått in remissynpunkterna och kommer att gå vidare med det.

En nationell cykelstrategi

Anf. 36 NINA LUNDSTRÖM (L):

Herr talman! Det handlar om transportmedel, folkhälsa, nöje, motion och turism. Jag har i dag träffat ett antal elever som, med Emma i spetsen, har en hälsning till infrastrukturminister Anna Johansson om vikten av att kunna både gå och cykla till skolan.

Riksdagen fattade redan för två år sedan beslut om tillkännagivanden som rör en nationell cykelstrategi. Danmark har en sådan, och många länder satsar på att möjliggöra för cykling, inte minst av folkhälsoskäl. Det krävs bättre framkomlighet, bättre yta, mer resurser och mycket annat.

Nu pågår återigen beredning av frågorna i trafikutskottet. Svaren lyser med sin frånvaro. När kommer den nationella cykelstrategi som det finns tillkännagivanden om sedan 2015?

Anf. 37 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Cykling är en viktig fråga. Det är en viktig folkhälsofråga, men det är också en viktig klimatfråga.

Allt fler inser cyklingens potential för att skapa mer utrymme och trevligare städer att vistas i. Det finns gott om goda exempel, i andra länder men också här i Sverige, på kommuner och lokala organ som har arbetat intensivt och framgångsrikt med att skapa goda förutsättningar för cykling.

Just säkra skolvägar är i huvudsak ett kommunalt ansvar, eftersom det är en kommunal planeringsfråga. Det gäller hur man placerar skolor i förhållande till bostadsbebyggelse och hur man skapar säkra och trygga vägar till skolan.

Regeringen har arbetat och arbetar även fortsättningsvis med att ta fram en cykelstrategi. Den kommer att presenteras i närtid. Kanske inte alla frågor, men flera frågor kommer att besvaras då.

Prot. 2016/17:97
20 april

Frågestund

Anf. 38 NINA LUNDSTRÖM (L):

Herr talman! Vi har väntat på den nationella cykelstrategin i två år nu. Den är verkligen viktig. Den kommer att behöva hantera frågor som kommer att hamna på riksdagens bord. Det handlar om lagstiftningsförändringar och förutsättningar som varken kommunerna eller regionerna har rådighet över.

Vi har hört många gånger om att det snart kommer att komma en cykelstrategi. Därför vill jag än en gång fråga statsrådet: Kan statsrådet precisera när den kommer, och i så fall med vilket innehåll? Beredning av motioner pågår.

Anf. 39 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Frågan kommer att besvaras i närtid, framför allt avseende innehåll.

Det är viktigt att framhålla att det är en nationell cykelstrategi, det vill säga inte enbart en statlig cykelstrategi. Om vi ska nå framgång med att cyklingen ska öka och med att skapa säker cykling och goda förutsättningar för ökad cykling är det viktigt att många olika aktörer samverkar. Kommunerna kommer att vara en huvudaktör även i framtiden. Men Trafikverket och andra statliga myndigheter har självklart också viktiga roller att spela.

Förbud mot religiösa inslag i skolan

Anf. 40 TUVE SKÅNBERG (KD):

Herr talman! Jag vill rikta mig till statsrådet Anna Ekström i hennes egenskap av socialdemokrat och gymnasieminister.

Först måste jag göra en bekännelse. Vid lunchen i dag knäppte jag mina händer och tackade Gud för maten. Så var jag lärd en gång i skolan, när jag var liten. Men nu hör vi att Socialdemokraterna vill förbjuda alla religiösa inslag i förskolan, i grundskolan och i gymnasieskolan. Allting ska bort. Det ska inte vara någon bordsbön. Man ska inte tacka Gud för maten, utan det ska bara vara rakt på och äta som vilda djur.

Julgran, kors, adventsljusstake – får det ens finnas en bibel eller en psalmbok i ett klassrum? Hur vill Socialdemokraterna ha det egentligen?

Anf. 41 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Frågestunden handlar om statsrådets ansvar och deras tjänsteutövning. Såvitt jag vet är inte syftet att utreda partipolitiska ställningstaganden. Men jag svarar ändå gärna på de frågor som riksdagsledamoten ställer.

I dag har vi ett regelverk som säkerställer att konfessionella inslag inte ska förekomma i undervisningen. Men vi har också ett regelverk som säger att det i en fristående skola får förekomma konfessionella inslag utanför undervisningen, det vi kallar utbildning.

Det finns mig veterligen inga förslag om att förbjuda julgranar, psalmböcker eller bordsbön. Som jag ser det är det en självklarhet att varje elev som vill be en bön ska ha rätt att göra det. Men i egenskap av socialdemokratisk politiker vill jag bekämpa att skolor har rätt att se till att barn och elever ber böner på skoltid.
(Applåder)

Anf. 42 TUVE SKÅNBERG (KD):

Herr talman! Det är sant att det inte nu ligger något förslag. Men när Socialdemokraterna fattar ett beslut på en kongress om att radera ut alla religiösa inslag i skolan drabbar det så småningom hela Sverige. Det vet vi av erfarenhet; när ni har regeringsmakten kommer det att bli verklighet, Anna Ekström.

Det är sant att ni kanske inte avser att med polis komma och hämta barnen som knäpper sina händer. Men ni vill stänga varje skola med religiösa inslag. Medge att det är er plan!

Anf. 43 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Det finns en viss begreppsförvirring här. Vi talar om religiösa inslag och om konfessionella inslag.

Det beslut som fattades på Socialdemokraternas kongress handlade om skolors möjligheter att ha konfessionella inslag i sin utbildning och sin undervisning.

Jag kan försäkra Tuve Skånberg om att det inte kommer att läggas fram några förslag, åtminstone inte av mig, som handlar om att förbjuda barn att be.

Vägar till gymnasiekompetens

Anf. 44 ELISABET KNUTSSON (MP):

Herr talman! Jag vänder mig till gymnasieminister Anna Ekström med min fråga.

Som vi vet har många ungdomar svårt att klara av att nå sin gymnasiekompetens inom fyra år. Många av de eleverna tillhör gruppen nyanlända.

Vi vet också att gymnasieexamen är inkörsporten till arbete för de allra flesta unga. Därför är det otroligt viktigt att skolan ger alla elever möjlighet att fullfölja sin utbildning i stället för att de ska släppas ut i arbetslöshet.

Hur arbetar regeringen med den här problematiken?

Anf. 45 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Tack för en angelägen fråga, Elisabet Knutsson!

I Sverige har vi i dag en arbetsmarknad där fullgjord gymnasieutbildning är näst intill obligatoriskt för att man ska kunna få ett jobb. Det är också viktigt för att man ska kunna läsa vidare.

Samtidigt har vi en gymnasieskola där en så stor andel som ungefär en tredjedel går ut utan fullständig gymnasieexamen. Vi vet också att många nyanlända elever kommer att få svårt att hinna med att klara sin gymnasieutbildning på utsatt tid.

Det här är ett område som regeringen arbetar mycket hårt med. Det handlar om att säkra att gymnasieskolan har resurser för att verkligen

hjälpa och stödja elever att klara målen, inte minst nyanlända elever. Men det handlar också om att säkerställa att det finns goda möjligheter att få gymnasiebehörighet på andra vägar än genom ungdomsgymnasieskolan. Då tänker jag framför allt på vuxenutbildning men också på folkhögskolor.

Prot. 2016/17:97
20 april

Frågestund

Anf. 46 ELISABET KNUTSSON (MP):

Herr talman! Jag vill tacka för det svaret.

Jag funderar lite på det här med yrkesskola. Hur funderar vi kring det och nyanlända och gymnasiet?

Anf. 47 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Man ska alltid vara noga med vad som är målen och vad som är medlen. Det gäller nog att vara ganska otraditionell när det gäller medlen, eftersom vi har en mycket stor uppgift, framför allt när det gäller att säkerställa att de nyanlända eleverna får en riktigt bra chans till en start som leder till jobb i det svenska samhället.

Jag ser stora möjligheter för regeringen att återkomma med förslag om möjligheter för ungdomar att klara sin gymnasieexamen på andra sätt än bara genom traditionellt yrkesgymnasium, till exempel de yrkesskolor som Elisabet Knutsson talar om.

Konsekvenserna av förslag om att motverka terrorism

Anf. 48 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Bolund.

För snart två veckor sedan skakades Sverige återigen av ett fruktansvärt terrordåd. Förra gången var det i Trollhättan, den här gången var det i Stockholm. Polisens hantering var bra, och de ska ha vårt största tack.

Stockholm tapetserades med kärleksbudskap. Alla manade till lugn, men regeringen och alla andra partier gör nu tvärtom. Budgivningen har startat om åtgärder som straffar människor som söker asyl. Man pekar ut muslimer och alla andra som inte är lika blonda som jag och statsrådet.

Målet för terrorister är att politiker och samhälle ska utestänga och misstänkliggöra muslimer, minska mångfalden och stänga gränserna. Det är det som alla partier nu gör genom förslag om fotbojor och om förvar av asylsökande. Vänsterpartiet vägrar att delta i den budgivning som misstänkliggör alla Sveriges muslimer.

Varför vill regeringen gå den vägen?

Anf. 49 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det här är en fråga som kanske är för tidigt väckt eftersom det nu pågår diskussioner. Vi kommer att inleda samtal om hur man kan hantera risken för terrorism. Vi ska försöka att hitta en så bred samsyn i Sveriges riksdag som möjligt för att vidta åtgärder. Alla Sveriges medborgare förväntar sig nog att vi ska vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att den här typen av terrordåd kan undvikas i framtiden.

Självklart måste detta ske med den största respekt för människors integritet och för mänskliga rättigheter. Det är någonting som åtminstone regeringspartierna har med sig i samtalen, och jag är övertygad om att även

de andra partierna, som ingår i överenskommelsen om hur man kan förhindra terrorism, har med sig det.

Bara för att det inte ska finnas något missförstånd: Förslaget om fotboja var ju en liten del av Miljöpartiets förslag, och det var inte riktat mot asylsökande i allmänhet, utan det var riktat mot ett mycket litet antal människor som av våra myndigheter bedöms som ett reellt säkerhetshot. Så vi ska inte missleda debatten och komma med vilseledande uppgifter.

Anf. 50 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Tack statsrådet! Det finns olika sätt att hantera terror. Antingen förändrar man landets hela lagstiftning och bekräftar att det är terroristerna som bestämmer, precis som man har gjort i Frankrike. Eller också gör man som i Storbritannien som genom underrättelser, polisiärt arbete, förhandlingar och sociala reformer har lyckats att bryta med de terrorattacker som har skett under 20 års tid.

Vi har mycket att lära av Storbritannien. Men regeringens åtgärder fokuserar enbart på våldsbejakande islamsk extremism när vi måste ta ett helhetsgrepp mot alla former av extremism.

Anf. 51 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Där delar jag inte Linda Sneckers beskrivning. Tvärtom jobbar regeringen med åtgärder mot dem som begår terrorhandlingar, som planerar sådana handlingar eller där det finns risker för terrorhandlingar.

Självklart måste vi också jobba förebyggande, och det gör den här regeringen med mycket stor emfas. Nyligen kom vi med förslag i vårändringsbudgeten om att stärka socialtjänsten och att tillföra pengar till skolorna för att man ska kunna stödja de skolor som har de största sociala utmaningarna, och det arbetet kommer vi att fortsätta med.

Förebyggande arbete är en grund för att undvika terrorism.

Resurser till utsatta skolor

Anf. 52 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Anna Ekström.

Det finns skolor som i dag har svårigheter där resultaten inte är de allra bästa. Det finns också segregation bland och mellan skolorna. Det ska vara likvärdigt med skola, utbildning och kvalitet i vårt land.

Regeringen har i dag tagit emot Skolkommissionens slutbetänkande. På DN:s debattsida sammanfattar Skolkommissionens ordförande kommissionens sju slutsatser i sju punkter.

En av de viktiga slutsatserna är att resursfördelningen till skolan inte är tillräckligt behovsstyrd. I den vårbudget som regeringen presenterade i tisdags väljer regeringen att lägga extra resurser på de mest utsatta skolorna. Man avsätter 500 miljoner till förstärkning av grundskolan och 150 miljoner till gymnasieskolan.

Kan statsrådet berätta mer om hur regeringen avser att arbeta med att lyfta skolor med svåra förutsättningar?

Anf. 53 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Också den här frågan är väldigt angelägen och aktuell. Regeringen har ett flertal stora program som just nu pågår. Skolverket arbetar mycket hårt för att säkerställa att alla skolor kan vara bra skolor. Det handlar om det stora programmet Samverkan för bästa skola, de stora nationella skolutvecklingsprogrammen och den stora insats som görs för nyanlända inom ramen för Skolverkets arbete. Det är engagerade och kunniga huvudmän, lärare och rektorer ute i landet som gör det stora arbetet.

Dessa arbeten är väldigt angelägna, men de bekostas i dag av särskilda medel. Skolkommisionen föreslår bland annat att insatser av den typen ska få en lite mer permanent finansiering.

Utan att föregripa förslagets hantering framöver vill jag säga att jag är väldigt positiv till att Skolverket och skolorna får en lite mer långsiktig planeringshorisont när det gäller det viktiga arbetet med att stärka elevernas resultat.

Anf. 54 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet Anna Ekström! Det känns betydande att det är ett arbete på gång eftersom detta är en oerhört viktig del.

Men jag undrar om statsrådet kan ge ytterligare kommentarer till de sju punkterna. De var väldigt pedagogiskt uppställda i den artikel som vi kunde läsa i dag. Kan statsrådet ytterligare kommentera några av de delar som regeringen avser att jobba vidare med?

Anf. 55 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Det här förslaget ska nu skickas ut på remiss. Vi från regeringen är väldigt angelägna om att ta del av remissinstansernas synpunkter. Det brukar förslag tjäna på.

Samtidigt är Skolkommisionens förslag framtagna i en bred sammansättning. Skolkommisionen består av företrädare för professionerna i skolan och av forskare. För mig är det viktigt att vi fortsättningsvis för det angelägna samtalet om hur skolan ska styras i en anda av samstämmighet. Vi gör vårt bästa för att stötta skolorna i det arbetet.

Skolkommisionens förslag om lottning

Anf. 56 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Anna Ekström.

I dag har Skolkommisionen lämnat sitt slutbetänkande. I det finns det flera goda förslag. Men jag oroas över att kommissionen öppnar för att införa lottning som en del av skolvalet.

Vi moderater anser inte att det fria skolvalet ska ersättas med ett skol-lotteri. Svenska föräldrar och elever vill och ska få välja skola utan att bli utsatta för lottning.

Svensk skola står inför stora utmaningar. Det finns för många skolor som inte håller måttet. Var fjärde elev går ut skolan utan tillräckliga kunskaper. Man saknar tusentals lärare i klassrummen. Det är problem som behöver och måste åtgärdas.

Min fråga till statsrådet Anna Ekström är: Kommer regeringen verkligen att följa Skolkommisionens förslag och därmed utsätta Sveriges barn och föräldrar för ett skollotteri?

Anf. 57 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Camilla Waltersson Grönvall har höga tankar om Skolkommisionen. Skolkommisionen har lämnat ett förslag. Det förslaget ska ut på remiss. Den remissomgången kommer förstås att vara väldigt viktig för att ge regeringen lite kött på benen när det gäller dessa förslag.

Med det vill jag inte säga att man ska bortse från förslagen, tvärtom. De är framtagna i en bred enighet av en skolkommision där det finns företrädare för både professionen och forskarsamhället.

Det förslag som Camilla Waltersson Grönvall tar upp är ett förslag bland många i den ganska tjocka luntan med förslag. Detta förslag har sin bakgrund i en ganska problematisk verklighet som består i att de elever som vill gå i riktigt populära fristående skolor men vars föräldrar inte ställde dem i kö när de föddes har sämre livschanser. Tycker Camilla Waltersson Grönvall att det är en bra verklighet?

Anf. 58 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Moderaternas fokus är att skolvalet ska innebära ett val mellan många bra skolor. Det är också där som fokus borde vara hos Skolkommisionen och för regeringens arbete.

Det faktum att det är alldeles för många skolor som under för lång tid har levererat alldeles för svaga kunskapsresultat borde väl sättas i fokus.

Därför är jag positiv till ett aktivt skolval, men är lottningen statsrådets svar på hur man ska lösa det här problemet?

Anf. 59 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag upprepar det som jag sa, att regeringen inte har tagit ställning till de enskilda förslagen i Skolkommisionens betänkande.

Jag kan också konstatera att jag inte får något svar från Camilla Waltersson Grönvall. Tycker Camilla Waltersson Grönvall att det är tillfredsställande att elever är helt beroende av vilka val föräldrarna gör när eleverna är i spädbarnsåldern av vilka skolor eleverna ska få chans att gå i?

Jag tycker att det är oanständigt, orättvist och emot den valfrihet som Camilla Waltersson Grönvall själv brukar vara förespråkare för.

Studie- och yrkesvägledningen

Anf. 60 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S):

Herr talman! Även jag ställer min fråga till statsrådet Anna Ekström.

Sverige behöver ta ett nationellt grepp om studie- och yrkesvägledning för att säkra den framtida kompetensförsörjningen. Detta är Universitets- och högskolerådets slutsats i en ny rapport som kom före påsk. I rapporten visar UHR att dagens studie- och yrkesvägledning i skolorna är otillräcklig och når elever från studieovana hem i mindre utsträckning. Elever med föräldrar som har högskoleutbildning får kanske denna information hemifrån.

För att bredda rekryteringen har UHR tre rekommendationer. Man måste börja tidigt i grundskolan och fortsätta på gymnasiet. Vägledningen bör vara obligatorisk och inte kunna väljas bort. Den behöver förstärkas på de orter där få eller ovanligt få ungdomar går vidare till högskolestudier. Hur ser regeringen på dessa förslag?

Anf. 61 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Studie- och yrkesvägledning genom hela skolgången är väldigt viktigt för elevers val av utbildning och deras fria val av kommande yrke. Men detta är också viktigt för arbetsmarknadens kompetensförsörjning. Genom god kunskap om vilka utbildningar som leder till bra arbetsmarknadsutsikter ökar möjligheterna för både att eleverna gör välgrundade val och att arbetsmarknaden får den kompetens som den så väl behöver.

I dag ser vi brister i studie- och yrkesvägledningen. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att säkra tillgången. Bland annat genomför Statens skolverk just nu fortbildningsinsatser för studie- och yrkesvägledare för att förbättra kvaliteten i vägledningen. Såväl Yrkesprogramsutredningen som Gymnasieutredningen har lyft fram dessa frågor.

I Regeringskansliet bereder vi just nu både Yrkesprogramsutredningens och Gymnasieutredningens betänkanden. Dessa frågor ligger då högt på dagordningen.

Anf. 62 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S):

Herr talman! Tack för svaret! Jag vill bara på detta sätt tala om att vi i utskottet – och jag kan tala för nästan hela utskottet – är glada över att det ligger högt på regeringens dagordning. Vi ser helt enkelt fram emot att få nya förslag.

Anf. 63 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Det är glädjande att det finns en bred enighet i riksdagen om betydelsen av studie- och yrkesvägledning. Med tanke på den fråga som tidigare ställdes och som handlade om de nyanlända eleverna ser jag också att det finns ett stort behov av studie- och yrkesvägledning som kan informera om den allt viktigare vuxenutbildningen.

Jag tackar för Caroline Helmersson Olssons fråga men även för det stöd som ledamoten uttalar å hela utskottets vägnar. Det känns värmande och stärkande i det fortsatta arbetet.

Sveriges EU-arbete i ljuset av Storbritanniens utträde

Anf. 64 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr talman! Min fråga går till EU-minister Ann Linde och handlar om Sveriges ambitionsnivå vad gäller arbetet i EU.

Högst på dagordningen i Europa står Storbritanniens utträde, när landet nu har bestämt sig för att lämna unionen. Detta är en viktig fråga för Sverige, inte minst i ljuset av att vi tappar en av våra viktigaste samarbetspartner. Och jag är lite orolig över Sveriges ambitionsnivå.

I dag kan vi exempelvis läsa att Danmark åker runt för att hitta nya allierade i Europa. Jag uppfattar inte att Sveriges regering gör detsamma.

Frågestund

Anf. 65 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Tack för den viktiga frågan! Den är så viktig att regeringen beställde en särskild utredning om bara detta från Svenska institutet för europapolitiska studier. I den utreds hur Sverige nu kan se till att vi på bästa sätt får nya allierade på olika områden inom kommissionen, parlamentet och rådet.

När det gäller Storbritannien har vi haft samma synpunkter i nästan alla frågor, förutom sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor. När det gäller andra länder har vi ett samarbete i olika frågor. Hur kan man göra detta på bästa sätt?

Sieps har lämnat sin rapport, och den är mycket intressant. I den finns förslag på hur vi kan förbättra vårt inflytande. Detta försöker vi nu göra på olika sätt, både genom att alla ministrar har detta uppdrag och genom att vi har stöd av den utredning som vi satte igång direkt efter brexit.

Anf. 66 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr talman! Det finns alltså en utredning. Men jag vill uppmana regeringen att resa runt lite mer och träffa nya allierade och skapa nya nätverk. Några av våra gamla allierade är Danmark och Nederländerna. I morgon har de ett möte då Nederländerna, Danmark och Irland träffas. Varför är Sverige inte med på detta möte? Har Sverige målt sig ut på något sätt?

Hur ser regeringens strategi ut? Vilket mål och vilken mening har man med arbetet inom unionen? Vilka är våra viktigaste samarbetspartner?

Anf. 67 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Vi gör precis samma sak som flera av de andra länderna gör. Som ett exempel kan jag nämna att jag har dragit igång ett samarbete om de digitala frågorna med de nio mest digitaliserade länderna. Där upplever vi att vi nu behöver ett mycket starkare samarbete. Vi har också samarbeten med både nordiska och baltiska länder liksom med andra länder, till exempel Frankrike och Tyskland.

Vi gör faktiskt precis vad Ulrika Karlsson ber om. Jag tror att vi är helt eniga om detta.

EU:s värde för Sverige

Anf. 68 MARIA ANDERSSON WILLNER (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Linde.

I och med all oro över EU:s framtid och vad som händer med det europeiska projektet och europeisk samverkan hör vi ibland en undran om vad EU egentligen är bra för. Tanken om folks förbrödning och fred i Europa är självklart viktig liksom den gemensamma kampen för de centrala värdena om demokrati och mänskliga rättigheter. Men förutom detta: Vilket värde har vi i Sverige av medlemskapet, och vad har hänt sedan vi gick med?

Anf. 69 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Tack för frågan! Jag tycker att frågan är oerhört viktig, för ofta handlar det bara om den medlemsavgift vi betalar. Faktum är att den inre marknaden med fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer leder till väldigt många jobb och starkare global konkurrenskraft i Sverige. Detta är något som vi ofta tar för givet.

Vi glömmer till exempel att 70 procent av vår export går till den inre marknaden, och 1,4 miljoner har sitt jobb tack vare vår export. Dessutom har handeln inom EU ökat från 1 800 till 3 000 miljarder euro från år 2000 till i dag. Vi har alltså en möjlighet att vara inne på denna marknad.

Anf. 70 MARIA ANDERSSON WILLNER (S):

Herr talman! Tack, statsrådet! Det är viktigt att vi talar om den betydelse som EU:s inre marknad har för våra jobb och för svensk ekonomi. Jag hoppas att statsrådet och regeringen kommer att fortsätta lyfta fram den fina betydelse som EU faktiskt har för Sverige och allt vi tjänar på att vara med.

Anf. 71 Statsrådet ANN LINDE (S):

Herr talman! Det är just detta vi jobbar mycket med. Tyvärr finns det fortfarande kvar många hinder, trots att vi har en inre marknad.

Just nu ser vi många hinder när det gäller möjligheten att exportera tjänster. Tjänsteexporten går ju uppåt, och därför jobbar vi med ett tjänstepaketen. Senast i dag var jag i riksdagen och diskuterade dessa frågor. Sverige vill att hindren ska bli färre så att vi också får större möjligheter till en stor tjänsteexport, inte bara varuexport.

Förslag om kilometerskatt

Anf. 72 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Anna Johansson.

En av de första saker som gjordes när regeringen Löfven tillträdde var att tillsätta en utredning för att införa en kilometerskatt. Det saknades stöd i Sveriges riksdag. En majoritet är emot kilometerskatten. Men det är värre än så. För ett litet exportberoende land i Europas utkant är detta väldigt dålig politik.

Utredningen lades sedan fram. Möjligen såg regeringen det som alla andra hade sett tidigare. En majoritet i riksdagen, näringslivet, alla åkerier och de som kör lastbilarna förstod att detta inte var bra. Förslaget drogs tillbaka.

Det ges lite olika svar från vänsterpartister, miljöpartister och socialdemokrater beroende på var man befinner sig. Min fråga till statsrådet Anna Johansson är: Kommer ni att lägga fram det här förslaget innan mandatperioden är slut eller inte?

Anf. 73 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Edward Riedl för frågan. Jag vill börja med att korrigera lite grann. Det är nämligen inte så att alla andra tycker att det här är en dålig idé. Tvärtom har den här idén ett ganska stort stöd också inom den näring som Edward Riedl hänvisar till.

Däremot var regeringen inte helt nöjd med utformningen av det förslag som kom fram. Men det finns ett antal frågor som vi behöver hantera inom transportsektorn, framför allt inom den tunga trafiken. En sådan är att utländska fordon inte betalar någonting för det slitage de åsamkar. En annan är att vi behöver ställa om transportsektorn till att bli fossiloberoende. Ytterligare en är att vi behöver få bättre ordning och reda på den tunga trafiken avseende sociala villkor. På alla de tre punkterna hade vägslitageskatten kunnat hjälpa till. Därför är regeringens ambition att gå vidare med det här förslaget, men i något modifierad form.

Anf. 74 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Vi hinner inte reda ut huruvida åkerinäringen tycker att det är bra eller inte om den får ytterligare skatter att hantera. Jag tror att de flesta som lyssnar ändå förstår att man i branschen inte vill ha mer bördor att bära. Man lever redan i dag med väldigt små marginaler.

Men har jag då tolkat statsrådet rätt, herr talman, om jag tolkar hennes svar som att hon vill lägga fram ett förslag innan den här mandatperioden är slut? Då kan vi ju sluta diskutera huruvida det kommer ett förslag eller inte. Är det statsrådets mening att det blir ett förslag?

Anf. 75 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det här är framför allt en fråga som bereds på Finansdepartementet, eftersom det är en fråga om skatter. Huruvida det kommer att finnas ett färdigt förslag att lägga fram den här mandatperioden är fortfarande något oklart, men ambitionen att gå vidare med det här förslaget har regeringen definitivt.

Näringen efterfrågar också sjysta villkor och konkurrensneutralitet, vilket det här förslaget utformat på rätt sätt skulle bidra till. Vi har ambitionen att gå vidare, både för klimatets skull och för sunda konkurrenvillkor i näringen.

Vårpropositionen och kostnaderna för invandringen

Anf. 76 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Per Bolund.

Vi vet alla att man för bara några dagar sedan släppte vårpropositionen och vårändringsbudgeten. När jag läste denna var det ett par saker som stack ut för mig gällande området migration och etablering och de kostnader som är relaterade till den invandringspolitik och migrationspolitik som har förts i vårt land.

Ofta i debatten kan man höra från regeringens sida – det var fallet även tidigare i dag – att man tar krafttag och att man faktiskt har fått ordning och reda i finanserna och minskat onödiga utgifter. Men i vårpropositionen nämns inte med ett ord att den redan stora anhöriginvandringen kommer att behöva öka till följd av det stora mottagandet under 2015. Vidare talar man om minskade utgifter för etablering under utgiftsområde 13, samtidigt som man flyttar de utgifterna till ett annat utgiftsområde.

Vi har länge hört att man har genusbudgetering från exempelvis Miljöpartiet och regeringen. Sverigedemokraterna undrar om man är beredd att redovisa kostnaderna för invandring.

Prot. 2016/17:97
20 april

Frågestund

Anf. 77 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Självklart redovisar regeringen kostnader för de olika utgiftsområdena, precis som alla tidigare regeringar har gjort och som jag hoppas att även kommande regeringar kommer att göra. Det framgår tydligt i budgeten vilka resurser vi avsätter till utgiftsområde 8 Migration och till andra utgiftsområden.

Det är klart att det har inneburit en kostnad för Migrationsverket att ta hand om de många människor som kom till Sverige under framför allt hösten 2015. Jag tycker däremot att man gör det för enkelt för sig om man tror att det här bara är en kostnad. Vi ser att det också kommer att ge möjligheter. Jag träffade bara för några dagar sedan en person som nyligen kommit till Sverige och som nu forskar om artificiell intelligens på Kungliga Tekniska högskolan. Det finns många liknande exempel på att människor kommer hit med en fantastisk kompetens som Sverige verkligen behöver. Jag tycker att man ska se det här mycket som en investering också.

Det är därför vi nu lägger resurser på etablering för att skapa bästa möjliga förutsättningar för de människor som har kommit till vårt land att få ett fäste i Sverige, komma in på arbetsmarknaden och bidra till att stärka finansieringen av den svenska välfärden inför framtiden.

Anf. 78 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Problemet som jag vill lyfta fram är att man ofta inte tar ett helhetsgrepp. Med ett sådant helhetsgrepp räknas givetvis såväl intäkter som utgifter in. Men vi hör väldigt ofta från regeringens sida inte minst att man har tagit ansvar och att ekonomin är på väg åt rätt håll, samtidigt som man gömmer undan utgifter genom att flytta dem till andra utgiftsområden. Man för fortsatt en politik som uppmuntrar personer att stanna i landet. Man ökar möjligheten till överklaganden, så att ytterligare juridiskt bistånd behövs. Vad avser man att göra i detta avseende?

Anf. 79 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! När det gäller ordning och reda i de offentliga finanserna kan vem som helst gå in och titta i regeringens budget på de prognoser som gäller. Vi vände underskott som var väldigt kraftiga under den förra regeringen till överskott redan första året. År 2016 hade vi 40 miljarder i överskott. Uppenbarligen har vi alltså tagit ansvar för Sveriges ekonomi. De svenska finanserna går väldigt bra. Sverige sticker ut när det gäller tillväxt, arbetsmarknadsutveckling, sysselsättning och många andra områden. Det ska vi vara glada och stolta över, men självklart kommer vi också att vidta åtgärder för en ordnad migrationspolitik och en ordnad utbildningspolitik.

Frågestund

Anf. 80 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Per Bolund.

Jag tycker mig se en trend från regeringen att man vill styra både konsumtionsmönster och agerande hos svenska folket via politisk påverkan från statliga myndigheter, någonting som jag tog upp i konsumentdebatten nyligen. Jag tänker bland annat på det uppdrag som Konsumentverket fått om att arbeta för en mer miljösmart konsumtion.

Ett modeord som konsumentministern använder är ”nudging”. Det är ett ord som de allra flesta svenskar utanför Södermalm säkert aldrig hört. Jag tycker att vi som konsumenter själva ska få styra våra liv utan att få pekpinningar om än det ena, än det andra. Att upplysa är en sak, herr talman. Att försöka påverka är en annan.

Jag vill fråga statsrådet Per Bolund om han verkligen tycker att det är lämpligt att använda statliga skattemedel för att påverka svenska folket i önskvärd politisk riktning.

Anf. 81 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det låter som att den här frågeställningen bygger lite grann på en missuppfattning – att vi skulle använda oss av pekpinningar och bestämma vad människor ska konsumera. Självklart är det väldigt långt ifrån sanningen. Det är inte alls det som den här frågeställningen handlar om. Tvärtom handlar den om att vi ska möjliggöra för svenska folket, som har visat ett väldigt stort engagemang när det gäller hållbar konsumtion, att helt enkelt få det lättare att göra rätt.

Försäljningen av ekologiska produkter ökar kraftigt i Sverige, liksom försäljningen av Fairtrade-produkter. Svenska konsumenter svarar i enkäter att de vill göra större skillnad för miljön när de agerar som konsument. Men man säger också att man upptäcker att det är svårt. Man vill ha bättre verktyg och bättre möjligheter att agera som konsument. Det är precis det som det handlar om – att helt enkelt hitta verktyg för att göra det lätt för oss konsumenter att agera på ett sätt som gör att vi kan ta det miljöansvar som vi uppenbarligen vill ta, att döma av vad vi svarar när vi blir tillfrågade. Vi upplever att det här är någonting som Konsumentverket behöver resurser för och där det finns en väldigt stark efterfrågan från konsumenterna på svar från till exempel Konsumentverket. Detta är någonting som jag upplever att de flesta konsumenter uppskattar.

Anf. 82 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Jag tackar för svaret, Per Bolund. Jag tycker att regeringen verkligen ska fundera över om det är lämpligt att statliga myndigheter genom politiska beslut ges i uppdrag att påverka medborgare. Den sortens politik för i alla fall min tanke till andra statsklick i andra delar av världen. Jag tror att man ska vara varsam, även om jag förstår att syftet är gott. I en annan tid kan det slå helt fel.

Anf. 83 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det är också värt att gå tillbaka och titta på utvecklingen över världen. Det visar sig att det inte alls är Sverige som ligger först i

detta. Det är många länder som har använt den här typen av beteendevetenskapliga metoder tidigare. USA är ett sådant exempel. Storbritannien satte under en konservativ regering igång en arbetsgrupp för att jobba med nudging. Det är ett effektivt sätt att använda resurser på ett smart sätt som ger god utveckling för varje skattekrona. Det är ett sätt att effektivisera användningen av våra gemensamma medel och se till att vi uppnår mål på bästa möjliga sätt och behåller valfriheten för konsumenten.

EMU-områdets finansiella stabilitet

Anf. 84 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till Per Bolund.

Den finansiella stabiliteten i Sverige är god. Vi har egentligen två problem: den höga skuldsättningen för hushållen och vårt stora och sammanlänkade banksystem. När det gäller hushållens skuldsättning har vi gjort en hel del, och det kommer att ske ännu mer saker.

Men det jag vill fråga om är den finansiella stabiliteten i EU, i synnerhet i EMU-området, där vi vet att det finns en oro på den finansiella marknaden. Det finns mindre kreditinstitut som är på obestånd eller är på väg att hamna på obestånd. Min fråga till statsrådet är: Uppfattar statsrådet att man har tillräckligt mycket skyddsvallar inom EU och EMU-området, framför allt i de länder som det här berör?

Anf. 85 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Tack, Börje Vestlund, för en väldigt viktig fråga!

En av de viktigaste lärdomarna från den förra finanskrisen är just att inget lands finansiella system står isolerat, utan vi påverkas i allra högsta grad av vad som händer i vår omvärld. Vid det tillfället var det framför allt de amerikanska finansiella instituten som hamnade i problem, vilket sedan fick svallvågor att välla över hela det finansiella systemet i världen. Det påverkade Europa i väldigt hög grad och Sverige i något mindre grad eftersom vi just hade byggt upp skyddsvallar.

Det fortsätter vi nu att göra. Vi bygger upp skydd som gör att vi har starka möjligheter att kunna stå emot när det uppstår problem. Vi vet också att det har pågått arbete inom EU. Man har byggt upp en ny resolutionsmekanism. Det byggs nu upp resolutionsreserver i eurozonen men också i andra medlemsländer. Det är ett viktigt arbete för att bevara den finansiella stabiliteten i EU.

Vi anser dock att man kan göra mera och skulle uppmuntra andra EU-länder att kanske ta i lite mer när det gäller att bygga upp reserver för att kunna hantera risker i de finansiella systemen. Sverige sticker ut här och har tagit höjd för att ha större säkerhet i vårt finansiella system än många andra länder.

Anf. 86 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Det är sant att resolutionsmekanismen finns. Men den är trots allt relativt ny och har inte funnits så länge. I vårt land infördes den förra året.

Man riktar ibland kritik mot att man inte har tillräckligt med medel i resolutionsmekanismen. Min fråga är: Finns det det i Europa så att skyddsvallarna finns i respektive land eller för all del inom hela EMU-området?

Anf. 87 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Självklart står vi bättre rustade nu än vad vi gjorde när den finansiella krisen träffade Europa. Man har nu kommit överens inom EU att man ska bygga upp ett skydd på 1 procent av garanterade insättningar inom resolutionsmekanismen, vilket ger ett bättre skydd. Däremot vet vi att konsekvenserna av den förra finanskrisen var rejält mycket större än så. Det kommer inte att räcka. Vi måste också vidta andra åtgärder för att säkerställa att bankerna står väl rustade och har de mekanismer de behöver för att kunna bibehålla stabiliteten.

Det nordiska perspektivet på handel och infrastruktur

Anf. 88 RIKARD LARSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till infrastrukturministern.

Sverige som är ett exportberoende land behöver en väl fungerande infrastruktur inte bara här på hemmaplan utan också i vår omvärld. Särskilt viktigt är det när det kommer till två av våra största handelspartner, nämligen Norge och Tyskland. Där har vi en infrastruktur som går genom två nordiska länder, Norge respektive Danmark, som vi är starkt beroende av. Denna infrastruktur är viktig inte bara för gränspendlingen, även om det också är en stor fråga, utan framför allt för näringslivet och dess möjligheter att få ut sina varor i Europa.

Nu ser jag att det nordiska perspektivet framkommer i den infrastrukturproposition som antogs i december och i direktivet till Trafikverket om åtgärdsplanerna, och jag tycker att det är glädjande.

Jag skulle vilja fråga ministern om hon kan utveckla hur det nordiska perspektivet och den nordiska samplaneringen tas till vara.

Anf. 89 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Tack, Rikard Larsson, för frågan! Det är en viktig fråga, som Rikard Larsson säger, både för att vår exportindustri ska kunna få ut sina varor men också för att vi ska få in varor. Vi är varandras viktigaste handelspartner men också väldigt viktiga arbetsmarknader. Jag skulle vilja lägga till ett ytterligare perspektiv. Det är Finland, där vi har ett stort utbyte i de norra delarna av Sverige.

Jag tog initiativ till ett möte med de nordiska transportministrarna under förra året. Det fanns i varje fall då en ganska bred samsyn kring behovet av att se just den nordiska dimensionen i infrastrukturplaneringen. Vi har gett Trafikverket uppdraget att beakta det när man tar fram nästa förslag till åtgärdsplan. Men jag tror att det finns ytterligare saker att göra. Jag kommer tillbaka under min nästa halvminut och försöker redogöra för ett par av de sakerna.

Anf. 90 RIKARD LARSSON (S):

Herr talman! Eftersom frågestunden är ett tillfälle att kanske tänka lite friare skulle jag vilja ta ett kort exempel.

SSAB kör plåt till Italien. Medelhastigheten genom Europa är nio kilometer i timmen, säger SSAB. Detta beror på att järnvägen bromsas upp av gränsövergångar och olika system.

Jag har en fråga utifrån Single European Sky, där vi har ett gemensamt samarbete mellan Sverige och Danmark. Skulle man kunna ha något liknande inom järnvägen?

Frågestund

Anf. 91 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Järnvägspaketet syftar till att skapa en gemensam europeisk järnvägsmarknad. Om man lyckades fullt ut med det i det som nu blev resultatet är väl tveksamt. Men det är en viktig fråga att fortsätta att arbeta vidare med.

Det är också viktigt att vi fortsätter arbetet med Trafikverket och motvarigheten i de andra nordiska länderna och gör gemensamma behovsanalyser. Det är grunden för hur man sedan prioriterar och planerar.

Det finns flera sådana exempel. Jag tror att vi behöver fler sådana gemensamma sätt att beräkna behov.

Åtgärder för att försvåra att fordon kapas i terroryfte

Anf. 92 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Min fråga går till infrastrukturminister Anna Johansson.

Jag kom precis från Folkets Hus vid Norra Bantorget. Det är drygt en kilometer härifrån Drottninggatan rakt fram. Det är samma gata och samma väg som en kapad lastbil löpte amok på eftermiddagen den 7 april. Fram till dess stressade människor på som vanligt. I dag lämnar Drottninggatan ingen oberörd. För egen del börjar hjärtat att klappa. Det liksom trycker över bröstet, inte av rädsla utan av sorg och ilska. Det är sorg över dem som mist livet och skadats och ilska över hur detta kunde hända.

I medier har vi läst att infrastrukturministern träffade branschen, lastbilstillverkare och fackförbund. Jag undrar därför hur infrastrukturministern ser på hur man kan försvåra kapning av fordon för att användas i terroryfte i likhet med det vi har sett i Stockholm men också runt om i Europa under de senaste åren.

Anf. 93 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Tack för frågan, Teres Lindberg!

Jag tror att alla i denna sal och väldigt många andra, egentligen hela svenska folket, delar den känslan av nästan överklighet men också den värme som har präglat arbetet efter dådet.

Jag vill börja med att framhålla att transportsektorn inte har ett särskilt ansvar för att förhindra terrordåd, utan det har framför allt de rättsvårdande myndigheterna. Men det är också viktigt att försöka identifiera saker som kan försvåra att använda fredliga saker, som exempelvis lastbilar, i den här typen av attacker.

Vid det möte jag hade med branschen i bred mening framkom det ett antal olika förslag som handlar om att påverka stadsmiljöns utformning så att man skapar säkrare miljöer, teknisk utrustning i lastbilar, rutiner vid av- och pålastning i befolkade miljöer etcetera. Jag hoppas att vi kommer att få in ytterligare förslag de närmaste dagarna.

Anf. 94 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Jag vill också understryka att kampen mot hat och terror alltid måste vara gemensam. Den måste vara allas vårt ansvar.

Jag vill också lyfta fram det mänskliga ansvaret som jag tycker att stockholmarna har visat inte minst med den kärleksmanifestation som ordnades i Stockholm men också den värdighet och respekt som stockholmarna har visat varandra i den här frågan.

Det är just så, med kärlek och förebyggande trygghetsarbete, som hatet kan bekämpas.

Anf. 95 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag instämmer till fullo i det som Teres Lindberg säger.

Det finns också anledning att på EU-nivå titta på om det finns saker som behöver förändras i regelverk när det gäller till exempel teknisk utrustning i tunga fordon. Det är naturligtvis viktigt att man har gemensamma regler.

Jag har därför tagit initiativ till att lyfta den frågan på det ministermöte som äger rum i början av juni, och jag har också haft kontakt med kommissionären i de frågorna. Det finns säkert fler områden där man behöver vidta åtgärder.

Finansieringen av Skolkommisionens förslag

Anf. 96 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Anna Ekström.

I dag har Skolkommisionen presenterat sitt slutbetänkande. Den vill bland annat stärka den statliga finansieringen inte minst för skolor som har lite tuffare förutsättningar. Den föreslår att man ska stärka finansieringen till utsatta skolor med 6 miljarder kronor. Kommissionen skriver att pengarna kan komma både från omfördelning av befintliga statsbidrag och från att nya medel tillförs.

Därför har jag en fråga till statsrådet om regeringen avser att stärka skolans finansiering eller endast omfördela inom befintlig ram.

Anf. 97 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Tack, Maria Stockhaus, för frågan! Vi har i dag fått ett rykande färskt slutbetänkande från Skolkommisionen, och det ska nu skickas ut på remiss. Att i dag besvara detaljerade frågor om hur olika förslag ska finansieras är lite väl tidigt. Vi har en fungerande budgetprocess där man tar fram olika former av förslag som kräver en finansiering. Jag kan inte föregripa den budgetprocessen genom att ge några besked av den typ som Maria Stockhaus efterfrågar.

Däremot kan jag säga att det är väldigt välkommet att få ett förslag från Skolkommisionen som är underbyggt med en ganska ordentlig analys och ger uttryck för ett samlat önskemål från de professioner och forskare som ingår i Skolkommisionen. Vi ska naturligtvis ta kommissionens förslag på stort allvar.

Anf. 98 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! Svenska skolan behöver också resurser i form av fler och bra lärare. Det är en stor brist i svensk skola i dag att det saknas många behöriga lärare.

Vi i Moderaterna vill att undervisningstiden på lärarutbildningen ska öka för att höja kvaliteten och öka möjligheterna för fler att ta sig igenom. Jag undrar om regeringen avser att komma med några förslag för högre kvalitet i lärarutbildningen innan den här mandatperioden är slut.

Anf. 99 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Också på det här området lägger kommissionen fram förslag som är väldigt intressanta. Det är förslag som handlar om hur man kan stärka rekryteringen till lärarutbildningen och hur man kan bredda så att fler kan söka sig till olika former av kompletterande pedagogiska utbildningar. Men det är också förslag som handlar om en professionsutveckling för de lärare vi redan har, liksom förslag om att bygga ut excellenta undervisningsmiljöer på lärarhögskolorna.

Vi kommer att bereda de här förslagen, och jag ser verkligen fram emot remissopinionerna.

Kollektivtrafik och arbetsmarknad i Stockholmsregionen

Anf. 100 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Anna Johansson som har med infrastruktur att göra.

Som stockholmare sedan barnsben är det tydligt för mig att min hemstad på många sätt är en delad stad och att Stockholmsregionen är en delad region. För mig är det uppenbart att den södra sidan har blivit lite av en skuggsida, som har nedprioriterats både när det gäller kollektivtrafik och när det gäller vägar och arbetsmarknad.

Här tror jag att det finns en stor möjlighet i den så kallade Stockholmsbågen, det vill säga att man från Tyresö till Täby ska kunna röra sig med en BRT-lösning, alltså snabba, smarta bussar som gör att man snabbt kan ta sig mellan olika regionala centrum.

Därför är min fråga till statsrådet hur direktiven till åtgärdsplaneringen ser ut och hur den beaktar behovet av fungerande arbetsmarknadsregioner.

Anf. 101 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Tack, Mathias Tegnér, för frågan! Detta är en av de bärande frågorna både i infrastrukturpropositionen och i direktiven till åtgärdsplanering, det vill säga att skapa fungerande arbetsmarknadsregioner och fungerande pendlingsmöjligheter, jämte ett antal andra faktorer som godsframkomlighet, gränsöverskridande, klimat och bostadsbyggande, för att nämna några. Hur sedan Trafikverket väljer att prioritera olika objekt är en senare fråga. Den politiska hanteringen blir ytterligare en senare fråga. Men att förbättra pendlingsmöjligheter är definitivt en viktig bärande del i direktiven till Trafikverket.

Anf. 102 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Jag vill bara poängtera vikten av kollektivtrafiken just när det gäller att binda ihop Stockholmsregionen och skapa fungerande arbetsmarknader. Sedan tror jag i det specifika fallet att Stockholmsbågen från Tyresö till Täby är väldigt viktig. Men det jag egentligen vill lyfta fram är just behovet av kollektivtrafik i Stockholmsregionen för att skapa en fungerande arbetsmarknad över hela Stockholm.

Anf. 103 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Kollektivtrafik är ju inte statens ansvar, utan det är i det här fallet Stockholms läns landsting som har ansvar för fungerande kollektivtrafik i hela länet och att binda samman länets olika delar. Det är också viktigt att framhålla att ju mer man kan samla sig kring gemensamma prioriteringar regionalt, desto lättare är det att komma fram med bra prioriteringar i nästa steg. Det är väl möjligen ett medskick: Den lokala och regionala nivån har en oerhört viktig roll att spela här.

Välfärdsutredningens och Skolkommissionens förslag om friskolor

Anf. 104 ERIK BENGZBOE (M):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Anna Ekström.

Valfriheten i skolan och rätten att välja skola är här för att stanna. Det kan vi slå fast efter att ha läst Skolkommissionens uttalande i dag, och det är självfallet något som Moderaterna välkomnar. För att se till att vi ändå ökar möjligheten att bryta segregation och komma loss från en destruktiv bostadssegregation föreslår också Skolkommissionen att ett aktivt skolval införs, något som också välkomnas av Moderaterna och som vi tidigare har föreslagit i den här kammaren.

Alldeles för lång tid har svensk skoldebatt lamslagits av en diskussion om bra skolors vara eller icke-vara. Det vore nu glädjande om vi kunde lägga det bakom oss. Därför är min fråga till statsrådet Anna Ekström: Avser regeringen att nu slänga Välfärdsutredningen i papperskorgen och i stället ansluta sig till Skolkommissionens förslag och därmed garantera att bra friskolor får fortsätta verka i Sverige?

(Applåder)

Anf. 105 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag har, precis som uppenbarligen Erik Bengtzboe, noga studerat Skolkommissionens digra betänkande. Jag har faktiskt inte hittat något avsnitt i det betänkandet som tar avstånd från den välfärdsutredning som Erik Bengtzboe både i dag och tidigare har tagit avstånd från. Välfärdsutredningen är en sak; Skolkommissionen är en annan.

Vi bereder just nu Välfärdsutredningens förslag i Regeringskansliet. Jag kan inte här ge något besked om hur vi kommer att gå vidare med den saken. Den hör heller inte till mitt ansvarsområde.

Vad jag däremot kan ge besked om är att det för regeringens del är väldigt viktigt att den svenska skolan är en skola där fokus ligger på elevernas kunskap och bildning. Huvudsyftet för den svenska skolan ska vara att säkerställa att elever lär sig mycket, och kunskap och bildning ska stå i centrum. Då ser vi problem med en skola som bygger på att syftet är att

skapa vinst. Detta är något som regeringen har diskuterat och kommer att fortsätta diskutera oavsett Skolkommissionens förslag.

Prot. 2016/17:97
20 april

Anf. 106 ERIK BENGTZBOE (M):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret, även jag samtidigt får konstatera att det var något av ett icke-svar. Å ena sidan säger regeringen att man ska ägna den framtida diskussionen åt att fokusera på kvalitet och hur vi stärker kvaliteten i svensk skola. Å andra sidan bedriver man via Valfärdsutredningen en hetsjakt på de skolor i Sverige som kanske fungerar allra bäst. Det vore välkommet, åtminstone mot bakgrund av Skolkommissionens uttalande i dag, att man kunde lämna beskedet om att de hundratusentals föräldrar som har barn i friskolor inte behöver leta ny skola.

Frågestund

Anf. 107 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! I det som Skolkommissionen uttalar sägs tydligt att vi har en valfrihet i svensk skola, och den ska vi ha kvar. Vi har en mångfald i svensk skola, och den ska vi ha kvar. Men att därav dra slutsatsen att vi måste ha exakt det system vi har i dag med exakt de etableringsregler och exakt de regler för fritt skolval som i dag gäller är att gå lite för långt.

Vi har glädje av att studera Skolkommissionens ganska övergripande förslag och i stället fokusera på kunskap och bildning, inte vinstjakt.

Anf. 108 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Med detta är dagens frågestund avslutad. Jag får tacka statsråden och de ledamöter som har deltagit i den.

§ 8 (forts. från § 6) **Unga lagöverträdare** (forts. JuU21)

Unga lagöverträdare

Anf. 109 ROGER HADDAD (L) replik:

Herr talman! Socialdemokraten Helene Petersson i Stockaryd påstod att Liberalerna hade sagt att ni inte gör något mot unga lagöverträdare. Det är inte korrekt.

Jag kommenterade ett antal åtgärder, som jourdomstolar för att snabbare och effektivare lagföra unga, och vi pekade också på den gamla påföljdsutredningen, som helt korrekt tog upp frågan om kontaktskyldighet och ungdomsövervakning, som regeringen nu tittar på igen. Men vår kritik, som jag vidhåller, är att ni i dag, när kammaren om ungefär en timme ska fatta beslut, kommer att reservera er mot utskottsmajoriteten när det gäller att se över den så kallade ungdomsrabatten för unga lagöverträdare mellan 18 och 21 år.

I mitt anförande frågade jag också om hur det kan komma sig att Socialdemokraterna å ena sidan säger att man vill avslå detta på grund av att det sker ett arbete i Regeringskansliet samtidigt som man å andra sidan hänvisar till ett uttalande från statsministern om att det ska ses över, men jag fick aldrig några svar i repliker med Socialdemokraterna. Här måste vi få förtydliganden av Helene Petersson i Stockaryd och Socialdemokraterna.

Anf. 110 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik:

Herr talman! Om Roger Haddad hade läst våra reservationer ordentligt hade han sett att det står att vi reserverar oss på grund av att det pågår ett arbete. Vi tar inte ställning till sakfrågan.

Det kan tänkas att jag är extra formalistisk efter tolv år i konstitutionsutskottet. Ett tillkännagivande innebär att man vill att regeringen ska göra något. Det är ett önskemål, en beställning, från riksdagens sida till regeringen. Vi tycker att ett tillkännagivande är totalt onödigt när arbetet redan är på gång.

Anf. 111 ROGER HADDAD (L) replik:

Herr talman! Jag delar inte den verklighetsbilden. Uppenbarligen pågår inget arbete när det gäller översyn av straffskalorna för unga lagöverträdare som är 18–21 år. Det är väl därför statsminister Stefan Löfven vid ett besök i Nordstan i Göteborg sa i medierna att regeringen vill förändra straffrabatten för ungdomar.

Jag tycker att vårt yrkande håller. Där står det att en översyn ska genomföras. Vi skriver inte att straffskalorna ska avvecklas helt eller trappas ned. Det kan vi tycka som enskilda partier, men just förslaget som ni i dag yrkar avslag på handlar om en översyn av den så kallade straffrabatten för unga lagöverträdare.

Ni måste bestämma er. Antingen pågår det ett arbete i Regeringskansliet, eller också gör det inte det.

Jag har mycket noggrant läst er reservation i betänkandet. Ni hänvisar till ett uttalande som statsministern har gjort i medierna, inte till ett pågående uppdrag i Regeringskansliet. Det är stor skillnad mellan ett formellt, officiellt regeringsbeslut och ett muntligt uttalande. Jag hoppas att Helene Petersson håller med om det. Påstår Helene Petersson att det statsministern är ute efter redan pågår i Regeringskansliet?

Anf. 112 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik:

Herr talman! Ett arbete pågår.

När vi kom till makten 2014 fanns Påföljdsutredningen. Regeringen började titta på förslagen punkt för punkt. Redan i november–december 2014 kom en proposition. Regeringen plockade fram vissa av de förslag som hade förberetts av den förra regeringen, där Roger Haddads parti ingick, och de kunde sättas i verket fort.

Sedan har regeringen även tittat på andra frågor. När det gäller straffrabatten har det funnits en viss tveksamhet. Är det bra att genomföra förslagen? Samtidigt var Påföljdsutredningen tydlig med att förslagen borde införas.

Precis som med de andra förslagen om ungdomspåföljderna ser vi att det har gått fem år. Det går inte att anta Påföljdsutredningens förslag rakt av. De måste kompletteras. Det är vad statsministern har gett uttryck för.

Det ena direktivet har redan hunnit komma. Detta får man gå vidare med. Hur långt man har kommit med skrivningen av det andra direktivet vet inte jag heller, men jag är fullständigt övertygad om att statsministern inte går ut med något utan att det pågår ett arbete.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

Försvarsutskottets betänkande 2016/17:FöU7
Samhällets krisberedskap
föredrogs.

*Samhällets
krisberedskap*

Anf. 113 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Vi ska nu debattera ett antal förslag från allmänna motionstiden som behandlar samhällets krisberedskap.

Efter det att kalla kriget tog slut och Warszawapakten upplöstes 1991 började vi i Sverige sakta men säkert att avveckla det civila försvaret, och det som kallades för totalförsvarsplanering upphörde.

Nu, herr talman, befinner vi oss i en tid då inte ens för svenskt vidkommande möjligheten av ett krig kan uteslutas, inte ens på kort sikt. Det är mot bakgrund av detta som sedan några år tillbaka planerna på att återuppbygga civilförsvaret blivit alltmer konkreta. Vi har även sett en början till en totalförsvarsplanering.

Under 90-talet och det tidiga 00-talet, när kriget ansågs omöjligt, blev det bara krisen som blev kvar. Det förklarar rubriken på betänkandet: *Samhällets krisberedskap*.

Det är viktigt att komma ihåg att ett krig i modern tid mellan teknologiskt högstående parter är den värsta kris som något land kan råka ut för. Därför är jag övertygad om, herr talman, att begreppen civilt försvar och totalförsvar återigen kommer att användas i rubriker för betänkanden av det här slaget och för förslag av den typ som nu kommer att behandlas.

Det finns ett tillkännagivande från ett enigt försvarsutskott om att regeringen måste se över våra sjukvårdsresurser i anledning av extraordinära händelser. Bakgrunden till detta tillkännagivande är att nu under djupaste fred, och även när det inte har funnits krissituationer, har flera sjukhus haft ett sådant tryck på sig att de har behövt gå upp i stabsläge. Det är en oroande signal som gör att utskottet ställer sig frågan vad som händer med vårt sjukvårdssystem om en extraordinär händelse inträffar. Detta har, herr talman, dessvärre alldeles nyligen aktualiserats i anledning av det fruktansvärda terrorattentatet som inträffade för snart två veckor sedan i Stockholms city. Det understryker betydelsen av att regeringen nu gör en översyn av sjukvårdssystemet.

Alliansen har tre reservationer. Den första handlar om krisberedskapen i våra länsstyrelser, det vill säga våra regionala statliga representanter. Här handlar det om att man på många håll och under lång tid inte övat för krissituationer. För några år sedan när det brann i skogarna i Västmanland var det första gången på mycket lång tid som en länsstyrelse fick kliva in och ta över ett räddningsledarskap i en svår situation. Det visar på ett behov av övning bland våra länsstyrelser.

Den andra reservationen gäller skydd av samhällsviktig infrastruktur. Där är bakgrunden till motionen det problem som har funnits med infrastrukturen i Sverige de senaste åren. Det handlar om möjligt sabotage av en stor telemast i Västra Götaland. Det handlar om att vid flera tillfällen har inrikestrafiken inom flyget stoppats till följd av olika kommunikations- och it-problem.

Det är viktigt att Sverige är robust och att vårt samhälle och den kritiska delen av vår infrastruktur också tål påfrestningar. Därför menar vi från Alliansens sida att regeringen nu bör se över situationen och se på vilket sätt som skyddet kan stärkas.

Den tredje reservationen handlar om livsmedelsförsörjningen. Sverige importerar i dag mer livsmedel än vad vi själva producerar. Det innebär risker med avseende på det som kallas försörjningssäkerhet, nämligen möjligheten att ställa mat på bordet i hela vårt land i händelse av kris eller krig.

Det är inte bara så att den svenska livsmedelsproduktionen minskar. Dessutom är de enskilda hushållens beredskap när det kommer till livsmedel ganska begränsad. Därför är det viktigt, herr talman, att regeringen nu ser på hur försörjningssäkerheten kan förbättras. Det är väl i sammanhanget lite pikant att just under den punkten har också vice ordföranden i försvarsutskottet Åsa Lindestam själv väckt en motion i ungefär samma riktning, men dessvärre har Socialdemokraterna inte ställt sig bakom motionen när utskottet har behandlat förslagen. Det är tråkigt. Annars hade vi också på den punkten kunnat ge regeringen ett viktigt uppdrag.

Herr talman! För tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation nr 2.

Anf. 114 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen på punkt 18, reservation 11.

Vi har att debattera samhällets krisberedskap, ett ämne som aldrig varit så aktuellt som det är nu. När extraordinära händelser inträffar ser vi att samhällets förmåga till rätt krisberedskap är avgörande för vilka konsekvenser händelserna får. Vårt samhälle är aldrig robustare än vår krisberedskap är.

Därför vill jag börja med att tacka alla som ryckte ut i samband med det tragiska attentatet på Drottninggatan här i Stockholm för drygt en vecka sedan. Ni professionella människor som så självklart griper er an era arbetsuppgifter i en krissituation, många gånger med risk för er egen säkerhet, är alla beundransvärda. Era insatser är helt avgörande för vilka konsekvenser en sådan extraordinär händelse får.

Betänkandet innehåller hela 60 motioner och hela 21 reservationer. Det visar väl det stora engagemanget för ämnet. Dessutom innehåller det ett tillkännagivande till regeringen. Regeringen bör göra en översyn av de konsekvenser som den resursbrist som lett till stabsläge vid flera sjukhus har inneburit. Trots att det inte finns ett bra, fungerande system för inrapportering har resursbristen inneburit att stabsläge införts vid många tillfällen utan att extraordinär händelse inträffat.

Om vi redan under en vanlig vecka kan se stabsläge på våra sjukhus, vad finns det då för resurser om en stor olycka eller annan extraordinär händelse skulle inträffa? Vad innebär det för alla dem som arbetar på våra sjukhus att arbetsbelastningen är så tuff att verksamheterna sätts i stabsläge vanliga veckor?

Att arbeta i verksamheter med stabsläge innebär att man arbetar med sämre resurser och tvingas prioritera tufft. Varje beslut kan få konsekvenser på ett helt annat sätt än en vanlig arbetsdag. Detta måste regeringen göra en översyn av.

Jag tycker att det är skrämmande att regeringen inte valt att ta tag i den här utmaningen i stället för att koncentrera sig på debatten om vinster i välfärden. Det är fungerande primärvård som avlastar den akuta sjukvården då det behövs. Ingen privat vårdcentral får mer i ersättning än den offentliga vården; ändå är det här man lägger det politiska engagemanget i stället för på de samhällsfarliga köerna. Varje vårdcentral med köer innebär en ökad belastning för akutsjukvården och en risk för stabsläge. Det är en farlig politisk prioritering i debatten av vår regering och dess vänsterpartistiska stödparti.

Vi behöver på nästan alla områden förstärka vår krisberedskap. Bara genom att i fredstid och utan att samhället är utsatt för extraordinär händelse ha en bra beredskap har vi också i kris och krig en förmåga att växla upp insatser och resurser.

Vi behöver tydligare mål och planer för olika typer av hot och kriser som ett modernt samhälle kan utsättas för.

Vi behöver bättre ta till vara den erfarenhet som finns från utvärderingen av de stora kriser och extraordinära händelser som inträffat i Sverige. Erfarenheten från den stora Västmanlandsbranden visade att hur robust beredskapen är inte bara handlar om resurser. Det handlar om ledarskap – att det finns ett starkt ledarskap men också att ledarskapet har mandat att ta beslut och att besluten verkställs snabbt och effektivt.

Jag hade förra veckan möjlighet att besöka den italienska motsvarigheten till MSB. Det är en organisation som är van vid både jordskalv och vulkanutbrott även om de inte inträffar varje år.

Det tydliga budskapet från denna organisation var att den som har ansvar för krisberedskapen också ska ha fullt mandat att besluta om insatser. Inga beslut får hamna mellan stolarna, och alla samhällets viktiga funktioner ska finnas med vid beslutsbordet. Här var till och med kriminalvården representerad. Dessutom hade man ett starkt civilt engagemang, och människor var ofta väldigt medvetna att katastrofen kan vara alldeles runt hörnet.

MSB har också efter Salabranden tydligt satt upp handlingskraft som en viktig egenskap på ett sätt som man inte gjorde tidigare. Det får inte finnas en kultur där man kan komma undan ansvar om man är passiv. Även om vissa beslut i en kris eller ett krig blir mindre bra måste det hela tiden finnas handlingskraft så att handlingar sätts in i tid. Samarbete måste fungera, och dolda maktstrider får inte påverka utfallet av en kris.

Vidare vill vi se mer av organisationsutveckling och mindre av korta projekt i våra organisationer. Det måste finnas en kontinuerlig utveckling av verksamheten, och den får inte avstanna för att projektpengarna tar slut.

Att öva krisberedskap är en viktig och värdefull del i att lära sig var svagheter och utvecklingsbehov finns. Det är något vi behöver göra mer av. Övningarna synliggör också behovet av att vi alla tar ansvar för och tänker på att vara förberedda i händelse av kris eller krig.

Det finns en fara i att vara ett välfungerande land med låg nivå av hot vad avser naturkatastrofer och att dessutom vara ett land som haft lyckan att inte vara i krig på 200 år. Vi har en befolkning som är rätt så ovan vid extraordinära händelser.

Det innebär dock inte att människor är oengagerade. Tvärtom kan vi se att engagemanget är stort från många håll då tragedier ändå drabbar oss. Men vi behöver bättre organisera och ta till vara den kraft som finns i det

personliga engagemanget. Fler behöver tydligt veta var och med vad man kan hjälpa till om det behövs.

Här behöver länsstyrelserna bättre och effektivare se till att resurserna utnyttjas på rätt sätt. Det finns ett arbete att göra för att befolkningen ska ha både den kunskap som behövs och den medvetenhet som behövs. Ett lands krisberedskap är aldrig starkare än den civila befolkningens förmåga och engagemang. Detta gäller givetvis också andra hot som kan uppkomma i ett modernt, öppet samhälle.

Att människor har förmåga att kritiskt granska och ta till sig den information som sprids är avgörande. Hur robusta våra informationssystem än är och hur bra våra fria medier än fungerar kan vi ändå aldrig helt skydda oss mot påverkansattacker. Om då en stor del av vår befolkning faktiskt har förmåga att inte tro på allt som förmedlas är det egentligen det bästa skyddet mot påverkansattacker.

Detta är något som vi måste börja med redan i skolan. Svensk skola är rätt bra på detta, men vi kan givetvis göra mer. Kanske borde krisberedskapsutbildning finnas på schemat på samma sätt som andra viktiga ämnen.

Vår infrastruktur är på samma sätt som vår övriga kommunikation betydelsefull att skydda och bevaka. Att mycket av vår mat och andra livsnödvändiga förnödenheter produceras långt ifrån oss har sina risker. Vi lever mycket i ett "just in time"-samhälle, där varor bara under en kort tid finns i butiker i närheten av oss och där stora centrallager och containrar på världshaven till stor del är avgörande för nästa veckas tillgång till mat. Detta innebär självklart en risk, en risk som vi på bästa sätt måste minska. Vi behöver se över hur vi kan göra våra transporter och vår infrastruktur mindre sårbara.

Vi är glada för den krisberedskapsvecka som planeras den 8–14 maj och hoppas att den i så många kommuner som möjligt ska bli en väckarklocka för både kommun och medborgare om det viktiga ämnet krisberedskap.

Anf. 115 ROGER RICHTOFF (SD):

Herr talman! Jag ska lägga lite av en ny vinkling på det här ämnet i dag. Mikael Jansson kommer sedan att tala om andra delar i krisberedskapen som vi menar är nödvändiga – livsmedelsförsörjning, drivmedelsförsörjning, lagring och så vidare.

Vi debatterar krisberedskapen, men jag känner en viss oro. Förra gången debatterade vi försvaret. Flera av er har sagt att nu, med tanke på läget i Ryssland, måste vi höja försvaret och bygga upp ett nytt och starkare försvar. Inte som det såg ut som förut, dock – det krävs hundratals miljarder, möjligtvis, innan vi är där igen.

Det är detta som oroar mig: Vi har hela tiden hävdats att man måste ha ett starkt försvar över tiden. Vi kan diskutera nivån på det. Det gäller både civilt och militärt försvar. Det är väl ändå inte så att vi om det skulle bli lugnare i Ryssland ska radera allt igen. Vi tänker inte bryta ned det som byggs upp på Gotland, hoppas jag, utan som vi har sagt bibehålla ett starkt försvar över tiden. Nivån kan vi resonera om.

Med det sagt ska jag gå över till krisberedskapen. Jag tycker att det inom ramen för detta handlar om en kris inom landet. Det såg vi häromda-

gen på Drottninggatan. Det finns i våra utanförskapsområden, som de kallas. De som lider mest av detta är de som bor i dessa områden. De är alldeles förtvivlade över bilbränder, och polisen kan inte komma in. Möjligtvis kan de komma in om de är tillräckligt starka. Blåljuspersonal utsätts för stenkastning och så vidare. Vem tar ansvar? Ja, ni har inte tagit särskilt mycket ansvar tidigare, enligt vår uppfattning.

Det största hotet mot Sveriges säkerhet i dag finns inom landet. Varje dag uppstår kriser överallt. Varför, herr talman, måste det ske ett terrordåd för att man ska se över möjligheten att kriminalisera deltagande i terrororganisationer? Varför måste det krävas ett terrordåd för detta? Svara på det! Hur långt ska det behöva gå innan politikerna tar sitt ansvar? Detta är politikernas fel, inte invandrarnas.

Den 3 april tog Per Ossmer, Sverigedemokraterna, upp frågan om potentiella terrorattentat med fordon och vad Stockholms stads styrelse har gjort för att förhindra någonting sådant i Stockholm – några dagar innan. Det miljöpartistiska trafikborgarrådet Daniel Helldén säger – och detta finns på videoinspelning – att det är polisen och Säpo som ansvarar för förebyggande åtgärder. Detta hänvisar miljöpartisten till och säger att trafikkontoret inte har kompetens att behandla dessa frågor. Det är väl så att *han* inte har kompetens.

I dag hör vi på nyheterna att Stockholms stad ska sätta upp fler och tyngre hinder för att förhindra att sådana här saker upprepas. Reaktionen kommer alltså efteråt, och några förebyggande åtgärder vidtas inte. Varför gör vi så här? Hur många terrordåd till ska miljöpartisterna klara av innan ni börjar förstå att ni måste verka innan, proaktivt?

Miljöpartiet har konsekvent motarbetat Säkerhetspolisens arbete mot terrorism. Jag har många exempel på detta som jag är beredd att läsa upp här lite senare.

Hade utvisningarna skett så som vi har föreslagit hade det senaste dådet inte skett, får man förmoda; det kan ju hända ändå. Men flera av dessa brott – morderna på Ikea, det senaste terrordådet – har ju begåtts av personer som inte har rätt att vara i landet. Nu ropar Miljöpartiet på fotboja och kritiserar hårt för det i tidningarna i dag. Nu kommer de mörka krafterna fram igen! Då grät man över gränskontroller, och nu vill man ha fotboja. Det kan ändra sig fort!

Siffrorna varierar, men det är väl mellan 4 000 och 12 500 som har avvikit – var finns de? Det vet vi inte. Varför vet vi inte det? Man skickar ett brev och talar om att de inte ska vara i landet. Och vad har ni gjort? 50 kronor för ett tandläkarbesök och fri skolgång; barnen ska ju gå i skolan. Men man har ingen skyldighet att tala om att han inte får vara i landet. Han är illegal – han ska ut.

Nu låter det annorlunda, eller hur? Nu har sådana här saker hänt. Hur många till ska hända innan ni går på den linje som vi förespråkar? De som är ett hot mot Sveriges säkerhet ska förvaras och utvisas. Hur svårt kan det vara?

Detta är vårt ansvar – att i första hand skydda den svenska befolkningen. Nu är det dags att ta det ansvaret och inte feiga ur, som ni gör, för att ni är rädda för vad som ska stå i Aftonbladet och Expressen i morgon. Nu gäller det att sätta ned foten ordentligt!

Vi kan väl ta en centerpartist också så att det blir lite rättvist, herr talman. Den 16 december 2012: En naturlig konsekvens för den som tror på

allas lika värde är att öppna gränserna. Alla begränsande regler kring invandring slopas, så man 2012. Är detta att ta ansvar? I dag låter det anorlunda, eller hur? Det finns inte en centerpartist som skulle komma upp här och säga samma sak. För nu har det hänt terrordåd, och då ansluter man sig mer och mer till den politik som vi för, har fört och har lagt förslag till. Men vi tycker att det är bra att ni ändrar er i detta stycke.

Herr talman! Statsministern säger efter det senaste terrordådet: Vi måste hålla samman i Sverige; sammanhållning är viktigt. Visst är det så? Vi alla här ska hålla samman och ena oss. Sedan säger han, eller tänker: Javisst ja, kanske 1 ½ väljare röstade ju fel. Dem samarbetar vi inte med. Här i kammaren skulle det aldrig falla oss in att samarbeta med Sverigedemokraterna. Det säger många av er också.

Hur ser ni på demokratin egentligen? Vilka signaler skickar ni ut i samhället när det gäller sammanhållning? Ni visar förakt för kanske 1 ½ väljare genom att inte vilja samarbeta med mig, som representerar dem i förvarsfrågor och annat. Hur tänker ni? Hur är er demokratisyn egentligen? Hur mycket är den värd?

Herr talman! Jag tror att en politiker måste våga vidta åtgärder i förebyggande syfte. Jag tycker att sammanhållningen borde vara starkare mellan oss så vi i alla fall kan resonera om det som vi inte kommer överens om och inte utestänger stora delar av den demokratiskt valda församlingen. Här tycker jag att ni ska skärpa er!

Statsministern, den förra och den nuvarande, ska enligt vår uppfattning representera hela folket, lite statsmannalikt, och inte stänga ute en stor del. Sammanhållning ska vi ha i Sverige, men inte med dem. Det är precis det han säger och gör.

Jag tror att det har med karaktärsdragen att göra, herr talman. Jag tror egentligen att politikerna som har varit här nu är för fega för att stå upp och vidta de åtgärder som är nödvändiga för säkerheten i Sverige. Det tror jag beror på att ni är livrädda för vad som kommer att stå i tidningarna i morgon. Hur kommer ni att bli uthängda?

Jag tror att detta är direkt skadligt, och fortsätter ni på detta sätt borde ni med tanke på det som hänt även på detta område komma upp hit och be svenska folket om ursäkt för er uraktlåtenhet att handla. Och ni som har deltagit i dessa beslut borde avgå.

I detta anförande instämde Mikael Jansson och Crister Spets (båda SD).

Anf. 116 ALLAN WIDMAN (L) replik:

Herr talman! Det är något av en prestation att under nästan åtta minuter inte på något sätt beröra det område som detta betänkande handlar om, nämligen samhällets krisberedskap. Däremot har Roger Richtoff gjort en stor exposé över en lång rad av riksdagens utskott – socialförsäkringsutskottet, justitieutskottet och mycket annat – och deras frågor.

Sedan säger Roger Richtoff att han tycker att sammanhållningen är för dålig, och han förundras över att Sverigedemokraterna inte i större utsträckning omfamnas av de övriga partierna. Men sekunden senare, herr talman, hemfaller han åt ett språkbruk som jag reagerar mycket starkt över när det används i kammaren. Han talar om att hans kollegor är fega och att de bör skämmas.

Vid ett tidigare tillfälle har han sagt att vi enskilda ledamöter borde gå upp i talarstolen och be det svenska folket om ursäkt. Jag vill bara göra det enkla påpekandet för Roger Richtoff att det inte går att attackera, kritisera och belacka sina politiska kollegor den ena sekunden och i nästa sekund tro att Sverigedemokraterna kommer att omfamnas.

Herr talman! Jag ger gärna erkännandet att från tid till annan har Sverigedemokraterna lagt fram förslag som är välavvägda och sakliga och förhoppningsvis också i delar effektiva. Men det finns samtidigt en grundläggande ton i partiet, inte minst genom Roger Richtoff, som åtminstone för min personliga del utesluter all form av samarbete.

Anf. 117 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Jag hade inte förväntat mig något annat än ett sådant svar av Liberalerna. Detta svar, herr talman, gav ju ledamoten redan före anförandet. Redan innan jag höll anförandet om försvaret hörde vi samma sak. Vi har hört partiledaren säga: Vi kommer aldrig att prata med Sverigedemokraterna. Vi kan backa ett år till innan jag hade sagt ett ord här i kammaren. Så småningom blir man förtjänt av det här.

Jag förstår att Allan Widman inte känner något som helst ansvar för den utveckling som har skett i Sverige. Ullenhag skickade ni till Jordanien, för det gick inte att ha kvar honom i Sverige. Han var Sveriges svar på Bagdad Bob, ungefär. Det är sant! Han kom med lögner och myter och menade att det egentligen inte fanns några problem. Det var ni ansvariga för. Ni satt i regeringsställning. Men det är borta.

Vi som kritiserar det hela nu kallas för rasister och främlingsfientliga. Och nu förväntar du dig ett tonläge med ödmjukhet, förmodar jag. Glöm det, Allan Widman, glöm det!

Det är slut med det nu. Nu ska ni ta ansvar. Ni har varit fega, och ni lämnar över problemställningen. Ni ser inte att det är kris i Sverige. Krisberedskapen höjs. Sjukhusen tar hand om skadade och sårade på grund av er politik. Det har med krisberedskap att göra. Som jag sa har vi delat upp det hela, och Mikael Jansson kommer att ta de vanliga frågorna. Att det inte passar Allan Widman gör mig inte sömnlös.

Anf. 118 ALLAN WIDMAN (L) replik:

Herr talman! Nej, jag förväntar mig inte någon ödmjukhet, Roger Richtoff. Jag förväntar mig saklighet. Problemet med er politik är att ni systematiskt – inte öppet och uttryckligt men systematiskt – misstänkliggör en stor del av de människor som befinner sig i Sverige och som har kommit till Sverige under de senaste decennierna.

Du säger inte detta i talarstolen. Du säger tvärtom – att det inte är invandrarnas fel och inte migranternas fel. Men i grund och botten går hela er politik ut på det systematiska misstänkliggörandet. Men det, herr talman, vågar Roger Richtoff aldrig fullt ut uttala i den här talarstolen.

Detta förhållande och ett antal andra saker som jag måste lägga till som handlar om synen på Ryssland och den politiska utvecklingen där och som handlar om Sverigedemokraternas ovilja att medverka till sanktioner när detta land annekterar land i Ukraina och Krim – allt detta sammantaget, herr talman, inger inte på något sätt förtroende. Jag bedömer att det inte kan ligga till grund för något ansvarsfullt styre av det här landet.

Herr talman! Därför kommer jag inte att omfamna Sverigedemokraterna.
(Applåder)

Anf. 119 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Systematiskt yttrande, säger Allan Widman. Det blir inte bättre, Allan Widman. Det kommer inte att bli bättre för att du står och hittar på och ljuger om att vi inte skulle ha stött sanktionerna mot Putin. Det blir inte bättre för att du ljuger.

Jag har lämnat över en lista på hur vi har röstat i EU till Centerpartiet. Har du läst den? Gör det! Ingenting av det du säger är sant. Det går inte längre. Det gick bra innan vi kom in här, men i dag måste du ha mer fakta när du påstår saker och ting. Du har varit med och raserat det svenska försvaret. Du har raserat det civila försvaret. Du bröt sönder systemen. Var är ditt ansvar för det?

När jag säger till dig att du borde ta och be svenska folket om ursäkt tycker du att jag är oförskämd. Så kan man visst inte säga till dig. Björklund har kallat oss för rasister och främlingsfientliga. Tycker du att vi är det? Det säger din partiledare – en gammal officerskollega till mig. Så uttryckte han sig inte när vi träffades på den tiden, och inte heller i dag när vi träffas utanför kammaren. Men här i kammaren umgås han inte, för vi är ju rasister.

Det här duger inte, Liberalerna. Det duger inte att ha den argumentation som ni har och sedan tro att ni ska bemötas med vänskap och att vi ska betrakta er respektfullt och med artighet när ni står och kastar ord som rasister tillbaka. Det är slut med det nu, Allan Widman. Ta ditt ansvar och be svenska folket om ursäkt för vad ni har ställt till med!

Anf. 120 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Socialstyrelsen gör många bedömningar. En risk- och sårbarhetsanalys visar att närmare hälften av alla landsting inte ens har analyserat vilka resurser som krävs för att kunna hantera en extraordinär händelse. Ett exempel på en sådan händelse är en terroristattack.

Fler än hälften av Sveriges landsting saknar rutiner för hur man ska fråga efter eller ta emot förstärkningsresurser från andra landsting eller nationellt. Ca 30 procent av landstingen saknar avtal med annan aktör om förstärkningsresurser. Det kan leda till fördröjningar och osäkerhet och till ineffektivitet vid hastigt uppkomna och akuta behov. Det här är allvarligt. Det är viktiga frågor för den grundläggande krisberedskapshanteringen i vårt samhälle.

En god krisberedskap kräver såväl planering som övning och samverkan. Att så många som drygt en tredjedel av landstingen bedömer att deras planering för utbildning och övning är otillräcklig lämnar frågetecknen för var vi står. Inte nog med att utbildnings- och övningsplanerna är otillräckliga; de övningar som ändå genomförs visar på stora utmaningar för sjukvården vid stora skadeutfall orsakade av exempelvis terrorism.

Hur den katastrofmedicinska kapaciteten hade sett ut i Stockholm vid ett större skadeutfall och ännu fler döda kan vi inte veta. Däremot visar en scenarioanalys som MSB har gjort av ett terroristattentat i centrala Stockholm med stort skadeutfall att hälso- och sjukvården skulle bli mycket hårt belastad under hanteringen av händelsen. Det handlar om förmågan inom

sjukvården när det gäller att prioritera och ta hand om skadade personer, inklusive att frigöra vårdplatser, behovet av specialistkompetens på kort och lång sikt, att säkra tillgången till blod, helikoptertransporter med mera. Allt detta är kritiskt.

Socialstyrelsen har informerat om fler scenarioanalyser och övningar, inte minst en där sju landsting på regional nivå berörs. Det handlar om en svår tågolycka med många skadade och brännskadade patienter. Slutsatserna av detta är jätteviktiga att ta med oss i det fortsatta arbetet när det gäller hur vi ska dimensionera vår totala krisberedskap i Sverige.

Det handlar också om hur vi jobbar med dokumentation och lägesbeskrivningar, kommunikation och terminologi, mobilisering och dirigeringsresurser, fördelningsstrategi och gränssättande kapacitet. Det visar på behovet av att utveckla den nationella samordningen och hur vi övnings-tekniskt ska jobba vidare för att bli ännu mer stringenta och duktiga.

Krisberedskap utgår ifrån en ansvarsprincip: Den som har ansvar för den ordinarie verksamheten ska också ha det under mer extraordinära händelser och kriser. Det handlar om ansvar för att vidta de åtgärder som krävs för att förebygga, motstå, hantera, återställa och lära från olyckor och kriser. Alla aktörer i samhället ska inom sina respektive ansvarsområden se till att krisberedskapsarbetet utvecklas.

MSB lyfter fram fem utvecklingsområden för att stärka krisberedskapen. Det gäller bland annat att krisberedskap och civilt försvar behöver prioriteras högre och att kunskapen om varandras roller och ansvar inom krisberedskapen behöver öka. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser behöver utvecklas rejält. Det nämns även att man ska kunna ha dimensionerande scenarier som kan komplettera och utveckla krisberedskapen. Och det ställs tydliga krav på våra samhällsviktiga verksamheter.

Ett exempel på en av de många sårbarheter som vi ser, som också dokumenteras i det arbete som utförs på ett mycket gott sätt, är detta: År 2015 hade hälften av befolkningen inte gjort några praktiska förberedelser för att kunna möta ett långvarigt elavbrott. Frågan är hur många det är som har gjort det i dag. Hur många har reflekterat över vilka konsekvenser ett långvarigt elavbrott skulle få för den enskilde men också för invånarna i en by eller i en kommun, för anställda och företagsledare i ett företag eller för samhällets service?

Detta hör ihop med den påbörjade totalförsvarsplaneringen, som är en viktig grundpelare för det långsiktiga arbetet med att stärka krisberedskapen i Sverige. Hur vi hanterar de dagliga utmaningarna är av avgörande betydelse för hur vi ska kunna hantera de långsiktiga. Det handlar också om hur vi tillsammans kan skapa en målbild för att öka vår samlade förmåga.

Utmaningarna är dock avsevärda. Det är slimmade och icke redundanta organisationer. Det är få nyckelfunktioner och befattningar i arbetet med dessa frågor, vilket gör att det är ännu mer sårbart. I nuläget kan det vara svårt att skala upp verksamheten för att möta en kris och också att dimensionera utifrån olika nivåer.

Det har funnits statliga pengar i flera år för att uppmuntra och inspirera det lokala och regionala krisberedskapsarbetet. SKL och staten har gjort avtal där man pekat ut riktningen framåt för hur det här ska bli. Nu står vi snart inför en ny överenskommelse mellan staten och SKL.

Man kan se hur det ser ut i landsting och kommuner. Vi vet att det finns mycket mer att ta i och jobba med för att prioritera upp dessa frågor i det samlade politiska ledarskapet. För det är inte riktigt så i alla kommuner. Man har tagit emot resurser. Man har jobbat en del. Men kanske behöver erfarenheter från händelser tas om hand för att man ska bli ännu mer fokuserad i dessa frågor. Det handlar också om hur vi ska stärka kommunikationen lokalt mellan kommuner och inom kommuner samt regionalt mellan kommuner, landsting och län.

Här finns det sådant som är viktigt för att man ska uppnå ännu mer tryck i dessa frågor och också stärka krisberedskapsarbetet. Det handlar om frågan om säker kommunikation. Ofta överlämnar man hemlig information i kuvert till varandra mellan stat och kommun. Det kan handla om skyddsobjekt. Det kan handla om andra frågor. Det handlar också om hur det kommande beslutet om 700-megahertzbandet kommer att bli och hur vi ska använda det för att kunna få en bra täckning och kunna förena många olika intressen i det möjliga utvecklingsarbetet.

Det pågår också en utredning om alarmeringstjänsten. Det får hanteras med prioritet och inte dra ut på tiden.

Det finns ett ytterligare område som berörs och som vi följer. Det handlar om utmaningarna inom räddningstjänsten. Det gäller kompetensförsörjning, personalförsörjning och tillgången till personal i hela landet. Vi vet att det finns och kommer att finnas utmaningar som vi måste ta på allvar. Ingen ska behöva förlora ekonomiskt på att vara deltidssbrandman, inte heller om man rycker ut när man i övrigt är arbetslös.

Det krävs välutbildad personal som finns tillgänglig i hela landet. Räddningstjänsten har en oerhört viktig uppgift för samhällets skydd och säkerhet. Människor runt om i landet måste kunna lita på att räddningstjänsten finns där när olyckan är framme.

Det är positivt med de steg som tas för att uppmuntra en mer lokal utbildning och rekrytering och att man förlägger utbildningar regionalt i landet för att utbildning ska kunna genomföras så nära hemmet som möjligt.

Ett annat område som är viktigt när det handlar om krisberedskap är tillgången till livsmedel. För Centerpartiet är det oerhört viktigt att arbeta med frågan om Sveriges livsmedelsförsörjning och försörjningstryggheten för livsmedel i händelse av höjd beredskap och krig. Detta sker för närvarande i flera instanser, bland annat inom ramen för Försvarsberedningens arbete. Flera aspekter behöver fördjupas och belysas. Det gäller allt från primärproduktion till förädling och distribution av livsmedel. Det är också viktigt att utreda ännu mer hur livsmedelskedjans sårbarhet vid kris kan minskas och att ansvarsfördelningen i fråga om livsmedelsberedskapen vid kris tydliggörs.

Fru talman! Jag kan notera något. Detta är ett omfattande betänkande – det är mer än 80 sidor – som innehåller många viktiga områden. Roger Richtoff gör i sitt anförande inte särskilt många kopplingar. När det handlar om ledarskap för att ta sig an de här frågorna finns det frågor till Roger Richtoff om hur man ser på innehållet i dagens betänkande.

Jag vill yrka bifall till reservationerna nr 6 och nr 4.

(Applåder)
(forts. § 12)

Kammaren beslutade kl. 15.55 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 19 april

MJU15 Avfall och kretslopp

Punkt 1 (Cirkulär ekonomi m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

224 för utskottet

73 för res. 1

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 1 M, 39 SD, 23 MP, 18 C, 18 V, 15 L, 13 KD

För res. 1: 73 M

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Lisbeth Sundén Andersson (M) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 2 (Producentansvar)

1. utskottet

2. res. 2 (C, SD)

3. res. 3 (L, KD)

Förberedande votering:

60 för res. 2

28 för res. 3

209 avstod

52 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Hanna Westerén (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

212 för utskottet

57 för res. 2

28 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 97 S, 74 M, 23 MP, 18 V
För res. 2: 39 SD, 18 C
Avstod: 15 L, 13 KD
Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 5 (Matsvinn och källsortering av matavfall)

1. utskottet

2. res. 8 (V)

Votering:

160 för utskottet

18 för res. 8

119 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 1 M, 39 SD, 23 MP

För res. 8: 18 V

Avstod: 73 M, 18 C, 15 L, 13 KD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 6 (Plast och plastprodukter)

1. utskottet

2. res. 10 (SD)

Votering:

258 för utskottet

39 för res. 10

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 18 V, 15 L, 13 KD

För res. 10: 39 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 7 (Marint skräp och strandstädning)

1. utskottet

2. res. 12 (L, KD)

Votering:

175 för utskottet

28 för res. 12

90 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 38 SD, 23 MP, 18 V

För res. 12: 15 L, 13 KD

Avstod: 73 M, 17 C

Frånvarande: 17 S, 11 M, 9 SD, 2 MP, 5 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Shadiye Heydari (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 13 (Avveckling av vindkraftverk)

1. utskottet

2. res. 19 (SD)

Votering:

258 för utskottet

39 för res. 19

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 18 V, 15 L, 13 KD

För res. 19: 39 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU19 Riksrevisionens rapport om statens förorenade områden

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

JuU18 Polisfrågor

Punkt 4 (Insatser i utanförskapsområden)

1. utskottet

2. res. 3 (M)

Votering:

221 för utskottet

76 för res. 3

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 39 SD, 23 MP, 17 C, 18 V, 15 L, 12 KD

För res. 3: 74 M, 1 C, 1 KD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Désirée Pethrus (KD) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 24 (Internationellt arbete mot terrorism)

1. utskottet

2. res. 15 (M, C, L, KD)

Votering:

138 för utskottet

120 för res. 15

39 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 97 S, 23 MP, 18 V
För res. 15: 74 M, 18 C, 15 L, 13 KD
Avstod: 39 SD
Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 26 (Inre utlänningskontroller)

1. utskottet
2. res. 18 (M, SD)

Votering:

183 för utskottet

113 för res. 18

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 23 MP, 18 C, 18 V, 14 L, 13 KD

För res. 18: 74 M, 39 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 5 L, 3 KD, 2 -

Punkt 27 (Gränskontroll)

1. utskottet
2. res. 21 (V)

Votering:

164 för utskottet

18 för res. 21

113 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 22 MP, 18 C, 14 L, 13 KD

För res. 21: 18 V

Avstod: 74 M, 39 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 3 MP, 4 C, 3 V, 5 L, 3 KD, 2 -

Punkt 30 (Lagen om särskild utlänningskontroll)

1. utskottet
2. res. 23 (SD)

Votering:

256 för utskottet

39 för res. 23

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 74 M, 22 MP, 18 C, 17 V, 15 L, 13 KD

För res. 23: 39 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 3 MP, 4 C, 4 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Pernilla Stålhammar (MP) och Håkan Svenneling (V) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 31 (Försvarmaktens stöd till polisen m.m.)

1. utskottet

2. res. 25 (KD)

Votering:

245 för utskottet

13 för res. 25

39 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 18 V, 15 L

För res. 25: 13 KD

Avstod: 39 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 32 (Ordningsvakter)

1. utskottet

2. res. 26 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 47 (Vapengarderob)

1. utskottet

2. res. 37 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 48 (Handläggning av vapenlicensärenden)

1. utskottet

2. res. 38 (SD)

Votering:

258 för utskottet

39 för res. 38

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 18 V, 15 L, 13 KD

För res. 38: 39 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 49 (Licensfrågor till en ny viltmyndighet)

1. utskottet

2. res. 39 (SD)

Votering:

258 för utskottet

39 för res. 39

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 18 V, 15 L, 13 KD

För res. 39: 39 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 51 (Förvaring av vapen)

1. utskottet
2. res. 41 (M, SD, C, KD)

Votering:

153 för utskottet

144 för res. 41

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 23 MP, 18 V, 15 L

För res. 41: 74 M, 39 SD, 18 C, 13 KD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 52 (Införande av vapen till Sverige)

1. utskottet
2. res. 42 (M, SD, C, KD)

Votering:

153 för utskottet

144 för res. 42

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 23 MP, 18 V, 15 L

För res. 42: 74 M, 39 SD, 18 C, 13 KD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 53 (Kontroller inför medlemskap i skytteförening)

1. utskottet
2. res. 43 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 56 (Femårslicenser)

1. utskottet
2. res. 46 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 57 (Vapenbyteslicenser)

1. utskottet
2. res. 48 (SD)
3. res. 49 (C)

Förberedande votering:

40 för res. 48

18 för res. 49

239 avstod

52 frånvarande

Kammaren biträdde res. 48.

Huvudvotering:
238 för utskottet
39 för res. 48
18 avstod
54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 74 M, 23 MP, 18 V, 14 L, 12 KD

För res. 48: 39 SD

Avstod: 18 C

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 5 L, 4 KD, 2 -

Sofia Modigh (KD) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 58 (Vapenlagens ställning i förhållande till EU-lagstiftningen)

1. utskottet

2. res. 50 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 59 (Auktorisation av skyttesammanslutningar)

1. utskottet

2. res. 51 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 61 (Tillståndsbevis för vapeninförsel)

1. utskottet

2. res. 53 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 62 (Synnerliga skäl enligt 2 kap. 6 § vapenlagen)

1. utskottet

2. res. 54 (SD)

Votering:

258 för utskottet

39 för res. 54

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 74 M, 23 MP, 18 C, 18 V, 15 L, 13 KD

För res. 54: 39 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 63 (Låneintyg och förvaring av ammunition)

1. utskottet

2. res. 55 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU21 Unga lagöverträdare

Punkt 1 (Ungdomars förtroende för polisen)

1. utskottet

2. res. 1 (M, C, L, KD)

Votering:

180 för utskottet

117 för res. 1

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 3 M, 39 SD, 23 MP, 18 V

För res. 1: 71 M, 18 C, 15 L, 13 KD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Andreas Norlén, Erik Ottoson och Fredrik Schulte (alla M) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 14 (Påföljd vid brott mot s.k. blåljuspersonal)

1. utskottet

2. res. 14 (M, C)

Votering:

205 för utskottet

92 för res. 14

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 39 SD, 23 MP, 18 V, 15 L, 13 KD

För res. 14: 74 M, 18 C

Frånvarande: 16 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Punkt 15 (Kvaliteten på ungdomsvården)

1. utskottet

2. res. 15 (M, C, L, KD)

Votering:

176 för utskottet

120 för res. 15

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 39 SD, 23 MP, 18 V

För res. 15: 74 M, 18 C, 15 L, 13 KD

Frånvarande: 17 S, 10 M, 8 SD, 2 MP, 4 C, 3 V, 4 L, 3 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Samhällets krisberedskap

§ 12 (forts. från § 9) Samhällets krisberedskap (forts. FöU7)

Anf. 121 BIRGER LAHTI (V):

Fru talman! Samhällets krisberedskap är en oerhört viktig fråga för oss alla. Vi blev smärtsamt påmind om det för knappt två veckor sedan bara

några kvarter häriifrån. Jag är givetvis tacksam för att krisberedskapen i Stockholm fungerade så väl som den gjorde.

Krisberedskapen ställer många och olikartade krav. Det handlar om alltifrån sådana händelser som den nämnda till stora skogsbränder och störningar i elförsörjningen.

Vänsterpartiet har väckt en omfattande motion i ämnet. I detta betänkande hanteras dock frågan om informationssäkerhet i den civila förvaltningen, varför jag ska argumentera kring just detta ämne och yrka bifall till reservation nr 7.

För snart tio år sedan undersökte Riksrevisionen hur det var beskaffat med informationssäkerheten bland de civila myndigheterna, och resultatet var beklämmande.

Sju år senare följde Riksrevisionen upp granskningen i sin rapport, 2014:23, om informationssäkerhet i den civila statsförvaltningen. Men trots att det hade gått sju år, trots att vi hade blivit alltmer beroende av it-system på snart sagt alla livets områden och trots mängden av attacker hade i princip ingenting gjorts för att öka skyddet.

Den nuvarande regeringen har satt bättre fart. Men ännu återstår det mesta att göra, och det brådskar.

Därför, herr ålderspresident, anser Vänsterpartiet att riksdagen ska begära att regeringen får i uppdrag att under mandatperioden komma med förslag som handlar om att stärka totalförsvaret i Sverige.

Jag föreslår därför att regeringen återkommer under mandatperioden med konkreta och kostnadsberäknade förslag på hur man avser att förbättra skyddet av samhällsviktiga funktioner.

Anf. 122 PAULA HOLMQVIST (S):

Herr ålderspresident! I dag debatterar vi alltså försvarsutskottets betänkande FöU7 där utskottet behandlar frågor om samhällets krisberedskap, bland annat räddningstjänstutbildning, förebyggande åtgärder mot naturolyckor, livsmedelssäkerhet, den enskildes ansvar och beredskap, krisberedskapssystemet och det civila försvaret.

I betänkandet föreslår utskottet ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en översyn av vilka konsekvenser den resursbrist som lett till stabsläge vid flera sjukhus de senaste åren skulle få vid en extraordinär händelse med stor belastning på samhällets vårdresurser.

Herr ålderspresident! Samhällets krisberedskap är en stor, övergripande och viktig fråga. Samhällets krisberedskap kan beskrivas som förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer. Syftet med svensk krisberedskap är att värna befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet och förmågan att upprätthålla våra grundläggande värden, såsom demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Samhällets krisberedskap bör fortsätta att utvecklas och anpassas efter de hot, risker och sårbarheter som identifieras. Arbetet bör genomsyras av hög riskmedvetenhet och insikt om att det kommer att inträffa situationer som samhället inte har förberett sig på och som kan få omfattande konsekvenser.

Utgångspunkten för krisberedskapen är att hela samhället med myndigheter, kommuner, landsting, privat näringsliv och frivilligorganisationer gemensamt och inom sina respektive områden tar ansvar för och utvecklar krisberedskapsarbetet.

Utvecklingsarbetet är viktigt och ska balanseras mot myndigheternas behov av att även utveckla och bedriva övrig kärnverksamhet. I detta ligger också att enskilda människor utifrån sina egna förutsättningar tar ansvar för sin säkerhet.

Krisberedskapsarbetet utgör också en grundläggande förutsättning för arbetet med det civila försvaret.

Herr ålderspresident! Som utskottet anfört vid flera tillfällen bildar den befintliga och civila krisberedskapsverksamhet som utvecklats under flera år bas för det civila försvaret.

Då det i Förvarsberedningens direktiv bland annat ingår att mot bakgrund av behoven vid höjd beredskap och ytterst i krig lämna förslag för den fortsatta inriktningen av totalförsvaret för åren 2021–2025 samt att särskilt belysa den fortsatta utvecklingen av en sammanhängande planering för totalförsvaret – ett arbete som precis startat – anser jag att det för närvarande inte finns skäl att vidta några ytterligare åtgärder.

De utredningar som tagits fram mot bakgrund av skogsbranden i Västmanland 2014 och med anledning av flyktingsituationen 2015, det samarbete som sker mellan MSB och Förvarsmakten om totalförsvarets utveckling och Riksrevisionens granskningsarbete är exempel på viktiga ingångsvärden också för länsstyrelsernas fortsatta arbete.

Regeringens avsikt att väsentligt förbättra länsstyrelsernas förutsättningar att bedriva en effektiv, ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet välkomnas av utskottet.

Vad gäller övningar är dessa mycket viktiga för att samhället ska kunna stå väl rustat vid en kris. Kännedom om varandras roller och mandat är ovärderlig i ett sådant sammanhang.

Den för våren 2018 planerade nationella samverkansövningen på temat civilt försvar och den stora totalförvarsövningen 2020 är mycket värdefulla också för länsstyrelsernas krisberedskapsarbete.

Det är alltså av stor vikt att nu inte föregripa Förvarsberedningens arbete, kommande övningars genomförande med tillhörande erfarenhetsåterföring eller utvecklingsarbetet för länsstyrelserna.

Herr ålderspresident! När det gäller den enskildes ansvar och beredskap anser utskottet fortsatt att den enskilda människan bör vara i centrum för krisberedskapsarbetet, och utskottet välkomnar de satsningar som görs på kommunal nivå genom MSB samt det nyligen framlagda regeringsuppdraget till samma myndighet. Det är i linje med hur resonemangen fördes i samband med att vi i utskottet tog fram vår rapport *Om krisen eller kriget kommer*.

Det har tidigare konstaterats av oss i utskottet att informations- och utbildningsbehovet är stort i samhället, och vi anser därför att den aviserade Krisberedskapsveckan för kommunerna, och i förlängningen alla dem som bor i landet, är central i sammanhanget. Också myndigheter och frivilligorganisationer, i samverkan med skolorna, har en viktig roll för att tillfredsställa detta behov.

I sammanhanget vill utskottet understryka att ett av resultaten av den egna uppföljningen var att det civila försvarets direkta behov sällan beaktas uttryckligen i informationsflödet och att förberedelser för höjd beredskap och krig kräver utvecklade informationsinsatser. Det är därför glädjande att regeringen har valt att peka på detta i det nyligen framlagda regeringsuppdraget till MSB.

Herr ålderspresident! När det gäller tillgången på räddningspersonal i beredskap, så kallade deltidbrandmän, är den av vital betydelse för räddningstjänstens verksamhet totalt sett. Det stöd som ges till kommunerna på olika sätt i arbetet med att organisera räddningstjänsten med deltidsanställda brandmän bör fortsätta att utvecklas.

Att regeringen tillsatt en utredning om en effektivare kommunal räddningstjänst rörande räddningstjänstens deltidbrandkår är mycket viktigt. Utskottet ser positivt på att detta arbete, liksom MSB:s utvecklingsarbete, bland annat ska kunna öka möjligheten att ge deltidbrandmän utbildning på regional och lokal nivå och att detta i sin tur ska kunna bidra till att en långsiktig lösning på rekryteringsproblemet nås.

Det är vidare positivt med det initiativ som MSB, tillsammans med Trafikverket och Brandskyddsföreningen, tagit till en vägledning för att öka säkerheten i vägtrafiken för dem inom räddningstjänsten som arbetar med att ta hand om trafikolyckor.

Herr ålderspresident! Frågan om livsmedelsförsörjning är en central del i vårt samhälles krisberedskap, och jag vill understryka vikten av att Sverige säkerställer flöden av viktiga varor och då främst sin försörjning av livsmedel, inklusive dricksvatten, i en krissituation. Jag instämmer med regeringen i att hela livsmedelskedjan bör vara så pass robust att även allvarliga påfrestningar och störningar kan klaras med rimliga konsekvenser för samhället.

Detta kräver i sin tur en fungerande infrastruktur i form av till exempel vägar, el, datakommunikation och vattenförsörjning. Hela landet måste kunna försörjas. Regeringens tidigare beslut att återuppta en sammanhängande planering för totalförsvaret spelar här en viktig roll.

På grund av livsmedels- och dricksvattenområdets komplexitet kräver utvecklingen av leveranssäkerheten och krisberedskapen på området en mycket god samverkan mellan ansvariga aktörer i form av företag, kommuner, länsstyrelser, centrala myndigheter, inklusive Försvarsmakten, och branschorganisationer.

Det är därför glädjande att propositionen om en livsmedelsstrategi för Sverige betonar just vikten av dessa frågor. Även resultatet av Regeringskansliets beredning av slutbetänkandet från Dricksvattenutredningen är ett viktigt ingångsvärde för det fortsatta arbetet.

Jag har haft förmånen att få träffa många från de frivilliga försvarsorganisationerna. Det som fascinerar mig är deras arbete och engagemang och deras bidrag till totalförsvarets och samhällets krisberedskap. De gör ett mycket viktigt arbete. De bidrar till att öka enskilda människors förmåga att hantera allvarliga händelser, olyckor och kriser.

När det gäller krisberedskapen inom sjukvården konstaterar utskottet att det vid några tillfällen på senare tid förekommit att svenska sjukhus behövt införa så kallat stabsläge i vissa kritiska situationer, såsom vid överbeläggningar eller vid akut personalbrist.

En utveckling som innebär att sjukvården behöver gå in i stabsläge även vid relativt normala förhållanden är enligt utskottets mening oroande, särskilt med tanke på att möjligheterna att kunna ge adekvat sjukvård lär vara mindre vid en extraordinär händelse med en än hårdare belastning på vårdresurserna.

Herr ålderspresident! I slutet av mars var jag i Färgelanda kommun och besökte Jimmy Högberg och hans företag Torggummans Ägg, och för knappt två veckor sedan besökte jag Conny och Denise Karlsson på Hede gård i Högsäter, som är en ekologisk mjölkgård. Båda besöken var väldigt bra, och vi samtalade om många olika frågor, bland annat om hur det är driva dessa företag med allt vad det innebär. Vi pratade också om hur viktiga de är för vår krisberedskap och livsmedelsförsörjning.

Efter avslutat besök på Hede gård den 7 april tittade jag till i min telefon och insåg att något riktigt allvarligt hänt här i Stockholm. Sedan följde många timmar av uppdatering och att meddela vänner och bekanta att jag var i säkerhet.

Detta hemska dåd gjorde att fyra människor fick sätta livet till, många skadades, anhöriga miste familjemedlemmar och många anhöriga oroades över sina nära som var skadade. Mitt i detta kaos fanns hjältar från räddningstjänsten, polisen, sjukvårdare och många frivilliga som på något vis bidrog till att skapa trygghet och som verkligen gjorde sitt yttersta.

Vi visade en otrolig förmåga genom att vi stod upp för varandra, hjälpte och stöttade varandra i denna svåra stund. Tillit och tillsammans blev viktiga ord. Detta är en viktig del i samhällets krisberedskap. Vi finns för varandra när det behövs.

Herr ålderspresident! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

Anf. 123 ANDERS SCHRÖDER (MP):

Herr ålderspresident! I dag diskuterar vi krisberedskap. En kris kan se ut på många olika sätt. Det kan handla om pandemier, stormar, utslagna elnät, terrorism, gråzonsproblematik med mera.

Ju mer komplext och specialiserat vårt samhälle blivit, desto mer komplexa blir också den hotbild och de olika kriser vi kan ställas inför. Samtidigt har krisberedskapen och det civila försvaret nedprioriterats under lång tid.

Att det civila försvaret nedmonterats till så stor del är något som vi i Miljöpartiet har varit skeptiska till. Vi har under lång tid förespråkade att öka samhällets resiliens genom att satsa pengar på att anpassa samhället till klimatförändringarna, se till att producera närodlad mat och skapa ett förnybart decentraliserat elsystem. Samtliga dessa reformer skulle bidra till att öka resiliensen och minska risken för att kriser uppstår.

Om en kris ändå drabbar oss måste vi ha verktyg för att kunna möta den situationen. Totalförsvarets uppgift är att förbereda Sverige på att kunna hantera en krigssituation. Förberedelse för krig ger också en bättre beredskap i kris. Ett nutida konkret exempel är den satsning på fler lastbilar till hemvärnet som fem partier står bakom som en del av den försvarsuppgörelse som gjordes i vårändringsbudgeten. Lastbilarna motiverades utifrån ett behov i ett krigsscenario men kan naturligtvis också utnyttjas i andra scenarier, till exempel vid en naturkatastrof.

Svensk krisberedskap utgår från ansvarsprincipen, som innebär att den aktör som ansvarar för ett område i vanliga fall också har ansvaret vid en kris. Det är en bra ordning. Att i en krissituation gå över till en ny ansvarsfördelning som myndigheten inte är van vid riskerar att skapa fler problem än det löser.

I utskottet har vi fått höra exempel på hur myndigheter övar inför olika kriser.

Det är tydligt att det på sina håll finns mycket att arbeta med. En god krisberedskap kräver regelbundet övande. Ett bra exempel på när övningar ändå verkar ha gett resultat är i samband med attentatet på Drottninggatan nyligen, där såväl polis som andra myndigheter verkar ha agerat snabbt och korrekt. I medierna har det framgått att de hade övat på liknande scenarier så sent som en vecka tidigare. Detta tycker jag understryker vikten av att öva på olika krissituationer.

Som jag nämnde inledningsvis har de civila delarna av försvaret nedprioriterats under lång tid. Nu har MSB tillsammans med Försvarmakten fått i uppgift att upprätta en sammanhängande planering för totalförsvaret. Till 2020 ska bevakningsansvariga myndigheter ha förmågan till samverkan och ledning. Detta är ett viktigt steg för att återupprätta svensk krisberedskap.

Om några månader kommer MSB och andra myndigheter att presentera vilka åtgärder som de anser behöver vidtas för att man ska kunna få en adekvat förstärkning av totalförsvaret och därmed av krisberedskapen. Jag ser fram mot deras redovisningar och en diskussion om dessa frågor då.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Det kom en utläggning från Roger Richtoff tidigare angående Miljöpartiet som jag känner förtjäna att kommenteras. Roger Richtoff inledde med att tala länge om frågor som inte har att göra med det som vi diskuterar i dag utan som snarare är justitiefrågor. Han hävdade att Miljöpartiet inte har gjort någonting mot terrorismen. Det är inte korrekt i sak. Regeringen har agerat i en rad frågor för att bekämpa terrorism. Inom parentes kan jag säga att det var mer eller mindre ett tomt bord när vi tillträdde. Det Roger Richtoff säger är därför helt enkelt inte korrekt. Jag hoppas därför att han går hem och läser på.

Roger Richtoff är också mycket förvirrad när det gäller varför inga andra partier vill samarbeta med honom, varför man exkluderar Sverigedemokraterna och kallar dem rasister. Eftersom Roger Richtoff frågade om detta tänkte jag besvara det.

Sverigedemokraterna bildades ur det nazistiska Bevara Sverige svenskt 1989. Det var ett gäng skinnskallar, en gammal nazist vid namn Klarström med flera. År 1995 tillträdde Mikael Jansson, som är Richtoffs kollega här, som partiledare. Han fick införa uniformsförbud, eftersom det tydligen var ett stort problem att folk dök upp i rasistuniformer. Men det tog fem år till innan nazisterna från Nationaldemokraterna bröt sig ur partiet och bildade ett eget.

Vi behöver inte gå tillbaka till Sverigedemokraternas historia för att hitta exempel på rasism. Härommånaden skrev en sverigedemokrat i SD i Färgelanda på sin Facebooksida att man borde försöka skapa en konflikt med muslimer genom att sprida ut slaktavfall från grisar på gatorna, så att muslimerna blev provocerade och anföll. Då kunde man slå tillbaka.

En annan sverigedemokrat var ute och talade om att det skulle komma 500 000 antidemokrater till Sverige per år om de rödgröna fick som de ville.

Nu har jag inte ens börjat tala om Kent Ekeröth som sprider högerextrem propaganda om sig och kring sig när han inte är ute och vevar med järnrör.

Ja, Roger Richtoff, jag kallar er rasister, och jag vågar stå för det. Jag bryr mig inte om ifall Moderaterna eller några andra har ändrat sig och är beredda att bjuda in er till samtal. Det är min hållning och över min döda kropp att jag kommer att ändra den.
(Applåder)

Anf. 124 JAN R ANDERSSON (M):

Herr ålderspresident! När man talar om samhällets krisberedskap är det svårt att inte nämna de personer som dagligen utgör ryggraden i vår krisberedskap. Det handlar om blåljuspersonal i olika kategorier – poliser, ambulanssjukvårdare och brandmän som möter svenskar i de mest utsatta och svåra situationer som de drabbas av. De utgör alltså vår ryggrad i krisberedskapen, och de förtjänar vår uppmärksamhet.

Därför kan jag konstatera att det är bra att vi trots allt har en civilminister som nu talar om att vi behöver fler poliser. Men samtidigt är det också oroande. Om det har tagit så lång tid för civilministern att förstå att vi behöver fler poliser, funderar man på när han ska förstå att vi också har problem med våra brandmän. Om det är polisen som står först i kön och enligt besked från Socialdemokraterna ska bli fler någon gång kring 2024 – alltså en bra bit framåt i tiden – undrar man var i kön brandmännen står och när de ska bli fler. Kan det vara under nästa sekel?

Jag vill då bara meddela civilministern att han inte har den tiden. Situationen för många deltidbrandkärer är i dag akut. Jag tror inte att man kan slå upp någon tidning i någon del av landet utan att läsa om massuppsägningar och de problem som det nya RiB-avtalet har skapat. Det är problem som nu gör att vi har en beredskap som är ytterst problematisk på många ställen i landet.

Men även om dessa massuppsägningar skapar en viss dramatik är det kanske inte det som är farligast. Vid massuppsägningar blir det ofta en reaktion som gör att man kommer fram till lösningar av olika slag. Jag tror att lokala uppgörelser har gjorts på många ställen i landet, och fler är på gång.

Det som jag tror är det farliga i situationen är när det sker tysta uppsägningar. Den brandstation som kanske skulle ha tre skiftlag kanske har två och ett halvt eller två. De brandmän som är kvar och jobbar deltid får då slita så hårt att de till slut inte orkar. Hela situationen blir då i grunden helt ohållbar.

Det är klart att man kan kritisera det RiB-avtal som har tagits fram av SKL. Men jag tror att vi också generellt måste titta på de villkor som finns.

Jag tror att det som regeringen har aviserat inte räcker. Regeringen säger att man ska ta fram en utredning som ska presenteras någon gång nästa år. Därmed kan jag konstatera att hela denna mandatperiod har varit ett förlorat kapitel när det gäller rekrytering av deltidbrandmän. Jag kan också konstatera att Ygeman väljer att tala om andra saker.

Herr ålderspresident! Stockholm skakades nyligen av en terrorattack. Men samhällets svar visade på en robusthet både vad gäller myndigheternas åtgärder och befolkningens agerande. Så långt är det bra.

Samtidigt visade sig brister. Ett exempel är ett problem som uppstod i gränsskyddet. Huvudskyddsombudet i Stockholm, som ansåg att det var för farligt för tullpersonal att arbeta obeväpnad, beslutade att införa ett så kallat skyddsstopp kl. 20 på fredagskvällen. Det innebar att kvalificerad personal som skulle ha kunnat bistå polisen i att gripa en eller flera terrorister i stället skickades hem. Hårdraget kan man säga att i stället för att staten skyddade befolkningen skyddades statstjänstemännen.

Jag är inte den person som kan säga om detta var rätt eller fel. Det får andra avgöra. Men för mig är det inte tillräckligt att inte tullen vet vad man ska göra i en sådan situation och att en av våra brottsbekämpande myndigheter står rådvill när en sådan situation uppstår. Man borde ha varit tränad, och detta borde ha utretts för länge sedan.

Sverige måste stå väl rustat även inför en allvarlig icke krigsliknande händelse, och i en sådan situation är det inte lämpligt att personal inom samhällskritiska verksamheter får gå hem på grund av att skyddsombudet konstaterar att situationen är för farlig. I en sådan situation måste hela samhället kunna lösa sin uppgift, även om situationen är svår.

Med all tydlighet har vi i dag en lagstiftning som inte möter de krav som samhället ställer. Därför behöver den ses över.

Detta exempel med tulltjänstemän som skickades hem visar på två saker. För det första visar det att det är först när systemen prövas som brister kommer fram. Därför är det viktigt med återkommande och realistiska övningar. Det är först då vi vet hur vi ska gå vidare. För det andra visar det att vi behöver en moderniserad lagstiftning som gör att vi, hela samhället, kan möta alla de utmaningar som kan drabba oss. Vi ska inte ha en lagstiftning som exempelvis innebär att statstjänstemän går hem för att situationen upplevs som för farlig. Vi moderater menar därför att en modernisering av dessa lagrum borde vara en uppgift för Försvarsberedningen att se över.

Vi har i dag en lagstiftning som huvudsakligen är svartvit. Antingen är det fred eller också är det krig. Men de flesta konflikter i dag är inte svartvita. De flesta konflikter i dag rör sig någonstans på gråskalan. Jag tycker att terrordådet i Stockholm visar på just detta.

Så hur agerar vi i en händelse där vi inte kan begära samhällets resurser som vi kan göra i händelse av krig? Hur agerar vi i andra situationer som kan innebära att vi är i en krigsliknande situation? Och vilken regering vågar trycka på den knappen med den lagstiftning som vi har i dag? Svaret tror jag är att vi har en lagstiftning som gör det svårt för en regering att faktiskt agera på ett sådant sätt att man kan möta de hot och olyckor som kan komma.

Herr ålderspresident! Jag yrkar bifall till reservation 4.

Anf. 125 MIKAEL JANSSON (SD):

Herr ålderspresident! Nu har vi fått en liten extradebatt här. Schröder talar om Sverigedemokraterna i olika perspektiv, eller han hade framför allt två perspektiv.

När det gäller partiernas ursprung kan jag garantera att om vi ska ta en debatt där vi talar om partiernas ursprung, vilket vi kanske inte ska göra nu, kommer Sverigedemokraterna att vinna debatten. Det kommer att visa sig att vi har minst brister och att de andra partierna får skämmas mer än vad vi gör.

Det beror på att SD är snart 30 år gammalt; vi är ett ungt parti. Många partier har funnits under längre tid. Många av partierna här i kammaren – de flesta – fanns under andra världskriget, och det gjordes fel då. Det gjordes också fel hos de andra partierna i början av 1900-talet. Vi kan dock ta en debatt om vilka brister som fanns när våra partier uppstod. Vi kommer att vinna den.

Man kan också räkna upp olika partimedlemmar som har brustit. Det finns alltid rötägg, i alla partier – det tror jag att ni vet. I slutet av 1980-talet var jag centerpartist och verksam i Örebro län. Jag minns en miljöpartist i Hallsberg som ville ge utmärkelser till förbrytaren Ursut för att han var så vänlig när han mötte polisen i skottväxlingar och sådant.

Det var en ganska konstig miljöpartist, och jag tror inte att hur han är och var då egentligen har någon betydelse för vad Miljöpartiet är. Det finns inga sådana jämförelser som påverkar det, utan det handlar om enstaka rötägg. Det är klart att man kan leta upp ett rötägg i vårt parti också, och tycker man att det är intressant att ta upp detta i debatten om krisberedskap kan man göra så.

Tillbaka till ämnet! För tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 20.

I dessa dagar är det många som främst vänder sina blickar mot ansträngningen att återskapa ett totalförsvaret. Vad som framför allt har saknats i vårt totalförsvaret är det civila försvaret. Det är alltså civila resurser som behövs i krig för att skydda befolkningen och serva det militära försvaret. I dag ska vi dock inte fokusera på det civila försvaret utan på samhällets krisberedskap.

Även i tider av fred kan samhället drabbas av svåra påfrestningar. Av någon orsak ökar antalet katastrofer i världen. Sverige är inte lika drabbat som en del andra länder där det, vilket vi kan se på tv, sker stora jordbävningar, tsunamier, översvämningar och orkaner. Vi ska vara tacksamma att vi har vår plats på en lugn del av vår kontinentalsockel och att de vädersystem vi vistas i inte tillhör de värsta. Dock har vi också katastrofer, och vi behöver vår krisberedskap.

Lyckligtvis har vi väl utbildade och väl rustade blåljusorganisationer med hög kvalitet. Vårt samhälle är välorganiserat sedan länge. Ett problem är i och för sig att våra blåljusorganisationer är skattefinansierade och att fördelningen av våra begränsade skatteresurser alltid är en kamp. Det finns andra myndigheter som också behöver resurser och starkt kan motivera detta. Jag tycker hur som helst att blåljusorganisationerna ska ha en större del. En högre krisberedskap gör oss alla tryggare. En högre krisberedskap ger tillbaka resurser dynamiskt. Ta bara skogsbränder; kan vi stoppa dessa tidigt sparas resurser.

Ett väl fungerande samhälle håller sig med en hög krisberedskap. Ett samhälle i kris måste tulla på krisberedskapen. Kan vi få ordning på Sverige är det ingen omöjlighet att vi kan klättra tillbaka till den plats vi tidigare hade i OECD:s välståndsliga, och då skulle vi ha råd att satsa på en riktigt hög krisberedskap. Som jag har antytt finns det dock skäl att satsa på hög krisberedskap redan nu.

Förutom resurstilldelningen till samhällets krisberedskap finns det många detaljbeslut som kan optimera samhällsområdet. Exempelvis bör SOS Alarm åter bli en myndighet. Den bör skyddas och spridas samt samlokaliseras med andra myndigheter, där en gemensam lägesbild blir viktig.

Vi vet i dag att våra myndigheter har olika lägesbilder vid katastrofer. Det är allvarligt och bör åtgärdas.

Det är inte bara i krigstider som våra stora elverk, främst då kärnkraft och vattenkraft, är hotade – även i fredstid finns det galningar som hotar verken, bland annat genom att tränga in på deras områden. Ett bättre skal-skydd för våra elverk är därför viktigt. Det kan krävas mer säkrad terräng runt om och mer säkerhetssystem. I händelse av att ett eller flera stora elverk ändå faller ur kan särskilda reservkraftverk, dedikerade för viktiga områden, vara en viktig beredskap.

Sverige har upplevt flera allvarliga jordskred. En älv som är hotad av nya skred är Göta älv, där kvicklera längs älven gör att situationen är mycket förrädisk. Därigenom hotas såväl färskvattnet för 700 000 människor som sjöfarten på älven. Kostnaden för att jordskredssäkra Göta älv bör tas i närtid, annars är risken stor att kostnaden blir mångfalt större.

Sveriges låga självförsörjningsgrad när det gäller livsmedel är ett hot mot vår befolkning inte bara i krig utan även vid svåra katastrofer i vår omvärld. Sverige bör återta större odlingsytor i hela landet. Vi behöver beredskapslagra livsmedel i alla kommuner, och vi behöver en strategi för att välja ut en anpassad livsmedelsproduktion under tider av kris. Vi behöver också en större medvetenhet hos svenska folket att handla lokalproducerat.

Till sist, herr ålderspresident: Resurstilldelningen är viktig för de myndigheter som står för krisberedskapen. Bra lagar och styrning är viktigt, men alla vi svenska medborgare är också viktiga. Vi har alla en privat beredskap, och den är oftast frivillig. Vi ska förvarna myndigheter och varandra om hot. Vi ska också bistå och hjälpa varandra när kriser uppstår.

Anf. 126 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Herr ålderspresident! Tack för reflektandet över dessa viktiga frågor, herr Jansson! Det finns många aspekter i det betänkande om krisberedskapsarbete i Sverige som tas upp i dag. Utgångsläget är att vi har många utmaningar och att det sakligt sett finns oerhört många åtgärder att vidta på både kort och längre sikt. Jag tycker att det är viktiga aspekter herr Jansson tar upp kring såväl skogsbränder och att kunna förebygga i tid som att det ska finnas en sund och klok livsmedelsförsörjning.

Jag skulle vilja höra Sverigedemokraternas målbild, mer detaljerat, på ett område. Kan Mikael Jansson konkretisera vad ”en riktigt hög krisberedskap” innebär i praktiken? Det gäller både när det handlar om resurser och när det handlar om i-hela-landet-perspektivet utifrån det arbete som nu påbörjas med totalförsvarsplanering och alla de olika instanser som ska involveras. Jag hörde nämligen just den målbilden nämnas. Vad innebär ”en riktigt hög krisberedskap”? Det är den första frågan.

Den andra frågan ställer jag utifrån en annan sverigedemokratisk riksdagsledamots anförande i denna debatt. Han uttalade sig bland annat om väldigt många andra frågor än dem i själva betänkandet, och jag hörde Mikael Jansson tydligt säga ”Tillbaka till ämnet!”. Jag tycker att det är en utmärkt kommentar efter Roger Richtoffs anförande tidigare, för det handlade inte om dagens betänkande i särskilt många delar.

Roger Richtoff uttalade bland annat att det största hotet finns i Sverige. Nu ska vi genomföra en försvarsberedning. Är det så, Mikael Jansson, att det största hotet finns i Sverige? Kommer det inte från andra länder?

Anf. 127 MIKAEL JANSSON (SD) replik:

Herr ålderspresident! Frågorna gällde målbild och en riktigt hög krisberedskap. Det kan vara lite svårt för mig att stå här och föregå exempelvis Försvarsberedningen, som jobbar med det civila försvaret, vilket är en lite annan sida av krisberedskapen.

Finland har krisberedskap för sin befolkning för flera månader. I den förra försvarsberedningens rapport diskuterades att det civila försvaret ska klara sig fem till tio dagar, men detta tycker vi är för lite. Det civila försvaret måste klara sig i flera månader, och samma sak måste gälla krisberedskapen. Att klara sig måste innebära att man klarar befolkningens nödtorft.

När den nuvarande försvarsberedningen tar fram en rapport om hur det civila försvaret ska gestalta sig kanske vi partier kan diskutera lite bättre exakt hur den här målbilden ska se ut. Vi är dock väldigt ambitiösa på området.

Du ställde visst en annan fråga, Daniel Bäckström, men jag har tappat bort den, så vi får ta den i nästa runda.

Anf. 128 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Herr ålderspresident! När man i anförandet så tydligt vill framhålla sig som företrädare för det bästa partiet och blickar bakåt på olika brister är det väl på sin plats att man tar chansen att så tydligt som möjligt berätta för riksdagen och svenska folket, som följer debatten, vad Sverigedemokraternas målbild om en riktigt hög krisberedskap i praktiken innebär.

Dagens ämne är nämligen krisberedskapsarbete. Detta ämne har mängder av underrubriker, och då är det oerhört viktigt att kunna kvantifiera, vilket Sverigedemokraterna gör i andra sammanhang när vi diskuterar budgetarbete. Dessa frågor är närliggande, så det kan inte vara någon utmaning för Mikael Jansson att på ett enkelt sätt besvara frågan. Jag upplevde nämligen inte att han gav något konkret svar på frågan.

För repetition: Den andra frågan som jag ställde till Mikael Jansson var ställd utifrån hans kollega Roger Richtoffs uttalande tidigare i kammardebatten om att det största hotet finns i Sverige.

Roger Richtoff uttalade sig också om att personer borde be om ursäkt och om att personer borde avgå. Jag skulle önska att få svar även på detta – kan Mikael Jansson namnge dem bland oss som ska avgå och dem som ska be om ursäkt? Det är ju ändå Sverigedemokraterna som för fram de här hälsningarna i dagens debatt.

Det största hotet finns alltså i Sverige. Nu har vi totalförsvarsplaneringen, som innehåller jättemånga viktiga aspekter. Då är min fråga: Är det inte hotet från andra länder som är det största hotet när det handlar om svensk krisberedskap?

Anf. 129 MIKAEL JANSSON (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker att herr Bäckström ställer väldigt svåra frågor, men jag ska försöka att svara på dem.

I mitt förra svar var jag inne på att vi inte kan vara det enda parti som har en exakt, detaljerad målbild för hur krisberedskapen ska vara – det går ju inte.

Jag går tillbaka till den förra försvarsberedningens arbete och rapport, där man diskuterade att det civila försvaret ska klara sig fem till tio dagar. Detta menar vi är orimligt. Den finska modellen med fem månader är mer rimlig, för det militära försvaret kan över huvud taget inte klara sig utan det civila försvaret – ett dygn, säger man. Då går det inte att ha ett civilt försvar som bara klarar sig fem till tio dygn, för då har vi heller inget militärt försvar och inget totalförsvar.

Beträffande en hög krisberedskap tycker vi att de fem månader som Finland talar om kan vara ett bra mål. Detta är dock inte något detaljerat.

Jag kan påminna om att vi satsade pengar på det civila försvaret i vår senaste budget från i höstas, vilket vi tycker är en bra början. I den förra försvarsberedningens arbete sa de andra partierna att det nya civila försvaret skulle bli fullt av finesser. Det skulle bli en helt ny modell, väldigt billig och effektiv.

Jag har nu frågat efter den skissen i flera år, men det har inte kommit någonting. Nu visar det sig att det enda vi kan göra är att gå tillbaka till det gamla civila försvaret, ta upp det igen och sedan effektivisera därifrån – det är den enda möjligheten.

Daniel Bäckström ställde en fråga om det största hotet. Jag vet ju att ni som har regerat Sverige inte har lyckats med integrationspolitiken, vilket gör att Sverige i dag är sönderslitet. I varje stad i Sverige finns det flera bostadsområden där folk känner sig otrygga. Det kan man inte gå runt, utan så är det.

Detta är naturligtvis ett hot. Det är en fara när människor inte är solidariska och inte känner sig trygga och det inte finns någon enighet i landet – uppenbart är det så.

Anf. 130 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr ålderspresident! Det vi diskuterar här i eftermiddag är samhällets krisberedskap. Låt mig först, för tids vinnande, yrka bifall till reservation 2, som gäller länsstyrelsernas krisberedskap.

Det handlar om 60 olika motioner och yrkanden, som gäller allt från brandsäkerhet till krisberedskapssystem och det civila försvaret. Dessa frågor är väldigt viktiga när vi har ett läge där vi inte längre kan utesluta att Sverige kan angripas.

Vi vet att en kedja aldrig är starkare än den svagaste länken. Vi har stora utmaningar vad gäller det militära försvaret. När det gäller det civila försvaret är utmaningarna jättestora, eftersom det har legat nere, utan planering, under så lång tid. Därför är detta en så viktig fråga att diskutera.

I reservation 2, som jag nämnde, lyfter vi fram att det krävs att MSB får ett tydligt uppdrag att se över länsstyrelsernas krav på övningsverksamhet, i syfte att skapa en tydligare målstyrning. Utgångspunkten – med erfarenheterna från branden i Västmanland, där det fanns stora brister – är att det måste ske en helt annan samordning för att det ska fungera bättre vid nästa tillfälle. Det är ju tyvärr bara en tidsfråga innan någonting liknande kan komma att hända.

I reservation 6, som handlar om skydd av samhällsviktig infrastruktur, lyfter vi fram tillfället 2016 när en 332 meter hög radio- och tv-mast fällades. Det finns även andra exempel – till exempel finns det it-spioner som arbetar i Sverige för att kunna släcka ned Sverige. Just detta hände i Ukraina den 18 december. Här har vi för dålig beredskap.

Av reservationen framgår att det krävs en rejäl översyn av hur vi kan stärka skyddet för samhällsviktig infrastruktur. Detta är en enormt viktig sak, eftersom det är ett hot mot det civila Sverige. Vi är för dåligt rustade, och det krävs ett bättre skydd.

Allra sist, herr ålderspresident, gäller det frågan om självförsörjningsgraden. Den har minskat kraftigt under de senaste decennierna och är i dag under 50 procent.

Om hänsyn till att maten ska kunna produceras även när importen av sådant som drivmedel, gödningsmedel, foder och andra insatsvaror skärs av bedömer expertis på Livsmedelsverket att Sveriges försörjningsgrad är mer eller mindre lika med noll. Det här är mycket allvarligt. I ett grannland som Finland har man en försörjningsgrad på runt 85 procent.

Det är dags att titta på hur våra grannländer gör och se till att få kvantitativa mål för Sveriges självförsörjning och etappmål så att vi kan vara bättre rustade om vi skulle behöva det. Just försörjningstryggheten är en viktig del i Sveriges säkerhet.

Anf. 131 ROGER RICHTOFF (SD):

Herr ålderspresident! Jag ska försöka klara av det här ganska raskt. Miljöpartiet kallar oss för rasister. Det vet vi om sedan tidigare. För att vara lite snäll kan man säga att vad ledamoten tycker personligen har så liten betydelse att det nästan inte berör mig alls. Du lever med din Sverigefientliga inställning som du arbetar för kontinuerligt, Anders Schröder. Du har över huvud taget inget ansvar för de beslut och de vallöften ni ger.

Ett vallöfte var att ni skulle stänga Bromma flygplats, men det blev det ingenting av naturligtvis. Förbifart Stockholm skulle ni stoppa. 170 miljoner kostar den fördröjningen. Det är nästan lite patetiskt. Skolan och de 100 dagarna är ett till exempel.

Fridolin, blev inte han arresterad i Gaza? Han har också varit samtalsledare på Charta 2008, heter det väl? Det är ingen bra bild, eller hur? Mehmet Kaplan och det gänget var också där. Det här är er bakgrund. Det är patetiskt, och jag läste lite grann vad som har hänt inom ert parti tidigare. Nu är det fotbojedags och så vidare. Det är populistiskt.

Vem ska avskedas då? Jag tycker att de ministrar som var ansvariga för att sätta landet i det här läget borde ta sitt ansvar. Ni kommer ihåg ministrarna som avgick för en tv-licens och som hade svart arbetskraft hemma? De fick avgå. Men en minister som inte sätter Sveriges folk och Sveriges väl i första hand, det är inga problem.

När det gäller dem som var med – du var inte med, och den här ledamoten var inte med, och jag tycker dessutom att du gör ett bra jobb som centerpartist, Daniel Bäckström, men det är en annan fråga – tycker jag att man måste utkräva ansvar.

Anf. 132 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Herr ålderspresident! Vi hörde en kollega till Roger Richtoff nyligen besvara frågan om hur Sverigedemokraternas målbild ser ut när det handlar om en riktigt hög krisberedskap. Nu vill jag ge chansen till Roger Richtoff att för en gångs skull kommentera dagens betänkande och presentera Sverigedemokraternas konkreta arbete för hur den krisberedskap som så väl behöver utvecklas ska se ut inom några år. Ni talar om hur många konkreta förslag ni har, men beskriv för oss, som i ert tycke är i periferin, hur det här ska se ut i praktiken.

Det handlar om det civilmilitära samverkansarbetet, räddningstjänst, medicin, sjukvård, säkra kommunikationer och infrastruktur. Det handlar om att se framåt och också kunna utveckla ett ledarskap i det här landet som befrämjar säkerhet och krisberedskap.

Roger Richtoffs anförande på ungefär tio minuter den här dagen handlar absolut mestadels om att se bakåt och om att angripa dåvarande och tidigare beslutsfattare som tog beslut utifrån dåtidens förutsättningar. Det är alltid enklast att gå från ämnet och beskriva dåtid, men det är mycket svårare att vara en ansvarstagande ledare för det här landet, Roger Richtoff, och presentera hur ens politik ska se ut framåt. Det är om det jag vill ställa frågan till Roger Richtoff nu, så att vi talar om ämnet krisberedskap.

Anf. 133 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr ålderspresident! Du får gärna ställa de här frågorna, Daniel Bäckström. Jag ska börja med att säga att vi delade upp den här debatten. Du hade möjligheten att ställa de här frågorna till Mikael Jansson som hade förberett de här bitarna. Jag valde, som jag sa, att göra en annan vinkling eftersom vi anser att förhållandena inom Sveriges gränser med bränder, skjutningar och kriminella gäng landar i frågan om krisberedskap. Vi måste ta höjd för detta. Vi måste göra någonting åt det här. Därför valde vi att dela upp detta i våra anföranden. Nu har du missat chansen att prata med den som har förberett just de här frågorna.

Jag kan göra några axplock. Jag ska inte gå tillbaka nu, men varför tittar man i backspegeln? Det finns en erfarenhet där. Ta med dig den själv, för då kanske du inte nästa gång ni kommer i regeringsställning börjar utveckla landsbygden som ni gjorde under allianstiden. Blev det bättre för bönderna? Nej. Ni abdikerade från landsbygden.

Om ni inte kommer ihåg det finns det risk för att ni gör samma sak igen. Om ni inte tar med er erfarenheter genom att titta i backspegeln kan det vara så att ni lägger ned försvaret igen om det blir lugnt i Ryssland. Ni var ju med på att rasera systemen totalt. Nu ska man bygga upp detta igen. Titta i backspegeln och tänk: Vad lärde jag mig? Vilken erfarenhet tar jag med mig? Det är ett tips.

Vad vill vi göra då? Jag kan nämna några korta saker. Vi vill ha lagring av drivmedel. Drivmedel är en av de bästa och viktigaste sakerna för att rulla igång och fortsätta med ett uthålligt civilt försvar och militärt försvar, och drivmedel måste lagras.

Livsmedelsproduktionen i Sverige ska öka. Det har vi en politik för. Det är bara att läsa. Det är en alldeles utmärkt politik för detta. Vi satsar också på infrastruktur. Upprustning av Inlandsbanan med mera säkerställer vi också. Vi vill ha räddningsskolorna på plats igen så att vi kan utbilda värnpliktiga, räddningstjänst, brandkår och så vidare.

Anf. 134 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Herr ålderspresident! Erfarenhetsmässigt har jag själv varit kommunstyrelseordförande i en kommun på landsbygden i Värmland och varit ordförande i krisberedskapsnämnden som hanterar extraordinära händelser i fredstid. Jag har tagit del av den nya lagstiftning som kom just för att utveckla svenskt krisberedskapsarbete.

Jag vet inte hur Roger Richtoffs erfarenhet ser ut när det gäller krisledningsnämndsarbete på den kommunala arenan, men jag hade önskat att få höra betydligt fler konkreta exempel på vad Roger Richtoff driver för politik i försvarsutskottet när det gäller det här arbetet framöver.

Att man delar upp uppgifterna har jag full förståelse för. Det handlar ju också om de egna begränsningarna att kunna förklara sin politik. Men ta nu chansen att under två minuter konkret beskriva hur Sverigedemokraterna faktiskt tänker lägga upp arbetet med krisberedskap.

Att beskriva vår tidigare regeringspolitik som ett misslyckande får stå för Sverigedemokraterna. Jag ser konkreta exempel på hur landsbygden utvecklas till följd av långsiktiga struktursatsningar, inte minst i fiberprojekt som lyfter landsbygden och i avregleringar som ger företagsamhet i bygder som så väl behöver det.

Det vi nu ser är att vi behöver ta nästa steg för att skapa resiliens i Sverige och koppla ihop tankarna kring förnybara bränslen, energiproduktion och målsättningar om framtidslösningar för det här landet så att vi skapar mindre sårbarhet. Det är framtidspolitik.

Beroendet av Ryssland ser jag som ett jätteproblem i dag, men jag tror inte att Roger Richtoff delar den uppfattningen eftersom han beskriver Ryssland så begränsat och inte ens nämner namnet Ryssland i sitt anförande.

Det handlar också givetvis om livsmedel. Berätta då, utifrån er politik, hur livsmedelsproduktionen konkret ska öka i närtid. Var är målsättningen, Roger Richtoff, och vilka steg kommer ni att medverka till tillsammans i det här arbetet i ert parti? Jag upplever, utifrån de svar som presenteras, att ni inte vet sinsemellan hur den andra ska förklara politiken.

Anf. 135 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag har två minuter på mig att förklara Sverigedemokraternas politik på det civila området och utvecklingen framåt. Jag förstår att centerpartisten inte begriper att det är alldeles för kort tid. Det är lite knepigt. Men jag ska försöka beskriva vad vi vill göra.

Vi vill stärka det närproducerade. Hur gör vi det? Det tar en stund att utveckla det. Men det gör man genom upphandlingar. I förfrågningsunderlaget viktas man på särskilda sätt så att priset vid upphandlingar inte har den betydelse som det haft i många centerpartistiska kommuner och även andra. Där sätter man priset till 95 procent. Då går lastbilstransporterna från Danmark, och det går att köpa till halva priset i affärerna. Det är en konkret sak.

När det gäller skolorna kan det gå en kommungräns mellan två skolor som ligger på 300 meters avstånd från varandra. Den ena skolan är nedläggningshotad. I ert Sverige ska eleverna på den skolan bussas i två och halv mil, Daniel Bäckström. Det gjorde ni ingenting åt. Det ändrar vi på. Vi har en politik för det. Vi har en politik för närodlat, för detta och för att lagra drivmedel.

Vi sänker drivmedelsskatten för bönderna, med 3 eller 4 kronor per liter. Det gynnar landsbygden.

Vi fördelar om och sänker arbetsgivaravgifterna för de företag som är kvar ute på landsbygden.

Det är konkreta förslag, som jag hoppas att Centerpartiet kan gå med på och säga ja till. Det lyfter bland annat landsbygden och därmed totalförsvarets möjligheter.

Det handlar också om utsäde, livsmedelshantering, självproduktion och att odla upp mer mark i Sverige. Vi ska öka självförsörjningen så att vi kan nå upp till 70, 80 kanske 85 procent. Det tar tid. Det som raseras tar tid att bygga upp. Titta i backspegeln! Ta med erfarenheterna, och gå framåt!

Kom gärna tillbaka så ska vi resonera om och fördjupa oss i vår utmärkta politik.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 26 april.)

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Proposition
2016/17:177 Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina operation
(Atalanta)

Motioner
med anledning av prop. 2016/17:128 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali
2016/17:3708 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD)
2016/17:3709 av Jeff Ahl m.fl. (SD)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 19 april

2016/17:1242 Fällfångst av lodjur
av *Jens Holm* (V)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2016/17:1243 Säljakt

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:1244 Häktet i Kalmar

av *Roger Haddad* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1245 Polishögskola i Skaraborg

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 19 april

2016/17:1215 Sänkt moms på guidning av naturområden

av *Jörgen Warborn* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:1189 Moderna beredskapsjobb

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:1214 Höjning av skatten på motorcyklar

av *Sten Bergheden* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:1212 Regeringens arbetslöshetsmål

av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:1218 En polis närmare medborgarna

av *Mikael Cederbratt* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1219 Smuggling av vapen via posten

av *Boriana Åberg* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1226 Reduktionsplikt för bensin och diesel samt skattesänkning på biodrivmedel

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)
till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2016/17:1225 Regelverk för småskaliga vattenkraftverk

av *Sten Bergheden* (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1227 EU-stöd för utbyggnad av tankstationer för vätgas

av *Johan Hultberg* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2016/17:1221 Svenskt deltagande i Joint Expeditionary Force

av *Hans Wallmark* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 6 anf. 22 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 9 anf. 120 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med § 12 anf. 121 (delvis) och
av tjänstgörande ålderspresidenten Eskil Erlandsson därefter till dess slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Anmälan om granskningsrapport	2
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 5 Polisfrågor	2
Justitieutskottets betänkande 2016/17:JuU18	2
Anf. 1 ELIN LUNDGREN (S)	2
Anf. 2 KRISTER HAMMARBERGH (M)	5
Anf. 3 ELIN LUNDGREN (S) replik	8
Anf. 4 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	8
Anf. 5 ELIN LUNDGREN (S) replik	8
Anf. 6 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	9
Anf. 7 ADAM MARTTINEN (SD)	9
Anf. 8 JOHAN HEDIN (C)	12
Anf. 9 LINDA SNECKER (V)	14
Anf. 10 ROGER HADDAD (L)	16
Anf. 11 ANDREAS CARLSON (KD)	18
(Beslut fattades under § 11.)	20
§ 6 Unga lagöverträdare	20
Justitieutskottets betänkande 2016/17:JuU21	20
Anf. 12 SULTAN KAYHAN (S)	20
Anf. 13 ELLEN JUNTTI (M)	22
Anf. 14 ADAM MARTTINEN (SD)	24
Anf. 15 JOHAN HEDIN (C)	25
Anf. 16 ADAM MARTTINEN (SD) replik	27
Anf. 17 JOHAN HEDIN (C) replik	27
Anf. 18 ADAM MARTTINEN (SD) replik	28
Anf. 19 JOHAN HEDIN (C) replik	28
Anf. 20 ROGER HADDAD (L)	29
Anf. 21 ANDREAS CARLSON (KD)	30
Anf. 22 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S)	32
(forts. § 8)	32
Ajournering	32
Återupptaget sammanträde	32
§ 7 Frågestund	33
Anf. 23 FÖRSTE VICE TALMANNEN	33
<i>Resurser till polisen</i>	<i>33</i>
Anf. 24 TOMAS TOBÉ (M)	33
Anf. 25 Statsrådet PER BOLUND (MP)	33
Anf. 26 TOMAS TOBÉ (M)	33
Anf. 27 Statsrådet PER BOLUND (MP)	34
<i>Utvisningen av illegala invandrare</i>	<i>34</i>
Anf. 28 ADAM MARTTINEN (SD)	34
Anf. 29 Statsrådet PER BOLUND (MP)	34
Anf. 30 ADAM MARTTINEN (SD)	34
Anf. 31 Statsrådet PER BOLUND (MP)	35
<i>Effekter av en framtida bankskatt</i>	<i>35</i>

Anf. 32 PER ÅSLING (C).....	35
Anf. 33 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	35
Anf. 34 PER ÅSLING (C).....	36
Anf. 35 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	36
<i>En nationell cykelstrategi</i>	36
Anf. 36 NINA LUNDSTRÖM (L).....	36
Anf. 37 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....	36
Anf. 38 NINA LUNDSTRÖM (L).....	37
Anf. 39 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S).....	37
<i>Förbud mot religiösa inslag i skolan</i>	37
Anf. 40 TUVE SKÅNBERG (KD)	37
Anf. 41 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	37
Anf. 42 TUVE SKÅNBERG (KD)	38
Anf. 43 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	38
<i>Vägar till gymnasiekompetens</i>	38
Anf. 44 ELISABET KNUTSSON (MP)	38
Anf. 45 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	38
Anf. 46 ELISABET KNUTSSON (MP)	39
Anf. 47 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	39
<i>Konsekvenserna av förslag om att motverka terrorism</i>	39
Anf. 48 LINDA SNECKER (V).....	39
Anf. 49 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	39
Anf. 50 LINDA SNECKER (V).....	40
Anf. 51 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	40
<i>Resurser till utsatta skolor</i>	40
Anf. 52 AGNETA GILLE (S).....	40
Anf. 53 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	41
Anf. 54 AGNETA GILLE (S).....	41
Anf. 55 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	41
<i>Skolkommisionens förslag om lottning</i>	41
Anf. 56 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	41
Anf. 57 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	42
Anf. 58 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	42
Anf. 59 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	42
<i>Studie- och yrkesvägledningen</i>	42
Anf. 60 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S).....	42
Anf. 61 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	43
Anf. 62 CAROLINE HELMERSSON OLSSON (S).....	43
Anf. 63 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	43
<i>Sveriges EU-arbete i ljuset av Storbritanniens utträde</i>	43
Anf. 64 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	43
Anf. 65 Statsrådet ANN LINDE (S).....	44
Anf. 66 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	44
Anf. 67 Statsrådet ANN LINDE (S).....	44
<i>EU:s värde för Sverige</i>	44
Anf. 68 MARIA ANDERSSON WILLNER (S).....	44
Anf. 69 Statsrådet ANN LINDE (S).....	45
Anf. 70 MARIA ANDERSSON WILLNER (S).....	45
Anf. 71 Statsrådet ANN LINDE (S).....	45
<i>Förslag om kilometerskatt</i>	45

Anf. 72 EDWARD RIEDL (M)	45
Anf. 73 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	45
Anf. 74 EDWARD RIEDL (M)	46
Anf. 75 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	46
<i>Vårpropositionen och kostnaderna för invandringen</i>	46
Anf. 76 PAULA BIELER (SD).....	46
Anf. 77 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	47
Anf. 78 PAULA BIELER (SD).....	47
Anf. 79 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	47
<i>Politisk påverkan i syfte att förändra konsumtionsmönster</i>	48
Anf. 80 LARS BECKMAN (M)	48
Anf. 81 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	48
Anf. 82 LARS BECKMAN (M)	48
Anf. 83 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	48
<i>EMU-områdets finansiella stabilitet</i>	49
Anf. 84 BÖRJE VESTLUND (S).....	49
Anf. 85 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	49
Anf. 86 BÖRJE VESTLUND (S).....	49
Anf. 87 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	50
<i>Det nordiska perspektivet på handel och infrastruktur</i>	50
Anf. 88 RIKARD LARSSON (S)	50
Anf. 89 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	50
Anf. 90 RIKARD LARSSON (S)	50
Anf. 91 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	51
<i>Åtgärder för att försvåra att fordon kapas i terrorysfe</i>	51
Anf. 92 TERES LINDBERG (S)	51
Anf. 93 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	51
Anf. 94 TERES LINDBERG (S)	52
Anf. 95 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	52
<i>Finansieringen av Skolkommissionens förslag</i>	52
Anf. 96 MARIA STOCKHAUS (M)	52
Anf. 97 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	52
Anf. 98 MARIA STOCKHAUS (M)	53
Anf. 99 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	53
<i>Kollektivtrafik och arbetsmarknad i Stockholmsregionen</i>	53
Anf. 100 MATHIAS TEGNÉR (S)	53
Anf. 101 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	53
Anf. 102 MATHIAS TEGNÉR (S).....	54
Anf. 103 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	54
<i>Välfärdsutredningens och Skolkommissionens förslag om friskolor</i>	54
Anf. 104 ERIK BENGTZBOE (M)	54
Anf. 105 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	54
Anf. 106 ERIK BENGTZBOE (M)	55
Anf. 107 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	55
Anf. 108 FÖRSTE VICE TALMANNEN	55
§ 8 (forts. från § 6) Unga lagöverträdare (forts. JuU21).....	55
Anf. 109 ROGER HADDAD (L) replik.....	55
Anf. 110 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik	56
Anf. 111 ROGER HADDAD (L) replik.....	56
Anf. 112 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik	56

(Beslut fattades under § 11.).....	56
§ 9 Samhällets krisberedskap	57
Försvarsutskottets betänkande 2016/17:FöU7.....	57
Anf. 113 ALLAN WIDMAN (L).....	57
Anf. 114 LOTTA OLSSON (M).....	58
Anf. 115 ROGER RICHTOFF (SD).....	60
Anf. 116 ALLAN WIDMAN (L) replik.....	62
Anf. 117 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	63
Anf. 118 ALLAN WIDMAN (L) replik.....	63
Anf. 119 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	64
Anf. 120 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	64
(forts. § 12).....	66
Ajournering.....	67
Återupptaget sammanträde.....	67
§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 19 april.....	67
MJU15 Avfall och kretslopp	67
MJU19 Riksrevisionens rapport om statens förorenade områden.....	69
§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	69
JuU18 Polisfrågor.....	69
JuU21 Unga lagöverträdare	74
§ 12 (forts. från § 9) Samhällets krisberedskap (forts. FöU7)	74
Anf. 121 BIRGER LAHTI (V).....	74
Anf. 122 PAULA HOLMQVIST (S)	75
Anf. 123 ANDERS SCHRÖDER (MP)	78
Anf. 124 JAN R ANDERSSON (M).....	80
Anf. 125 MIKAEL JANSSON (SD).....	81
Anf. 126 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	83
Anf. 127 MIKAEL JANSSON (SD) replik.....	84
Anf. 128 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	84
Anf. 129 MIKAEL JANSSON (SD) replik.....	84
Anf. 130 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	85
Anf. 131 ROGER RICHTOFF (SD)	86
Anf. 132 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	87
Anf. 133 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	87
Anf. 134 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	88
Anf. 135 ROGER RICHTOFF (SD) replik.....	88
(Beslut skulle fattas den 26 april.).....	89
§ 13 Bordläggning.....	89
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	89
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	90
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 17.22.....	91